

HIF-Rapport

2012:2

NOKUT = KNOCK OUT?

Reakreditering av sykepleierutdanningen i Finnmark!

Siw Blix

NOKUT = KNOCK OUT?

Reakreditering av sykepleierutdanningen i Finnmark!

Høgskolektor og instituttleder Siw Blix
Institutt for Helsefag

Hammerfest
Mars 2012

Innholdsfortegnelse

ABSTRACT	S.6
1.0 TRUSSELEN OM NEDLEGGELSE	S. 7
1.1 BAKGRUNNEN FOR FORELIGGENDE RAPPORT	s. 8
1.2 HENSIKTEN MED RAPPORTEN	s. 9
2.0 EN HØYSKOLE- OG UNIVERSITETSSEKTOR I ENDRING	s.10
2.1 MED STANDARDISERING SOM BAKTEPPE: STUDIEKVALITET OG INTERNASJONALISERING	s.10
2.2 INTERNASJONALISERING OG KRAV OM BESTEMTE KVALIFIKASJONER	s.11
2.3 NOKUT: FØDT 01.01.2003	s.15
2.4 KORT OM ENDRINGENE FRA PRE TIL POST NOKUT	s.16
2.5 HISTORISK TILBAKEBLIKK PÅ DE ULIKE REFORMENE	s.16
2.6 BESKRIVELSE AV NOKUT' S GENERELLE STRATEGI	s.18
2.7 HVORDAN AKKREDITERING KAN BLI TRUKKET TILBAKE	s.19
2.8 KONSEKVENSER VED TILBAKETREKKING	s.19
3.0 ENDRINGER I H & U-SEKTOREN ETTER KVALITETSREFORMEN	s.20
4.0 EGNE ERFARINGER FRA REAKREDITERINGSPROSESSEN	s.21
4.1 HISTORISK TILBAKEBLIKK PÅ SYKEPLEIERUTDANNING NASJONALT OG INTERNASJONALT	s.21
4.2 KORT OM SYKEPLEIERUTDANNINGEN	s.24
4.3 SYKEPLEIERUTDANNINGEN I FINNMARK	s.25
4.4 STATUS VED SYKEPLEIERUTDANNINGEN I FINNMARK FØR REAKREDITERINGEN I 2004	s.25
4.5 HOVEDTREKK VED FAGPLANEN I FINNMARK FRA 2008	s.26
5.0 ORGANISERING OG GJENNOMFØRING AV REAKREDITERING VED HØGSKOLEN I FINNMARK	s. 28
5.1 ARBEIDET LOKALT PÅ AVDELING FOR HELSEFAG	s.28
5.2 BESKRIVELSE AV DE TRE FASENE I ARBEIDET MED Å OPPFYLLE NOKUT' S KRAV TIL STUDIEPLAN OG FAGMILJØ	s.29
FASE 1: UNDERKJENNELSE	s.29
FASE 2: UTBEDRING OG ENDRING AV STUDIETILBUDET	s.30
FASE 3: FAGMILJØET OG KOMPETANSEKRAV	s.31
FASE 3: FAGMILJØ OG KOMPETANSE I FINNMARK	s.32
5.3 KONKRET BESKRIVELSE AV AVDELING FOR HELSEFAGS MILEPÆLER	s.36

6.0 PEDAGOGISK PERSPEKTIV FRA MITT LEDELSESnivå INNAD I ORGANISASJONEN	s.37
6.1 EN LÆRENDE ORGANISASJON	s.40
6.2 MÅL OG FELLES AKTIVITETER	s.42
6.3 SAMHOLD I ORGANISASJONEN	s.43
6.4 Å TA ET SKRITT TILBAKE	s.43
6.5 TRO, HÅP OG FELLES VISJON	s.44
6.6 VIKTIGE BÆREBJELKER I KOMPETANSEHEVNINGSPROSESSEN	s.45
6.7 SAMHOLD OG VEIVALG	s.46
6.8 PERSONLIG MESTRING	s.46
6.9 HELHETSTENKNING OG SYSTEM	s.47
6.10 HVA BURDE HA VÆRT GJORT ANNERLEDES I PROSESSEN?	s.48
7.0 ERFARINGER OG EVALUERING AV KVALITETSREFORMEN	s.50
7.1 EVALUERING AV NOKUT OG ARBEIDET MED REAKREDITERING AV BACHELOR UTDANNING I SYKEPLEIE	s. 51
8.0 AVSLUTNING	s.52

Litteraturliste

3. Vedlegg

Abstract:

Bakgrunn:

Sykepleierutdanningene i Norge var den første bachelor utdanningen som ble reakkreditert av det nyopprettede nasjonale organet for kvalitet i utdanning (NOKUT) høsten 2005. Formålet med og oppgavene til NOKUT er å kontrollere kvaliteten på høyere utdanning i Norge, og hjelpe institusjonene med kvalitetsutviklingen. NOKUT har ansvaret for evaluering, akkreditering og godkjenning av kvalitetssystem, institusjoner og studietilbud.

Mål:

Denne rapporten har til hensikt å dokumentere med lokale erfaringer en statlig styrt standardiseringsprosess i høyskole- og universitetssektoren. En slik dokumentering impliserer en ganske detaljert beskrivelse av de ulike leddene i prosessen. Prosessen reiser spørsmål om innhold og gjennomføring av selve vurderingen. Den berører direkte og indirekte spørsmål om hva innholdet i sykepleiefaget bør være og hvem som skal bestemme det. Men Reakkrediteringsprosessen har betydd mye for innholdet i dagens sykepleierutdanning, og det er nødvendig å ha et analytisk blikk på selve prosessen.

Hensikten med rapporten er mer spesifikt:

1. Beskrive og vurdere selve Reakkrediteringsprosessen, slik den ble erfart fra et av utdanningsstedene
2. Beskrive og vurdere arbeidet med å endre utdanningen.

Metode:

Reakkrediteringsprosessen belyses gjennom egne erfaringer lokalt og med kommentarer fra flere teoretiske perspektiver innenfor organisasjonsutvikling og ledelse.. I denne prosessen fant jeg støtte i perspektivene til blant annet Argyris, Nonaka og Takeuchi.

Innhold:

I denne rapporten har jeg fokusert på reakkreditering av BA utdanningen i sykepleie ved Høgskolen i Finnmark, bakteppet for den nasjonale prosessen og et historisk tilbakeblikk på sykepleieutdanningen i Norge.

Jeg har forsøkt å reflektere over hvordan jeg som dekan ledet den interne prosessen med reakkrediteringen. Den pågikk fra høsten 2004 til våren 2008 og involverte hele personalet på avdelingen. Erfaringene med å lede arbeidet med å endre utdanningen trekkes frem i form av sitater fra sakkyndig komite for å kommenteres og belyses med lokale utfordringer og tiltak. I lys av teori vedrørende en lærende organisasjon, har jeg forsøkt å analysere mine valg av fremgangsmåter og prosessstyring. Like viktig har det vært å reflektere over hva jeg i ettertid ser kunne ha vært håndtert annerledes i prosessen.

Avsluttende betraktninger:

Utdanningsminister Tora Åsland sier Norge trenger et regelverk som er tilpasset de utfordringene som norsk høyere utdanning står overfor. Komiteen som evaluerte NOKUT anbefalte organet å utvikle ulike akkrediteringskriterier for ulike studieprogram for eksempel for akademiske og yrkesrettede. De ulike studiene har ulike mål og sin egen-art som igjen vil ha noe å si for kvalitetssikring og evaluering av studiet.

1.0 TRUSSELEN OM NEDLEGGELSE.

Sykepleierutdanningene i Norge var den første bachelor utdanningen som ble reakkreditert av det nyopprettede nasjonale organet for kvalitet i utdanning (NOKUT) høsten 2005. Formålet med og oppgavene til NOKUT er å kontrollere kvaliteten på høyere utdanning i Norge, og hjelpe institusjonene med kvalitetsutviklingen. NOKUT har ansvaret for evaluering, akkreditering og godkjenning av kvalitetssystem, institusjoner og studietilbud.

Høsten 2005 fikk 27 av 31 utdanningsinstitusjoner som tilbyr BA i sykepleierutdanning varsel om underkjennelse fra NOKUT. Høgskolen i Finnmark var blant disse. Ledelsen ved Høgskolen og ansatte ved Avdeling for Helsefag fikk sjokk.

At sykepleierutdanningen som alltid hadde alt på stell kunne komme så dårlig ut, hvordan var det mulig? Det være seg kvalitetssikring av fag- og studieplaner, frister i forbindelse med klagesensur, utlevering av eksamensoppgaver, oppfølging av studentevalueringer og generelle prosedyrebeskrivelser gjennom studieåret. Rektor og studiesjef ved høgskolen mente komiteen ikke kunne kjenne godt nok til utdanningen vår. Sykepleierutdanningen i Finnmark har alltid hatt et godt ry på seg. Hadde vi ikke tatt selvevalueringen og faktavurderingen av egen utdanning alvorlig nok? Var det noe essensielt vi ikke hadde fått formidlet eller noe som komiteen, som hadde flere svenske medlemmer ikke hadde forstått? Fortvilelse og angst preget oss i ledelsen i forhold til ansvaret for studenter og ansatte ved utdanningen.

Etter hvert gikk sjokket over i en fase med reorientering. Det var god trøst at vi ikke var alene, men i samme båt som 26 andre utdanningsinstitusjoner. Men hva var det som var så galt med vår fagplan for BA i sykepleie?

I rapporten fra sakkyndig komité kunne vi lese om flere mangler og feil med studietilbudet vårt. Det var i begynnelsen vanskelig å få med seg helheten i tilbakemeldingen. Utdanningen ble omtalt svært negativt, så vi ble helt "tatt på sengen" og gikk i forsvarsposisjon. I vurderingene av studieplanen fra den sakkyndige komiteen stod det blant annet:

”Utbildingen som helhet verkar leva kvar i den tid då sjuksköterskeutbildningar inte var en del av högre utbildning eller ledde till en akademisk examen (bachelor).

.....”vitenskapliga artiklar och rapporter i klinisk sykepleie saknas helt”.

”De avslutande examensarbeten vi tagit del av har prägel av skoluppsatser och har långt kvar til de krav som ställs på akademiska uppsatser. En akademisk uppsats kan inte enbart baseras på pensumlitteratur”.

Hvordan responderer man på en slik tilbakemelding? Omtalen og vurderingene fra sakkyndig komité av vår fagplan og utdanning var så uventet, og beskrevet på en slik måte at vi var i villrede hvordan vi skulle gripe fatt i det som måtte gjøres. Det eneste vi hadde klart for oss var at noe, og ganske mye måtte endres – og det innen relativt kort tid.

1.2 BAKGRUNNEN FOR FORELIGGENDE RAPPORT

Denne rapporten er skrevet på oppfordring fra ledelsen ved Høgskolen i Finnmark. Hensikten er å dokumentere en statlig styrt standardiseringsprosess i høyskole- og universitetssektoren og lokale erfaringer med en prosess der utfallet kunne blitt underkjennelse av de fleste sykepleierutdanningene i Norge. NOKUT avdekket en situasjon som var helt ukjent for utdanningsinstitusjonene som tilbød BA i sykepleie. Hvordan kunne det være tilfelle? Et historisk tilbakeblikk på sykepleierutdanningen i Norge er nødvendig for å kunne finne mulige forklaringer på dette.

Sykepleierutdanningen i Norge har de siste 30 årene vært gjenstand for et kontinuerlig krav om kompetanseøkning. På 1970-tallet var det krav om økt pedagogiske kompetansen hos sykepleierlærerne, på 1980-tallet ble utdanningen en høyskoleutdanning, på 1990-tallet kom kravet om lektorkompetanse samt i 2004 et krav om minimum 20 % førstestillingskompetanse i fagmiljøene. Samtidig har omfanget på praksisstudiene i 3 årig sykepleierutdanningen blitt redusert til fordel for teoristudiene. I høyskolesektoren omtales dette som en økt akademisering av en profesjonsutdanning, som tradisjonelt har hadde stor vekt på eksempellæring gjennom en mester -svenn ordning (Heggen mfl. 2004).

Høyere krav om kompetanse i sykepleierutdanningen har fra departementets side blitt møtt med tilrettelegging av studier på høyskole - og universitetsnivå. Arbeidsgivers oppgave

Reakreditering av sykepleierutdanningen i Finnmark

innenfor Universitets- og Høgskolesektoren (UH- sektoren) var for eksempel på 1990 tallet, å legge til rette for at de fagansatte kunne delta på hovedfagssamlinger og få ta ut fagutviklingstid for å skrive hovedfagsoppgaven.

Mitt ståsted som dekan i denne prosessen med reakreditering av bachelorstudiet i sykepleie var å lede, samt stå i en hverdag hvor kollegaer følte at de ble "veid" i forhold til kravet om høyere formell kompetanse kontra lang erfaring! Vi var god nok før, og studentene ga oss gode evalueringer, men så var vi ikke gode nok allikevel! Arbeidsmiljøet i avdelingen fikk en knekk og det ble viktig å sette fokus på fellesskap og hva vi kunne oppnå sammen.

Utdanningens betydning for omgivelsene kom inn som en viktig motivasjon for den enkelte ansatt i forhold til endring og læring internt. I løpet av denne perioden var det mange ansatte som kommenterte utdanningens betydning for Finnmark fylkes behov for sykepleiere. Et samfunnsoppdrag som Avdeling for Helsefag alltid hadde satt høyt og tatt mål av seg å utføre. På bakgrunn av dette oppdraget hadde avdelingen fra 1991 tilbydd sykepleierutdanning desentralisert på ulike steder i fylket for å avhjelpe kommuner med stor vakans i sykepleierstillingene. En undersøkelse på antallet sykepleiere samlet sett som tok desentralisert utdanning i Finnmark i perioden 1989 – 201, viser at 92 % blir igjen i sin kommune (Nilsen, Huemer, Eriksen 2012).

1.3 HENSIKTEN MED RAPPORTEN

Samlet sett er hensikten som pekt på over, å dokumentere en statlig styrt standardiseringsprosess i høyskole- og universitetssektoren og lokale erfaringer med dette. En slik dokumentering impliserer en ganske detaljert beskrivelse av de ulike leddene i prosessen. Prosessen reiser spørsmål om innhold og gjennomføring av selve vurderingen. Den berører direkte og indirekte spørsmål om hva innholdet i sykepleiefaget bør være og hvem som skal bestemme det. Men Reakrediteringsprosessen har betydd mye for innholdet i dagens sykepleierutdanning, og det er nødvendig å ha et analytisk blikk på selve prosessen.

Hensikten med rapporten er mer spesifikt:

3. Beskrive og vurdere selve Reakrediteringsprosessen, slik den ble erfart fra et av utdanningsstedene
4. Beskrive og vurdere arbeidet med å endre utdanningen

2. EN HØYSKOLE- OG UNIVERSITETSSEKTOR I ENDRING.

Høgskole- og universitetssektoren har gjennom mange år gjennomgått betydelige endringer. Fra 1970 årene hvor man hadde få utdanninger til dagens mangfold av ulike typer utdanninger. I tillegg har kravet om "fri flyt" av arbeidskraft i Europa ført til harmonisering av utdanninger på tvers av landegrensene. Krav i EU direktiv er like viktig å innfri for BA utdanning i sykepleie, som nasjonale rammeplaner.

2.1 MED STANDARDISERING SOM BAKTEPPE: "STUDIEKVALITET OG INTERNASJONALISERING"

Det er nødvendig å se tilbake på hvordan utdanningsinstitusjonene og statlige organer har hatt og utviklet styringen på kvalitet og kontroll av høyere utdanning for å kunne forstå hvordan NOKUT- prosessen fikk sitt utspring og legitimitet.

Utdanning av profesjonsutøvere er et nasjonalt samfunnsanliggende. Institusjonene er selv ansvarlig for kvalitet i studiene, men er pålagt kontroll fra statlige organer. Utdannings- og forskningsdepartementet (UF) tidligere Kirke- og undervisningsdepartementet (KUF) opprettet i 1998 et rådgivende organ kalt Norgesnettrådet. Rådet representerte en nasjonal kontroll og styring innenfor kvalitetssikringsarbeidet av høyere utdanning. Et utvalg nedsatt av Norgesnettrådet foreslo at utdanningsinstitusjonene selv skulle ha hovedansvaret for kvalitetssikring og kontroll etter bestemte retningslinjer og at det ble etablert et nasjonalt evalueringssystem for å føre tilsyn med arbeidet.

"Kvalitetsreformen" Stortingsmelding nr 27 (2000-2001) ble innført høsten 2003 og skulle bidra til tettere oppfølging av studentene, samt ga dem rettigheter og plikter i forhold til den utdanningen de skulle ta. Høgskoler og universiteter skulle blant annet opprette kvalitetsutvalg hvor studenter skulle være representert som et ledd i kvalitetssikringen. Reformen skal gi en generell heving av kvaliteten på norske studier.

Universitets- og høyskolerådet UHR, skal bidra til utviklingen av Norge som kunnskapsnasjon på høyt internasjonalt nivå. Rollen til rådet går blant annet ut på å skape politisk og samfunnsmessig forståelse for høyere utdanning og forskning og den betydning og nytteverdi dette har for samfunnsutviklingen. UHR skal forsvare grunnleggende verdier for

Reakreditering av sykepleierutdanningen i Finnmark

sektoren, og arbeide for å påvirke den politiske fordeling av ressursene til fordel for høyere utdanning og forskning. For å oppnå dette skal UHR være en sentral premissleverandør til Storting og regjering og en viktig utdannings- og forskningspolitisk aktør, blant annet ved å utarbeide og formidle synspunkt på viktige utdannings- og forskningspolitiske saker, statsbudsjett og forskningsmeldinger. Samarbeidet innenfor høyere utdanning i Norge hadde 50 års jubileum i 2009, og bidrar til å gi UHR en faglig tyngde.

Universitets- og høgskolerådet har opprettet fire sektorovergripende nasjonale råd. Rådene er Nasjonalt råd for helse- og sosialfagutdanning (NRHS), Nasjonalt råd for lærerutdanning (NRLU), Nasjonalt råd for teknologisk utdanning (NRT) og Nasjonalt råd for økonomisk-administrativ utdanning (NRØA). NRHS er et sektorovergripende råd som har som oppgave å samordne og styrke helse- og sosialfagutdanningene i Norge (uhr.no).

Som et ledd i Kvalitetsreformen ble det høsten 2003 innført et nytt felles karaktersystem i Norge med en gradert skala fra A til E for bestått og F for ikke bestått. I tillegg kan karakterskalaen bestått/ikke bestått benyttes som en egen skala. UHR har lagt ned mye arbeid for å oppnå en felles forståelse for bruken av det nye systemet som er et ledd i en internasjonal tilpasning av utdanningssystemer. Innføringen av et internasjonalt felles bokstav- karaktersystem var et av flere standardiserings tiltak for ett felles "europeisk utdanningsrom" (St.meldning nr. 27(200-2001): "Gjør din plikt – krev din rett").

2.2 INTERNASJONALISERING OG KRAV OM BESTEMTE KVALIFIKASJONER.

Innføring av kvalifikasjonsrammeverk er ment å erstatte den tidligere gyldighetsgodkjenning av europeisk - og norsk utdanning på de samme områdene. Et eksempel: myndighetene har gått i fra å se på om finsk sykepleierutdanning er gyldig i Norge, til å se på hvilke kvalifikasjoner en sykepleier utdannet i Finland innehar kontra en sykepleier utdannet i Norge. Av den grunn er det interessant å ta et tilbakeblikk på utviklingen innenfor høyere utdanning i Norge.

I 1970-årene gikk Norge fra å ha få utdanninger til å få et mangfold. Innstillinger fra Ottosen-komiteen¹ førte til en regionalisering av distriktene hvor hensikten var at høyere utdanningsinstitusjoner skulle inngå i et felles system og fylle ulike roller. Hernes-utvalget kom i 1988 med en NOU: "Med viten og vilje" hvor målsetningen til Ottosen-komiteen ble konkretisert gjennom et forslag om et Norgesnett for høyere utdanning. Norgesnett² skulle utvide forbindelseslinjene mellom høyere utdanningsinstitusjoner. De skulle gis ulike roller ved tildeling av fag fra departementet, og delvis gjennom tildeling av såkalte knutepunktfunksjoner. Spesialiserte, solide og stabile fagmiljø skulle utgjøre knutepunktene, slik skulle man kombinere funksjonell spesialisering med nasjonal integrering. Departementet tildelte i to omganger til sammen 50 knutepunktfunksjoner etter forslag fra høyskolene. I felles lov om universiteter og høyskoler av 12. mai 1995 ble det lagt til rette for samarbeid og arbeidsfordeling innenfor Norgesnett². Intensjonen med å utvide forbindelseslinjene mellom institusjonene mislyktes. Institusjonene fikk etter dette større frihet. Det kom forslag om gradsstruktur som bygget videre på de eksisterende ordningene ved å se på den engelske gradsstrukturen. Dette førte til en utredning av hva en Cand. Mag grad³ skulle ha som målsetning. (Foredrag Nyborg 2004/2005 dekanuskolen, UFD's informasjonssider)

Det ble nedsatt et utvalg som skulle se på internasjonalisering det såkalte "Mjøsutvalget"⁴ i 1988. Daværende utdanningsminister Jon Lilletun fikk igjennom flere forslag for utvalget. Blant annet ble Universitets- og høyskolerådet (UHR) etablert. Det ble også tatt et nytt europeisk initiativ og i 1999 fikk man en felles erklæring i Bologna. Fra før hadde man en allmenn enighet om at utdanning og utdanningssamarbeid er viktig i utviklingen og styrkingen av stabile, fredelige og demokratiske samfunn. Etablering av et europeisk område

¹ Ottosen-komiteen (St.prp. nr. 136 1968-69) var en utredning på slutten av 1960-tallet som la grunnlaget for et moderne masseutdanningssystem og opprettelsen av distriktshøyskolene. Sentral i utredningen var Kristian Ottosen.

² Norgesnett

Under behandlingen av St.meld. nr. 40 (1990 – 91) sluttet Stortinget seg til forslaget om etablering av et Norgesnett for høyere utdanning og forskning. Norgesnett-begrepet ble første gang lansert av Hernes-utvalget i NOU 1988:28 Med viten og vilje for å beskrive utvalgets overordnede idé om at institusjonene for høyere utdanning og forskning i Norge skulle virke sammen som ett integrert hele, karakterisert av sterke enheter og tette forbindelseslinjer.

³ En akademisk grad er en **tittel** en person oppnår som følge av studier og avleggelse av **eksamener** eller gjennom forsvar av en **avhandling** ved et universitet. I de fleste land er akademiske grader inndelt i lavere grader, høyere grader og doktorgrader. Det er vanlig å bruke den akademiske graden som tittel, særlig når det dreier seg om høyere grader og doktorgrader.

⁴ NOU 2000: 14 «Frihet med ansvar. Om høgre utdanning og forskning i Norge» er en norsk offentlig utredning (NOU) fra et utvalg som ble oppnevnt av Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet 30. april 1998 og som avla sin innstilling 8. mai 2000. Utvalget ble ledet av Ole Danbolt Mjøs, og det blir gjerne referert til som «Mjøs-utvalget» eller «Utvalget for høgre utdanning».

for høgere utdanning ble ansett som avgjørende for å fremme europeiske borgers mobilitet og mulighet til sysselsetting og utvikling av Europa generelt. Bob Reinalda⁵⁶ ved Radboud Univeristy Nijmegen i Nederland (2008) forklarer Bologna Prosessen (BP) som et politisk fenomen i tillegg til en reform innenfor Europeisk høyere utdanning. Den omfatter de fleste europeiske land (både EU-medlemmer og ikke EU- medlemmer). I tillegg er den Europeiske kommisjonen medlem og på den måten er EU involvert. Hvordan kan en slik prosess vokse frem til å bli en europeisk institusjon? Reinalda viser til flere eksempler på slike fenomener i Europa etter andre verdenskrig. Flere multilaterale konferanser som etter hvert fulgt opp med faste oppfølgingsmøter/ konferanser og etablering av et formelt sekretariat for å ivareta og følge opp beslutningene/ deklarasjoner, i tillegg til et eget styre. En stor forskjell på disse institusjonene og BP er i følge Reinalda at BP ikke bare har land som medlemmer men også en internasjonal institusjon (The European Commision) som medlem.

En samordning av utdanningspolitikken skulle nås igjennom flere tiltak:

1. Innføring av et lett forståelig og sammenlignbart gradssystem, samt bruk av tillegg til vitenmålet (Diploma Supplement).
2. Inndeling av gradssystem i to hovednivåer, lavere og høgre nivå. Lavere nivå, som skulle ha en varighet på minimum 3 år, måtte være bestått for å kunne fortsette på høgere nivå. Graden som tildeles etter lavere nivå skulle tilfredsstillte det europeiske arbeidsmarkedets behov for kvalifikasjoner. Høgre nivå skulle føre til en mastergrad og/ en doktorgrad.
3. Innføring av et system med studiepoeng, slik som i ECTS- systemet, dette for å fremme størst mulig mobilitet for studentene. Studiepoeng skulle også oppnås utenfor høgere utdanning, inkludert livslang læring med den forutsetning at de blir godkjent av de mottakene høgre utdanningsinstiusjonene.
4. Fremme mobilitet gjennom å gi:
 - studenter tilgang til studie- og utdanningsmuligheter og beslektede tjenester
 - lærere, forskere og administrativt ansatte; godkjenning og uttelling for perioder brukt til forskning, undervisning og utdanning i en europeisk kontekst uten at deres lovbestemte rettigheter blir forringet

⁵ Bob Reinalda, Radboud University Nijmegen, Institute for Management Research, Netherlands. "The Bologna Process and Its Achievements in Europe 1999- 2007" in The Journal of Political Science Education, 4:463-476, 2008.

5. Fremme europeisk samarbeid om kvalitetssikring for å utvikle sammenlignbare kriterier og metodikk.
6. Fremme de nødvendige europeiske dimensjoner i høgre utdanning, spesielt når det gjelder utvikling av studieplaner, samarbeid mellom institusjoner, utvekslingsordninger og integrerte studie-, utdannings- og forskningsprogrammer.

(UFD sin informasjonsbrosjyre 2004, UFD's informasjonsside [http:// www.ufd.no](http://www.ufd.no) , foredrag av Per Nyborg dekan skolen 2005).

Kvalitetsreformen (2003) i høyere utdanning er en reform i høyskole- og universitetsektoren som ble vedtatt i Stortinget i 2001 og iverksatt ved studiestart i 2003 ved samtlige høyere utdanningsinstitusjoner i Norge. Endringene i kvalitetsreformen er i stor grad en følge av tilrådninger gitt av Utvalget for høyere utdanning (det såkalte «Mjøs- utvalget» etter utvalgets leder Ole Danbolt Mjøs) og følger eller er i tråd med Bologna-prosessen kan med dette bakteppet kalles den norske utgaven av Bologna-prosessen. Bologna-prosessen er navnet på et samarbeid mellom europeiske utdanningsministre fra 45 land. Den søker å skape større bevegelse for studenter og lærere mellom de ulike landenes universiteter og høyskoler. Målet er å skape ett felles europeisk område for høyere utdanning (EHEA) innen 2010. Prosessen bygger på landenes frivillige deltagelse og har hittil vært kjennetegnet av stor dynamikk. Et felles europeisk "utdanningsrom" hvor det foregår et samspill av eksisterende utdannings-systemer. I stortingsmeldingen: "Statusrapporten for Kvalitetsreformen" som ble lagt frem i 2008 går det frem at universiteter og høyskoler har fått økt frihet, gradsstrukturen er lagt om, studentene har fått tettere oppfølging og det har kommet på plass systemer for kvalitetssikring. Forsknings- og høyere utdanningsminister Tora Aasland konstaterte at både studenter og ansatte har fått en hverdag med nye muligheter og bedre rammebetingelser. I tillegg arbeides det med å sikre den nye sensurordningen legitimitet (evalueringer fra UIB, NIFU STEP 2006).

Det ble i 2003 etablert nasjonale organer for kvalitet i utdanning i de europeiske landene som inngikk i Bologna erklæringen etter felles prinsipper. Tabell 1 utgjør en oppsummering av de viktigste hendelsene i Bologna-prosessen for Norge sin del.

Tabell 2.

MILEPÆLER FOR BOLOGNA- PROSESSEN I NORGE.

Dato	Aktiviteter
1988	Utvalg ledet av Gudmund Hernes leverte sin innstilling
1991	Stortingsmelding Network Norway, Norges Nettrådet.
1995	Lov om høyere utdanning for universiteter og høyskoler (begge under samme lov)
1997	Innføring av en 4 årig can mag- degree
1998	Mjøsutvalget med leder Ole D. Mjøs
1998	Sorbonne Deklarasjonen ble underskrevet av europeiske utdanningsministere
1999	Bologna deklarasjonen ble underskrevet av 29 europeiske ministre innenfor høyere utdanning
2000	NOU 2000:14, Mjøsutvalget rapport: Utdanningslengder på 3/5/8 år Innføring av bachelor og mastergrader!
2001	Stortingsmelding nr 27 2000-2001: " Med viten og vilje" Kvalitetsreformen
2001	Oppfølgingsmøte i Pragh
	Oppfølgingsmøte i Berlin
2003	Opprettelse av Nasjonalt Organ for Kvalitet i Utdanning (NOKUT).
2005	Oppfølgingsmøte i Bergen
2007	Oppfølgingsmøte i London
	NOU 2008:3 "Sett under ett, Ny struktur i høyere utdanning"
2008	Stortingsmelding nr 14 (2008-2009) " Internasjonalisering av utdanning"
2009	Oppfølgingsmøte i Leuven
2010	
2011	

2.3 "NOKUT: FØDT 01. 01. 2003"

Nasjonalt organ for kvalitet i utdanning ble opprettet i stedet for Norgesnettrådet, og startet sitt arbeid i årsskiftet 2002/2003 ⁸. Det er et statlig uavhengig organ som etter loven vil si at det er faglig uavhengig. Dette er noe nytt innenfor utdanningssektoren hvor departementene har hatt direkte innflytelse i ulike organ. Fag og politikk blir på den måten skilt fra hverandre. Formålet og oppgavene til NOKUT er å kontrollere kvaliteten på høyere utdanning i Norge. På denne måten skal organet hjelpe institusjonene med kvalitets-utviklingen. NOKUT har ansvaret for evaluering, akkreditering og godkjenning av kvalitetssystem, institusjoner og studietilbud. NOKUT skal også kontrollere og informere om kvaliteten på utdanning i utlandet (www.nokut.no).

⁸ Fastsatt av Nasjonalt organ for kvalitet i utdanning (NOKUT) 05.05.2003 med hjemmel i Utdannings- og forskningsdepartementets forskrift om akkreditering, evaluering og godkjenning etter lov om universiteter og høyskoler og lov om private høyskoler § 7.6 og § 9.4. gjeldene fra 02.01.2003.

Bachelorgrads- og mastergradsstudier i sykepleie var de første studiene som gikk igjennom en revidert akkreditering. Bachelorstudiene for allmennlærer- og førskolelærerutdanning har begge vært igjennom en evalueringsprosess av NOKUT. Forskjellen mellom reakreditering og evaluering er at man ved underkjenning av akkreditering mister lisensen til å godkjenne studiet.

2.4. KORT OM ENDRINGENE FRA PRE TIL POST NOKUT.

Da Kvalitetsreformen ble innført i 2003 ble det stilt nye og større krav til de ansatte. Økt gjennomstrømning av studenter, økt kvalitet i studiene er noen av kravene. Mye positivt i reformen, men mye nytt på samme tid. Det tar for eksempel tid å legge opp til nye vurderingsformer i fag- og studieplaner. Planene skulle bygge på studentaktive undervisningsformer, i kombinasjon med evalueringer som fremmer læring gjennom jevnlig tilbakemeldinger. Utdanningsplaner/avtaler skulle utarbeides hvor det klart kom frem hvilke plikter og retter institusjon og student har overfor hverandre.

I følge Kvalitetsreformen skal studentene være mer i fokus, samtidig opplever mindre utdanningsinstitusjoner at heltidsstudenten er i ferd med å forsvinne. Ved Høgskolen i Finnmark er gjennomsnittsstudenten kvinne, 32 år og etablert i en av fylkets 19 kommuner (Abelsen, Line, 1999). Høgskolen i Finnmark opplever at voksne studentene er opptatt av å få ta høyere utdanning nærmest mulig egen hjemkommune, og kunne studere til de tidene på døgnet som passer dem best. Det er av den grunn få studenter som fokuserer på mulighetene for å ta deler av studiet utlandet.

2.5. HISTORISK TILBAKEBLIKK PÅ DE ULIKE REFORMENE

I løpet av de siste 30 år har sykepleierutdanningen i Norge vært igjennom flere omfattende reformer for å kunne utdanne nok sykepleiere og sykepleielærere/ høyskolelektorer i forhold til samfunnets voksende behov for helsehjelp (Alvsvåg, H, 2008). Elever og internat er blitt studenter og studenthybler. Sykepleielærere er blitt høyskolelektorer i sykepleie og førsteamanuensiser. Jeg var selv sykepleierstudent fra 1980 – 83 og fulgt med og tatt del i

Reakreditering av sykepleierutdanningen i Finnmark

kompetanseløftene på ulike måter siden da, og ikke minst som dekan ved bachelor utdanningen i sykepleie i Finnmark fra høsten 2004.

Kompetanseutviklingen i sykepleierutdanningen startet på 1970 tallet. Det ble da satt i gang ekstraordinære tiltak for å utdanne flere sykepleielærere med sykepleielærerkompetanse. På denne tiden var det relativt få sykepleielærere, og få hadde pedagogisk utdanning. Både i Bergen og Tromsø ble det utdannet flere kull med sykepleielærere for å kunne avhjelpe den store lærer og sykepleiermangelen. Tromsø fikk sin sykepleielærerutdanning i 1977. Et resultat var at flere sykepleierskoler kunne bli etablert: Stord, Førde og Haugesund. (Alvsvåg, H. 2008).

I 1982 ble sykepleierskolene høyskoler og sykepleierutdanningen ble dermed en høyskoleutdanning på 180 studiepoeng. Det ble etablert et skille mellom sykepleielærere og sykepleielektorer ved høyskolene. Høyskolereformen trådte i kraft i 1994 og flere høyskoler ble slått sammen til større enheter. Dette tydeliggjorde at andelen sykepleielærere med lektorkompetanse var lav. Alvsvåg (2008) sier at hele 1990 tallet var preget av ekstraordinære tiltak for å øke antallet lektorer. På denne tiden ble sykepleierutdanningene drevet med mange vikarer, da det til enhver tid var fastansatte ute i kompetansehevingsløp.

Kvalitetsreformen (St.meld.27(2000-2001) sammen med St.meld.35 2001-2001: Om rekruttering til undervisnings- og forskerstilling til universitets- og høyskolesektoren var sammen med flere stortingsmeldinger og innstillinger med på å skjerpe kvalifikasjonskravene ytterligere. Disse innebar minimum 20 % førstestillingskompetanse i tillegg til lektorstillingene ved utdanningene. Til tross for at Sykepleierutdanningene i Norge lå langt under minimumet på 20 %. Det ble ikke iverksatt noen ekstratiltak nasjonalt for å nå dette målet. I 2004 fikk alle sykepleierutdanningene i Norge et brev fra Nasjonalt organ for kvalitet i utdanning at de skal reakrediteres med bakgrunn i forskrift om kriterier for akkreditering av institusjoner og standarder og kriterier for akkreditering av studietilbud i norsk høgre utdanning fra 05.05. 2003⁷. I tillegg til utfordringer med generasjonsskifte innad i utdanningene kom ekstra utfordringer i forbindelse med kompetansebyggingen som skulle innfris i løpet av 2 år.

⁷Vedlegg 1; Fastsatt av Nasjonalt organ for kvalitet i utdanning (NOKUT) 05.05.2003 med hjemmel i Utdannings- og forskningsdepartementets forskrift om akkreditering, evaluering og godkjenning etter lov om universiteter og høyskoler og lov om private høyskoler § 7.6 og § 9.4. gjeldene fra 02.01.2003.

2.6. BESKRIVELSE AV NOKUTS GENERELLE STRATEGI.

Revisjon av akkreditering er en evaluering av eksisterende kvalitetsnivå. Metoden NOKUT presenterte for arbeidet var:

NOKUT oppnevnte sakkyndige komitéer som skulle stå for den faglige vurderingen av utdanningstilbudet. I dette tilfelle ble det oppnevnt 5 sakkyndige komiteer som var besatt av eksterne sakkyndige fra Norden og Norge i arbeidet. Alle komitéene hadde en studentrepresentant. Den sakkyndige komiteen skrev en rapport. Komiteen fikk kvalitative og kvantitative data som NOKUT samlet inn som grunnlag for sin vurdering. Arbeidet hadde en tidshorisont på 1 år, hvor utdanningen som ble vurdert fikk den foreløpige rapporten til uttalelse for eventuelle mangler eller feil etter ca. ½ år.

Kvalitative data

Kvalitative data fikk komiteen gjennom selvevalueringen fra institusjonen. I selvevalueringen fikk institusjonen selv mulighet til å vurdere hvordan studietilbudet var jamført med NOKUT sine kriterier og standarder.

Kvantitative data

Kvantitative data fikk de sakkyndige gjennom skjemaet for innhenting av kvantitative data (faktaarket). I tillegg ble det gjennomført en kandidatundersøkelse, der nåværende og tidligere studenter fikk mulighet til å si noe om hvordan de oppfattet kvaliteten på det som blir revidert.

Sammenstilling av data

Den sakkyndige komiteen besøkte tilslutt institusjonen for selv å vurdere det de så og hørte opp mot de andre informasjonskildene. I forhold til slike besøk var intervju av studenter og tilsatte en sentral kilde til informasjon.

Resultat

Innstillingen fra komiteen inneholdt tilrådninger komiteen ga NOKUT med grunnlag i opplysningene komiteen hadde fått. NOKUT sin metode for revidering av akkreditering var i tråd med europeiske standarder og retningslinjer.

2.7 HVORDAN AKKREDITERING KAN BLI TRUKKET TILBAKE

Som følge av revisjonsprosessen kan en akkreditering bli trukket tilbake – det vil si at utdanningsinstitusjoner mistet rettigheter til å gi studiet. Vedtaket om tilbaketrekking, som kunne gjøres av styret til NOKUT, baserte seg på den sakkyndige komiteens rapport, som igjen baserte seg på det innhentede materialet og funn fra institusjonsbesøket.

2.8 KONSEKVENSER VED TILBAKETREKKING

Hvis NOKUT trekker tilbake en godkjenning, kan institusjonen ikke lenger gi studietilbudet. Institusjonen som får sin godkjenning trukket tilbake, må ta ansvar for at studentene får fullført studiet og gjennomført eksamen. Departementet sin forskrift § 3-4(3) sier:

”Dersom NOKUT gjør vedtak om å trekke tilbake akkrediteringen av et studietilbud, skal institusjonen umiddelbart trekke studietilbudet tilbake. Institusjonen skal inngå avtale med en annen institusjon som kan ta det faglige ansvaret for at studentene skal kunne gjennomføre studiet og avlegge eksamen, eller iverksette andre tiltak, godkjent av NOKUT som gjør det mulig for studentene å fullføre studiet.”

Forskrift om kriterier for akkreditering av institusjoner og standarder og kriterier for akkreditering av studietilbud i norsk høgre utdanning var fastsatt i mai 2003 av NOKUT med hjemmel i Utdannings- og forskningsdepartementets forskrift om akkreditering, evaluering og godkjenning etter lov om universiteter og høyskoler og lov om private høyskoler § 7.6 og § 9.4 gjeldende fra januar 2003.

Prosjektet initiert av NOKUT var delt inn i 3 faser. Fase 1 – revidering av sykepleie ut fra selvevaluering fra de enkelte institusjoner med utgangspunkt i en mal, faktaark, profilundersøkelse, kandidatundersøkelse samt institusjonsbesøket fra sakkyndig komité. Fase 2 – ny godkjenning av studieplan med en ett års frist utgangspunkt i føringene fra hovedrapporten til de sakkyndige i fase 1. Fase 3 – ny vurdering av fagmiljø for de studietilbud med en to års frist, for de studietilbud som hadde fått underkjent dette i fase 1.

For mange institusjoner varte arbeidet med revideringen av godkjent og akkreditert

3.0 ENDRINGER I H & U – SEKTOREN ETTER KVALITETSREFORMEN.

Stortingsmelding nr 27 (2000 – 2001) "Gjør din plikt – krev din rett" fremmet formelt Kvalitetsreformen som ble vedtatt i Stortinget i 2001. Store deler av forslaget til Mjøsutvalget som ble lagt frem i 2000 ble realisert gjennom reformen. Hovedbegrunnelsene for at Mjøsutvalget ble oppnevnt var flere. En begrunnelse var å realisere en revisjon av gradssystemet for mer effektivisering av studieløpene. Et annet tema var å få høyere utdanning mer innrettet mot samfunnets behov samt en sterkere internasjonal orientering. Kvalitetsreformen kan med bakgrunn i Stortingsmelding nr 27 (2000 - 2001) deles inn i en studie- og styringsreform. Det overordnede målet er at "studenten skal lykkes" gjennom et helhetlig læringsmiljø innenfor norsk høyere utdanning.

Kvalitetsreformen føyer seg inn i rekken av flere reformer og utviklingstrekk i norsk høyere utdanning. Av den grunn bør man ikke betrakte Kvalitetsreformen isolert, men som et av flere ledd i utviklingen av utdanning og undervisning fra 1990 tallet (NIFU STEP: Evaluering av Kvalitetsreformen 2006).

4.0 EGNE ERFARINGER FRA REAKREDITERINGS-PROSESSEN

Det er nødvendig å gi leseren et innblikk i historien til sykepleierutdanning nasjonalt og internasjonalt, samt faget og yrket for å kunne forstå hvor alvorlig i utdanningens tilstand etter reakrediteringen høsten 2005 var.

4.1 HISTORISK TILBAKEBLIKK PÅ SYKEPLEIERUTDANNING NASJONALT OG INTERNASJONALT.

I Norge har det utviklet seg to ulike tradisjoner innen utdanning av sykepleiere. De står på sin måte igjen for litt ulike syn på grunnlaget og kunnskapsforståelse i sykepleiefaget (Wyller:1967, Mathisen:1993). Den ene tradisjonen er knyttet til diakoninstitusjonen Kaiserwerth i Tyskland og den andre til Florence Nightingale i England.

Norge fikk i 1868 grunnlagt sin første sykepleierskole. Diakonissen Cathinka Guldberg var den første lederen. Hun hadde sin utdanning fra Diakonissehuset i Kaiserwerth i Tyskland. De første elevene til skolen hadde sin bakgrunn som tjenestejenter. Elevene ble opplært i den kristne tro og sykepleiefaget. Undervisningen foregikk på sykehuset ved at man utførte oppgaver med praktisk veiledning for så å gjøre dem selv.

Norge fikk sin første lærebok i sykepleie i 1877. Boken ble utgitt uten forfatternavn, men Rikke Nissen skal ha skrevet store deler av den. Læreboken skulle være et oppslagsverk for ferdigutdannede sykepleiere og en innføringsbok i faget sykepleie. Sykepleiens opprinnelse blir i boken beskrevet som urgammel. Det går frem at mennesket har en iboende trang til å ta vare på hverandre. (Stafne 2001:26). Nissen sier at sykepleierens oppgaver er å lindre lidelser, utføre legens forordninger og observere pasienten. Viktigheten av varhet, kjærlighet og respekt for det syke mennesket er sentralt i boken. Av mange blir dette betraktet som den norske sykepleiens teoretiske plattform (Mathisen 1993:174-180).

Diakonisse- og Nightingale tradisjonene var begge opptatt av å heve standarden innenfor sykepleien. Det var derfor viktig å få søkere som kom fra høyere samfunnslag, og som var villig til å gjøre noe godt for andre mennesker med utgangspunkt i solidaritet, ansvar for den svake og menneskeverd. De vektla spesielt dette med adferd og etikette hos elevene.

Norsk sykepleierforbund (NSF) ble stiftet i 1912. NSF ønsket å innføre Nightingale-skolens prinsipper i norsk sykepleie. Her skal jeg peke på to.

Det første prinsippet var at forstanderinnen skulle lede utdanningen og sykepleierne selv skulle være sentrale undervisere i teoretisk og praktisk sykepleie. Det å lede eget yrke ble ansett som viktig for å ivareta omsorgen, og var viktige verdier å formidle til storsamfunnet.

Det andre prinsippet til Nightingale-skolen var at utdanningen skulle være enhetlig og være treårig hospitalgrunnutdanning før videre spesialisering. Det var faglige krav for medlemskap i NSF. De satte seg som mål å få hevet statusen på yrket og skille det fra husmoryrket og ufaglært pleiearbeid (Wyller:1967, Mathisen:1993).

Dr.med. Kr. Grøn og dr.med. S.Widerøs lærebok i sykepleie fra 1921 ble skrevet for å tilfredsstille den nye utdanningsplanen som NSF utarbeidet. De eldre lærebøkene i sykepleie vektla pleie og observasjon som hovedelementene i sykepleiefaget. Disse funksjonene kunne ivaretas med kunnskap om anatomi, sykdomslære og medisinsk behandling.

Karakterdanning var idealet for kunnskapen og målet var å forene fagkunnskap og ønskede egenskaper. Det var her snakk om egenskaper i form av fremtreden og væremåte. Elevene skulle av den grunn bo på internat under utdanningen.

I 1948 kom den første Lov om utdanning og offentlig godkjenning av sykepleiere. Loven inneholdt bestemmelser om utdanningsprogrammets innhold i forhold til teori og praksis. Den skulle på denne måten sikre likhet i utdanning og faglig standard. Sykehus og sykepleierskoler ble adskilt administrativt og økonomisk (Wyller 1980).

Sykepleielitteraturen gikk mer over til å ha leger som forfattere i stedet for sykepleiere (Jervell:1960).

Virginia Henderson var en av de første sykepleierne til å utforme en sykepleieteori og kom med en definisjon på sykepleie som beskrev sykepleierens selvstendige funksjon:

” Sykepleierens særegne funksjon er å hjelpe individet, sykt eller friskt, i utførelsen av de gjøremål som bidrar til god helse eller helbredelse (eller en fredfull død), noe han ville ha gjort uten hjelp om han hadde hatt tilstrekkelige krefter, kunnskaper og vilje, og å gjøre dette på en slik måte at individet gjenvinner uavhengighet så fort som mulig” (NSF- serien s.9, nr.3.97).

Virginia Hendersons ”Sykepleiens Grunnprinsipper” ble utgitt på norsk i 1960. Disse grunnprinsippene kom etter hvert til å få stor innflytelse på sykepleietenkningen i Norge (Kirkvold 1992).

I løpet av de første årene på 1970 tallet falt plikten til å bo på internat bort sammen med det obligatoriske pliktåret etter endt sykepleier utdanning (Mathisen 1993:230).

Dannelse er knyttet til praksis og sier noe om vår måte å leve sammen med andre på.

Martinsen (1993) sier at dannelse er å tilegne seg innsikt i den sammenheng ens utdanning står i, forsøke å forstå hva ens utdanning betyr for samfunnet i sin helhet. Dannelse kan oppnås gjennom dialog, uttrykt som en kritisk forståelse tilegnet gjennom arbeid og samarbeid.

Dagens Rammeplan fastslår at sykepleierutdanningen består av 50 % teori og 50 % praksis. Størrelsen på teoriinnslaget i utdanningen har vært og er et tema som stadig debatteres innad i sykepleierkretser. Sykepleie er et praktisk fag og av den grunn bør hovedvekten ligge på det kliniske i utdanningen, er et argument jeg ofte hører. Samfunnet er i stadig endring, og setter av den grunn nye krav til kompetanse hos sykepleierne både teoretisk og praktisk. En praksis som har fått større plass innenfor sykepleiefaget er å prøve og sette ord på det man gjør, og finne ut hva det handler om i hverdagen (Sykepleien 2001). Dette tror jeg har med at flere sykepleiere i den senere tid har tatt høyere utdanning og skaffet seg kompetanse innen for forskning. Forskning er slik jeg ser det en vei eller måte som kan være med på å løfte opp erfaringskunnskapen i praksis. Det er viktig å legitimere erfaringskunnskapen i lys av relevant teori, nyere forskning samt skriftliggjøre den til bruk for andre. Den enkelte sykepleier kan på denne måten bli tryggere på egne kunnskaper og kompetanse, og kunne dokumentere disse overfor de ulike profesjonene som man jobber sammen med i pasientomsorgen.

4.2 KORT OM SYKEPLEIEUTDANNINGEN

Formålet med sykepleierutdanningen er å utdanne yrkesutøvere som er kvalifisert for sykepleiefaglig arbeid i alle ledd av helsetjenesten, i og utenfor institusjoner. Pleie, omsorg og behandling utgjør hjørnesteinene i sykepleierens kompetanse.

Omsorg for den enkelte pasient er bærebjelken i all sykepleie. Sykepleiere har en aktiv arbeidsdag og jobber selvstendig og tverrfaglig. Sykepleieren møter mennesker i alle aldre med forskjellige behov for pleie og omsorg. Sykepleiefagets grunnleggende verdier og tradisjon i utøvelse av sykepleie skal danne grunnlaget sammen med grunnleggende moralske prinsipper og yrkesetiske retningslinjer. Utdanningen skal kvalifisere for et yrke og en yrkespraksis som er i stadig utvikling og endring. Læring må derfor ses i et livslangt perspektiv der både yrkesutøver og arbeidsgiver har ansvar.

Sykepleierutdanningen skal være i samsvar med nasjonale og internasjonale helse- og utdanningspolitiske føringer som:

- norske lover, forskrifter og politiske beslutninger
- internasjonale deklarasjoner, standarder og politiske føringer om helsepolitikk,
- menneskerettigheter og høyere utdanning

(Rammeplan for sykepleierutdanning av 25.januar 2008 s. 5)

Opptakskravene er generell studiekompetanse eller realkompetanse fra pleie- og omsorgssektoren. I dag er det i Norge ca 13 000 studenter innenfor bachelor utdanning i sykepleie fordelt på 22 statlige høyskoler og 5 private høyskoler. Etter- og videreutdanningstilbud i sykepleie tilbys også ved høgskolene. Studier innen sykepleie på master- og Ph.D nivå tilbys ved landets universiteter.

Sykepleierutdanning er en allmenn internasjonal utdanning, og med det mener jeg at den er forankret i et internasjonalt samfunn og praksisfelt. I praksis skal man kunne ta utdanning i Norge for å jobbe over hele verden. I neste punkt vil jeg presenterer Sykepleierutdanningen i Finnmark og statusen på denne før Reakrediteringsprosessen, da det er denne utdanningen jeg har mine erfaringer fra.

4.3 SYKEPLEIERUTDANNINGEN I FINNMARK

Finnmark sykepleierskole ble etablert i 1960 i Hammerfest. I idegrunnlaget fra 1976 står det nedfelt at sykepleie er omsorg for mennesket, og at sykepleie er i sin natur en profesjon. Skolen var forpliktet til å rekruttere studenter med forkunnskaper og personlige egenskaper som kunne gi grunnlag for en profesjonell utdanning.

Ved innlemning av sykepleierutdanningen i høgskolesystemet på 1980 tallet endret sykepleielæreren seg. Det ble satt krav til lektorkompetanse, forskerkompetanse, tilrettelegging av studier i teori og praksis. Endringene har ført til mindre fokus på lærerens kompetanse i form av praktisk tilknytning og erfaring, og også formell kompetanse heving (Skår, Randi 1997). Tilrettelagt hovedfagsstudier innen helsefag ble en del av hverdagen for mange høyskolelærere ved sykepleierutdanningen på slutten av 80-tallet og 90 tallet.

4.4 STATUS VED SYKEPLEIERUTDANNINGEN I FINNMARK FØR REAKKREDITERINGEN I 2004

NOKUT møtte en utdanning som var:

- skikkelig drevet, og 46 år gammel
- bestod av et fagpersonal som nesten kun bestod av kvinner
- Fagansatte med stor bredde- og erfaringskompetanse
- I gang med kompetanseheving av fagansatte i form av stipendiat og masterutdanning
- Flest høyskolelærere, men mer enn doblet antall lektorer på 10 år
- Preget av et stabilt og godt arbeidsmiljø
- Studenter spredt over hele Finnmark i praktiske studier
- Opptatt av å være nær studentene, da kullene ikke var større enn 70.
- Opptatt av å utdanne gode generalist sykepleiere

Utdanningen styres av en lokale fagplan som bygger på den nasjonale rammeplanen for sykepleierutdanninger. Jeg vil i neste punkt gi leseren et kort innblikk i innholdet av fagplanen.

4.5. HOVEDTREKK VED FAGPLANEN I FINNMARK FRA 2008.

Fagplanen bygger på rammeplan for sykepleierutdanning av 25. januar 2008 og er delt inn i tre nivåer. Nivåene består av fire hovedemner med delemner og omfatter teori- og praksisstudier. En målsetning er at studentene skal gjennomføre flere mindre prosjekt hvor data hentes fra deres praksisstudier hvor teori skal integreres i de praktiske ferdigheter, handlinger og holdninger innenfor hvert nivå. De naturvitenskaplige emnene har ett større fokus på bekostning av historikk og etikk, i tråd med føringene til NOKUT. Fagplanen har fokus på det flerkulturelle samfunnet, og da spesielt det samiske. Dette fordi vi bor i et flerkulturelt fylke med kvener, samer og nordmenn. Vi fokuserer spesielt på samisk kultur og forståelse av helse og behandling for å kunne tilby denne delen av befolkningen lik rett til behandling og oppfølging ved sykdom. I fagplanen er det helsefremmende aspektet i sykepleien løftet frem i større grad enn tidligere (i tråd med Samhandlingsreformen 2009 og erfaringer fra innføring av helseforetak).

Finnmark er det største fylket i Norge arealmessig, men er minst i forhold til antall innbyggere. Av den grunn er det store avstander mellom byer og steder, og Finnmark er preget av en spredt bosetning. Fylket har to sykehus med 55 mils avstand; ett i Hammerfest og ett i Kirkenes. Finnmark har et desentralisert helsetilbud med sykehjem, helsesenter, hjemmesykepleie, distrikts psykiatriske sentrer (DPS-er), og sykestuer som er viktige nav i akutt beredskapen. Sykepleierstudentene gjennomfører de praktiske studiene innenfor dette helsetilbudet, og får av den grunn en allsidig generalist utdanning. De praktiske studiene medfører for mange studenter fravær fra hovedcampus i Hammerfest i 8 – 10 uker ad gangen i mindre kyst- eller innlandskommuner med en avstand fra 7- 55 mil (Kvalsund – Kirkenes). Reise- og transportveier i Finnmark består av et flynett med kortbaneflyplasser, buss- og hurtigbåtruter samt privat bilbruk. Mørke tid og arktisk klima kan gjøre gjennomføringen av de praktiske studiene til tider svært utfordrende for studenter og høyskoleansatte. I oppfølgingen av studenter i siste studieåret med normal progresjon har vi tatt i bruk videokonferanse som kommunikasjonsverktøy mellom studenter, kontaktsykepleier og høyskolelektor. Dette under forutsetning at alle partene er kjent for hverandre og har hatt direkte samhandling tidligere. På denne måten har utdanningen redusert noe på den totale ressursbruken i forhold til reisetid, som ofte må gjennomføres utenom normal arbeidstid mellom klokken 8 til 16.

Reakreditering av sykepleierutdanningen i Finnmark

Avdeling for Helsefag har derfor i mange år tilbudt desentralisert utdanning i BA i sykepleie på ulike steder i fylket. Desentralisert utdanning har opp i gjennom årene fra 1989 hatt ulikt omfang av teknologibruk i undervisningssammenheng. Finnmark har etablert flere desentraliserte helsetilbud der bruk av informasjonsteknologi (IKT) er viktige verktøy i samhandlingen mellom 1. og 2. linjetjenesten i helsetilbudet til befolkningen (Blix, Anderssen, Størdal, 2012).

5.0 ORGANISERING OG GJENNOMFØRING AV REAKREDITERINGEN VED HØGSKOLEN I FINNMARK.

Høsten 2004 ble alle landets sykepleierutdanninger og mastergradsstudier i sykepleievitenskap innkalt til et informasjonsmøte i forbindelse med revidering av sykepleieutdanninger. I tidligere brev fra Nasjonalt organ for kvalitet i utdanning (NOKUT) hadde man blitt informert om prosjektet for revidering av godkjente og akkrediterte sykepleierutdanninger (Vedlegg nr 1). Møtet fant sted i Oslo 12. Oktober 2004, og utgjorde starten på en landsomfattende arbeidsprosess for å gi institusjonene kunnskap om og felles forståelse av hva denne revideringen av akkrediterte sykepleierutdanning innebar. Fra Høgskolen i Finnmark møtte direktør, studiesjef og dekan for Avdeling for Helsefag.

5.1 ARBEIDET LOKALT PÅ AVDELING FOR HELSEFAG

Lederteam og avdelingsstyre ble informert om prosessen med reaktrediteringen av BA i sykepleie. Personalet ved avdelingen ble delt inn i arbeidsgrupper for å svare på egevaluering og fakta vedrørende BA i sykepleie. Avdeling for Helsefag innkalte til allmøte for ansatte og studenter i slutten av oktober. Da hadde avdelingen mottatt mal for selvevaluering og faktaark fra NOKUT. Fremdriftsplan for arbeidet ble vedtatt av lederteamet i avdelingen. Avdelingen fikk oversendt forslag til sammensetning av sakkyndig komité og dato for institusjonsbesøk medio november.

Det ble avholdt personalseminar og møter angående profil på studietilbudet BA i sykepleie samt fremdrift og status på arbeidet med selvevalueringen. Det ble lagt vekt på å inkludere flest mulig ansatte i arbeidet ved deltakelse i arbeidsgrupper, samt jevnlig informasjon fra gruppene ca hver 2 – 3 uke.

Prosjektleder fra NOKUT kom på formøte i desember 2004 for å gå igjennom / forberede institusjonsbesøket av sakkyndig komité i mars 2005. Her deltok studiesjef, dekan, studieleder, praksiskonsulent, seniorrådgiver og tillitsvalgte fra studentene.

Selvevaluering og faktaark ble oversendt NOKUT 15. februar 2005. I mars gjennomførte sakkyndig komité et besøk ved Avdeling for Helsefag. Her deltok rektor, dekan, studieleder, praksiskonsulent, fagansatte, studenter og avdelingsledere fra kommune og sykehussektor. 1. september fikk Avdeling for Helsefag oversendt foreløpig rapport fra sakkyndig komité til uttalelse. Det var en nedslående rapport hvor det ble kommentert at: "Utbildningsansvariga gav bilden av en yrkesskoleutbildning snarare än en akademisk utbildning när man frågade om mål och intensjoner bakom studiets uppläggnig". Det var flere faktiske feil i rapporten, så den faglige ledelsen sammen med ett par fagansatte ga et tilsvaer til komiteen på disse og ga mer utfyllende informasjon der det manglet. Endelig rapport forelå i februar 2006. Utdanningen vaer samt 25 andre BA utdanninger i sykepleie ble underkjent og fikk ett aar til a rette opp og vurdere tiltak foreslaatt av komiteen.

5.2 BESKRIVELSE AV DE TRE FASENE I ARBEIDET MED Å OPPFYLLE NOKUT`S KRAV TIL STUDIEPLAN OG FAGMILJØ.

Jeg har delt inn prosessen ved Avdeling for helsefag i tre faser: Underkjennelsen av studietilbudet, utbedring og endring av studietilbudet og ny fremstilling av studietilbudet.

Fase 1: Underkjennelse.

NOKUT`s styre behandlet vaeren 2006 rapportene fra alle de sakkyndige komiteene som var satt ned for a gjennomga krav til studieplan og fagmiljo for BA utdanning i sykepleie. Avdeling for helsefag, hogskolen i Finnmark var blant de 27 institusjoner som ikke oppfylte NOKUT`s krav til studieplan og fagmiljo. Det var kun 1 privat institusjon som fikk godkjent sin studieplan og fagmiljoet rundt BA i sykepleie, samt de 3 universitetene som tilbyr masterutdanning i sykepleievitenskap. Vaer fagplan ble underkjent i forhold til fagplanens manglende fokus på forskning og utvikling (FoU), samt uttydelighet i forhold til forskningsbasert undervisning. I rapporten skriver komiteen at: " utbildningen som helhet verkar leve kvar i den tid da sjukskoeterkseutbildningar inte var en del av hogre utbildning eller ledd til en akademisk examen (bachelor)" selv om fagplanen var velskrevet, følger rammeplanen og dekker de delene som boer dekkas. Konklusjonen fra komiteen var at: "utbildningen inte lever upp til de krav dom kan staellas på en hogskoleutbildning".

Et stort spørsmål i etterkant av denne underkjennelsen av fagplanen var: "hva er forskningsbasert opplæring i sykepleie?" I følge professor i sykepleie Kristin Heggen finnes det lite forskning på forskningsbasert utdanning og det gjelder for alle de kliniske profesjonsutdanningene. Hun påpeker også at det i de siste tiårene har vært rettet sterk kritikk mot sykepleierutdanningene for å være for akademiske. Nå er kravet tvert imot – mer akademisering (Heggen m/fl 2004). Avdelingen opplevde komiteens tilbakemelding som en direkte kontroll og ansvarliggjøring av skjønnsbruken i Bachelor utdanningen i sykepleie. Vi ble blant annet anmodet om å øke antall timer i de naturvitenskaplige fagene på bekostning av fag som består av fortrolighetskunnskap. Altså en rettsfestning som Harald Grimen kaller det når han snakker om profesjoner, rett og politikk (Grimen, 2008). Grimen sier at alle former for kontroll intern eller ekstern uttrykker former for mistillit. Internkontroll utgjør garantier for at utdanningsinstitusjonene oppnår systemtillit utad.

Fase 2: Utbedring og endring av studietilbudet

Endelig rapport forelå fra sakkyndig komite i februar 2006, hvor utdanningene som ble underkjent hadde fått 1 års frist til å utbedre og endre studietilbudet i henhold til tiltak foreslått av komiteen. Avdeling for Helsefag måtte innfri kravet om mer fokus på FoU og forskningsbasert undervisning i forbindelse med revidering av akkreditering av bachelorstudium i sykepleie.

I tilbakemeldningen fra NOKUT ble fagplanen for bachelor utdanningen i sykepleie kritisert for manglende vitenskaplighet. Man kunne vanskelig se at planen var basert på forskningsbasert kunnskap. I tillegg ble det kommentert at fag som etikk og historie hadde for stor plass i forhold til de naturvitenskaplige områdene. Dekan, studieleder og et par erfarne høyskolelektorer satte i gang å analysere tilbakemeldingen, med tanke på tiltak for å utbedre manglene i fagplanen. Konkrete tiltak som vi iverksatte var å finne frem til internasjonal forskningslitteratur på alle fagområdene i fagplanen. Tiltakene vi diskuterte oss frem til ble inndelt i korte- og langsiktige tiltak for kvalitetsforbedring av fagplanen med en tettere tilknytning til forskning og utviklings arbeid (FoU). Av den grunn ble det satt i gang et viktig arbeid med fagplanen for bachelor utdanningen i sykepleie hvor man skulle tydeliggjøre et fundament basert på forskningsbasert kunnskap i undervisning og praksisveiledning. Arbeidet

ble gjennomført av en arbeidsgruppe av erfarne og kompetente fagansatte, samt faglig ledelse i avdelingen. Revideringsarbeidet ble etter hvert utvidet til en helt ny fagplan.

Revideringsarbeidet ble sendt NOKUT for vurdering, og som oppnevnte en ny sakkyndig komité med bakgrunn i vedtaket fra 2005 vurderte om studietilbudet denne gang tilfredsstilte standarder og kriterier. Vi hadde utviklet en ny fagplan ved institusjonen i tillegg til kravet om tilknytning til FoU. Resultatet av den nye komiteens vurderinger ble avsluttet med følgende konklusjon:

”Komiteen vil berømme Høgskolen i Finnmark for den prosessen de har lagt til grunn i arbeidet med revidering av akkreditering av bachelorstudium i sykepleie. Studieplanen dokumenterer, slik komiteen ser det, at studiet gir studentene innføring i forsknings- og utviklingsarbeid. Videre at studiet bygger på relevant forskning og erfaringskunnskap (jmf forskriften, kapitel 2.§2.1)”.

Nasjonale resultater var at ca halvparten av landets sykepleierutdanninger tilfredsstilte ikke NOKUT`s krav til standard for fagplan. Bare 2 institusjoner fylte kompetansekravet for ansatte i undervisningsstillinger i BA utdanning i sykepleie.

Fase 3: Fagmiljøet og kompetansekrav

Kun to av 31 studietilbud fylte kompetansekravene i 2006 for ansatte i undervisningsstilling, som gikk ut på at minst 20 % av fagmiljøet må ha førstekompetanse. De statistiske data om fagmiljøets kompetanse viste at selv når man så nasjonalt på studietilbud i Bachelor i sykepleie under ett, hadde fortsatt 30 % av undervisningspersonalet kun kompetanse som høgskolelærer. Dette til tross for at det allerede i 1988 ble fremsatt krav om lektorkompetanse for alle undervisningsstillinger (jf NOU 1988:28 ”Med viten og vilje”). Det kommer dermed tydelig frem at vi som høgskole burde hatt et større fokus både på kompetanseheving og kvalifisering til høgskolelektor og førstestillingskompetanse blant undervisningspersonalet.

I arbeidet med å revidere de akkrediterte sykepleierutdanningene ble det i forskrift om kriterier for akkreditering (2003) sagt at normalt burde 20 % av fagmiljøet ha førstestillingskompetanse. En forpliktende kompetansehevningsplan måtte fremlegges på de fagområdene der den vitenskapelige fagkompetanse var svakt utviklet. Av den grunn trodde

institusjonene at en mangel på 20 % førstestillingskompetanse kunne kompenseres med en forpliktende kompetansehevningsplan.

Likevel innstilte de sakkyndige komiteene i 12 av 26 rapporter fagmiljøet til underkjenning, selv om det forelå forpliktende kompetansehevningsplaner fra alle institusjonene. Det vil si at de forpliktende kompetansehevningsplanene ikke kunne kompensere for manglende førstestillingskompetanse. Studietilbudene ble underkjent. I den reviderte forskriften om kriterier for akkreditering fra 25.januar 2006 er kravet om minst 20 % førstestillingskompetanse knyttet til fagmiljøet i studietilbudet gjort absolutt.

Fagmiljø og kompetanse i Finnmark:

Ved Høgskolen i Finnmark, Avdeling for Helsefag bestod andelen av årsverk knyttet til bachelor utdanning i sykepleie 15, 3 årsverk. Kravet om minimum 20 % førstestillingskompetanse tilknyttet utdanningen var beregnet å utgjøre 3 årsverk. Status høsten 2004 var 1 årsverk, mens den var økt til 1, 4 årsverk høsten 2005.

Gjennomgangen viste altså store kompetansehull på kravet om minimum 20 % førstekompetente ved bachelor i sykepleie ved vår høgskole. Det ble fra ledelsens side utarbeidet en kompetansehevningsplan både for lektorer og høyskolelærer. Helsefag hadde en førstelektor som var startet med sin Ph.d- grad i sykepleievitenskap. Avdelingen hadde kort tid før reakkrediteringsprosessen fått gjennomslag for sin første stipendiatstilling i høyskolestyret. I det sykepleiefagligemiljøet ved avdelingen hadde man ikke tidligere hatt tradisjon på forskningsaktiviteter i stor grad, da undervisning og bred praksiserfaring tradisjonelt hadde hatt første prioritet. Det var derfor et viktig signal i forbindelse med å få hevet den formelle akademiske kompetansen blant de fagansatte i avdelingen, med støtte fra øverste ledelse og høgskolestyre.

Avdelingen la frem kompetansehevningsplanen til høyskolens ledelse og styret. Her fikk avdelingen gjennomslag for å lyse ut førstestillinger etter tilbakemeldingene fra NOKUT. Rektors midler finansierte gjennomføringen av et statistikk og metodekurs på 15 studiepoeng for alle fagansatte ved avdelingen. Avdeling for Helsefag fikk også tildelt en ny ekstern PhD-stipendiatstilling. Høgskolens ledelse viste på denne måten vilje til å støtte gitte planer for den nødvendige kompetansehevingen.

En viktig del i arbeidet med kompetansehevningsplanen var å skaffe økonomiske midler til gjennomføringen. I tillegg kom tilstrekkelig tidsressurser for den individuelle gjennomføringen av kompetansehevingen til de fagansatte i arbeidsplanene. Den faglige ledelsen ved avdelingen utarbeidet en strategi på hvilke typer faglige mastergrads fordypninger som var ønskelig i fremtiden. Dette for å imøtekomme tilbakemeldingen fra sakkyndig komité samt fremtidig fagligsatsning i avdelingen. Man var spesielt opptatt av å få flere fagansatte med kliniske sykepleiefaglige masterløp for å styrke sykepleiefaget i bachelor utdanningen. Masterløp over 4 år ble innviglet 300 timer FoU pr studieår, mens masterløp på heltid 600 timer. I tillegg ble flere fagansatte med lang erfaring oppfordret til å redegjøre for og reflektere over egne faglige og pedagogisk utviklingsarbeid og utforme søknad om opprykk til førstelektor.

Departementet innviglet etter hvert et økonomisk tilskudd til de utdanningene som hadde lektorer i førstekompetanseløp. Det betydde et tilskudd på 600 000 kr til Avdeling for Helsefag.

Ledelsen lyste ut 20 % professor 2 – stillinger og lyktes å ansette to førstekompetente. Professor 2 ble en viktig person i gjennomføring og evaluering av kompetansehevningsplanen for å lyse ut et professorat i 50 % stilling og fikk flere søkere. Sakkyndig komité som bedømte søkerne fant ingen av søkerne kompetent. Avdelingen valgte å ikke å bruke mer ressurser på en slik stilling. En viktig del var å sikre kompetanseheving til førstekompetanse for våre egne fagansatte, slik at vi kunne løse problemene selv. Vi har lang erfaring med utfordringene med å rekruttere høyt kompetente til å søke arbeid så langt mot nord, så vi anså muligheten til å få dekket kompetansebehovet med ekstern rekruttering som liten.

Høgskolen i Finnmark sendte inn ny fremstilling av fagmiljøet innen 2 års fristen 20. mai 2008. I den reviderte forskriften (§2.1(2)) som ble lagt til grunn ble følgende vektlagt:

1. Størrelsen på fagmiljøet skulle angis i årsverk, og være tilpasset undervisnings- og veiledningsbehovet for studiet, samt den forskning og det faglige eller kunstiske utviklingsarbeidet som skal utføres.

2. Minst 50 % av fagmiljøet knyttet til studiet skulle være ansatt med hovedstilling på institusjonen.
3. Minst 20 % av fagmiljøet skulle dekkes av ansatte med førstestillingskompetanse
4. I studier med praksis skulle fagmiljøet også ha erfaring fra praksisfeltet

Det ble foretatt en ny vurdering av fagmiljø knyttet til bachelorgradsstudium i sykepleie fra sakkyndig komite i juni 2008. Komiteen finner at ved HiF er størrelsen på fagmiljøet er tilpasset undervisnings- og veiledningsbehovet for studiet. Førstekompetansen i fagmiljøet utgjør nå 23.5 % av den totale bemanningen ved BA i sykepleie, og altså innenfor det akseptable nivå.

Det sykepleievitenskaplige fagmiljøet betegnes i rapporten av 2008 som meget svakt, da professoren er psykolog og førsteamanuensen jordmor! I Norge har imidlertid jordmødre bachelor utdanning i sykepleie som grunnutdanning før de spesialiserer seg videre innenfor fødsels og barselomsorg. I tillegg har psykologen vært med på et ekstra ordinært kompetanseløft for sykepleiere, da han hadde undervisningsstilling i et tilrettelagt hovedfagstudie for sykepleiere og veiledet over 100 studenter på 90-tallet. Disse opplysningene lå vedlagt søknaden fra Avdeling for Helsefag, og viser at bakgrunnskunnskapen hos de sakkyndige som skrev rapporten (bestod av svensk professor i sykepleie, samt norsk professor i pedagogikk) ikke var tilfredsstillende.

Kompetanseheving som intern prosess.

Det å skulle mestre en slik utfordrende prosess som å innfri kompetansekravet i sykepleierutdanningene var energikrevende for hele fagmiljøet. Felles visjoner for hvordan fagmiljø og studietilbud skulle bli i fremtiden var viktig å skape sammen. Likeså var det viktig å snakke om hvordan avdelingen skulle tilpasse seg endringene og bruke ressursene fremover. Det var viktig med en helhetlig tenkning rundt systemene innenfor fagmiljø, kvalitet og studietilbud.

Den største utfordringen var ikke å få med seg fagmiljøet i avdelingen, men den korte fristen på to år. I tillegg kom utfordringene innad i institusjonen i forhold til behov for ekstra økonomiske ressurser og søknader på stipendiatstillinger internt. Gjennom en helhetlig

Reakreditering av sykepleierutdanningen i Finnmark

kartlegging av den faglige kompetansen i avdelingen ble det utformet en strategiplan over de mastergradsfordypninger, førstestillings- og doktorgradsløp fagmiljøet skulle bygge videre på. I tillegg utarbeidet en arbeidsgruppe et forslag på en 3 årig forskningsstrategiplan for avdelingen, som ble godkjent i avdelingsstyret oktober 2006.

NOKUT skriver i sin oppsummering og vurdering av akkreditering av studietilbud i sykepleie, at det er nødvendig at institusjonene i de kommende årene ikke utelukkende fokuserer på kvalifisering til førstestillingskompetanse, men også prioriterer kompetansehevning til høyskolelektor.

Reakreditering av sykepleierutdanningen i Finnmark

5.3 KONKRET BESKRIVELSE AV AVDELING FOR HELSEFAGS MILEPÆLER.

Oversikt over ulike aktivitetene frem mot endelig godkjenning av studieplan / FoU og fagmiljø ved sykepleierutdanningen ved Høgskolen i Finnmark:

Tabell 1.

Dato:	Milepæler:
23.6.2004	Informasjonsbrev fra NOKUT om den kommende revideringen av godkjente og akkrediterte grunnutdanninger i spl
30.9.2004	Innkalt til informasjonsmøte med NOKUT i Oslo
12.10.2004	Informasjonsmøte i Oslo om revidering av sykepleierutdanninger
15.10.2004	Revidering av godkjente og akkrediterte sykepleierutdanninger - oversending av mal for selvevaluering og faktaark
18.10.2004	Dekan informerte lederteamet ved Avdeling for helsefag om arbeidet rundt revideringen av sykepleierutdanningen
20.10.2004	Dekan informerte avdelingsstyret for Avdeling for helsefag om arbeidet med revidering av akkreditert sykepl.utdanning
25.10.2004	Allmøte med personalet og studenttillitsvalgte for å informere om arbeidet m/ revidering av akkreditert sykepl.utd
8.11.2004	Fremdriftsplan på arbeidet med revideringen godkjent av lederteamet for Avdeling for helsefag
11.11.2004	Revidering av godkjente og akkrediterte sykepleieutdanninger- forslag til sakkyndig komite og dato for institusjonsbesøk
12.11.2004	"Brainstorming" på personalseminar med alle ansatte ang beskrivelse av studietilbudets profil pkt 1.2.
19.11.2004	Nærmere gjennomgang av faktaarket med de administrativt ansatte
22.11.2004	Informasjon om fremdrift og status på arbeidet m/ revideringen på personalmøtet til Avdeling for helsefag
8.12.2004	Formøte med prosjektleder fra NOKUT for å forberede institusjonsbesøket av sakkyndig komite
9.12.2004	Informasjon til kull 2004 om revideringen av akkreditert sykepleierutdanning
10.12.2004	Fellessmøte for ansatte og studietillitsvalgte m/ "brainstorming" rundt infrastruktur og kvalitetssikring i selvevalueringen
7.1.2005	Fellessmøte for ansatte og studenttillitsvalgte m/ "brainstorming" rundt studieplan og rammeplanen i selvevalueringen
15.2.2005	Innsending av faktaark, profilundersøkelse og selvevaluering fra Høgskolen i Finnmark til NOKUT
15.2.2005	Rapport spørreundersøkelse rettet mot tidligere sykepleierstudenter fra SINTEF Helse
3.3.2005	Institusjonsbesøk av sakkyndig komité
1.9.2005	Oversendelse av sakkyndig komités rapport fra NOKUT
13.10.2005	Kommentarer til rapport fra sakkyndig komite
14.11.2005	Endringer i NOKUT's dokumenter om "Kriterier for evaluering av U&H's kvalitetssikringssystemer for utdanning
14.2.2006	Revidering av akkreditering av studietilbud i sykepleie - oppsummering og vurdering
6.4.2006	Avklaring av sentrale forhold vedr NOKUT's og Kunnskapsdep forskrifter om akkreditering
5.2.2007	E-post svar i forbindelse med skjema for kvantitative data om fagmiljø sykepleie
23.2.2007	E-post spørsmål angående innhold i punktene i den nye selvevalueringen
26.2.2007	E-post svar i forbindelse med besvarelse i form av ny selvevaluering iht. punktene i NOKUT's forskrift
27.2.2007	Forslag til sakkyndig komite - revidering sykepleie- Høgskolen i Finnmark, Ny vurdering av studieplan/FoU
14.6.2007	Fremdriftsplan Fase 2, foreløpig rapport for nye vurdering av studieplan/FoU
29.6.2007	Tilsvare foreløpig rapport Fase 2 - Studieplanens tilknytning til FoU - Høgskolen i Finnmark
29.6.2007	Fase 3 - Ny vurdering av fagmiljø - Revidering av sykepleie m/ vedlegg hva utgjør et fagmiljø
3.12.2007	Forslag til sakkyndig komite - Revidering sykepleie- Fase3 - Komite 2
6.12.2007	Uttalelse sammensetning komite 2 fra HiF
18.12.2007	Revidering sykepleie Fase 3- Angående dokumentasjon og vurderingsgrunnlag
20.5.2008	Revidering sykepleie Fase 3 - Oversendelse av sakkyndig rapport - Høgskolen i Finnmark
17.6.2008	Pressemelding fra NOKUT Et imponerende løft for sykepleierutdanningene
20.6.2008	Vedtatt om akkreditering Høgskolen i Finnmark, Revidering sykepleie- Fase 3 - Ny vurdering av fagmiljø

6.0 PEDAGOGISKE PERSPEKTIV FRA MITT LEDELSESNIVÅ INNAD I ORGANISASJONEN.

I Reakrediteringsprosessen som foregikk i perioden av BA oktober 2004 og gikk frem til juni 2008, var det opp til den enkelte institusjon og utdanning å redegjøre for og sørge for at kriteriene i forskriftens § 2 og 2.2 ble innfridd (Forskrift om kriterier for akkreditering av institusjoner og standarder og kriterier for akkreditering av studietilbud i norsk høyere utdanning av 05.05. 2003 samt den reviderte av 25.01. 2006).

Vi valgte åpenhet og dialog rundt et helhetlig perspektiv på prosessen var nødvendig til ansatte og studenter. Arbeidet skulle organiseres og informeres om innad og utad. Vi anså det også som viktig å trekke inn enkelt personene i avdelingen i arbeidet med akkrediteringen av studiet. Jeg var selv som dekan og tidligere studieleder sosialisert inn i en ledelseskultur hvor åpenhet og dialog inngår i verdigrunnet. I ettertid når jeg ser tilbake på prosessen er det mulig å kommentere arbeidet med flere teoretiske perspektiver innen organisasjonsutvikling og ledelse. I denne prosessen fant jeg støtte i perspektivene til blant annet Argyris, Nonaka og Takeuchi.

Chris Argyris, professor i sosiologi tror det er mulig å engasjere mennesker til en oppgave, og at de har godt av å få realisere seg selv og delta i beslutningsprosesser. Det teoretiske rammeverket til Chris Argyris (1964) inneholder viktige stikkord som organisasjonens betydning/viktighet for omgivelsene, psykologisk energi hos individene, enkel- og dobbelkrets læring, samt viktige samfunnsmessige og kulturelle faktorer. Det handler med om samspillet mellom arbeidstaker og arbeidsgiver, som bør være optimalt for begge parter.

Fokus settes på den psykologiske energien hos mennesket og at man aksepterer at den:

1. Eksisterer hos alle individer
2. Det går ikke å permanent hindre at den får utløp. Om man sperrer for den vil energien finne en annen måte å komme rundt sperringene.
5. Energimengden skifter med individets sinnstilstand. Mengden er ikke fiksert eller begrenset.

Enkelkrets-læring går ut på å korrigere feil i fastsatte rutiner og mønster, Det er hensiktsmessig for en institusjon å ha rutiner da det er en effektiv måte å handle på. Men for å kunne utvikle seg og håndtere nye situasjoner trenger man i følge Agyris en annen form for læring eller handlingsmønster. Dobbelkretslæring vil si å ta et steg tilbake fra prosessen med å handle etter bestemte rutiner. Det for å se på de rutinene man bruker og hvorfor avvik har oppstått. Dette er en viktig del av læringen til en organisasjon for å takle og håndtere nye utfordringer (lærende organisasjoner).

Interpersonell kompetanse utgjør en av tre kompetanseområder. Den kan ha en viss effekt på kognitive problemløsende aktiviteter i en organisasjon. Selvinnsikt er grunnleggende vilkår for interpersonell kompetanse. For å utvikle denne er man avhengig av tilbakemeldinger fra andre samt kunne ta imot budskapet uten å føle seg truet. Budskapet vil vanligvis tas godt imot om individet i hverdagen får selvinnsikt og respekt fra andre. Psykologisk fremgang defineres som den tilstanden som kreves for å skape den rette sinnstemningen. Mengden psykologisk energi vil påvirkes av sosiokulturelle faktorer fra individets miljø og oppvekst. Argyris (1964) sier for eksempel at jo mer styrende , produktinnrettet eller strukturorientert lederskapet i en bedrift er desto mindre er sannsynligheten for at det skapes anledninger for de underordnede å oppleve psykologisk fremgang (s. 31). Han sier at dette også kan gjelde der hvor viktigheten av /verdien på arbeidets kvalitet er en faktor som påvirker graden av mulig psykologisk fremgang hos de ansatte (prestasjonsnivået).

Tillit og respekt , anledning til å bidra med egne ord og beskrivelser av sitt arbeid er faktorer som påvirker prestasjonsnivået hos den enkelte arbeidstaker. I slike situasjoner er arbeidstakerne mer tolerante for at for eksempel andre går foran i form av ervervelse av førstekompetanse. Men det er tre forutsetninger som må ligge til grunn:

Det første er at individet selv må innse sin egen verdi og etterstrebe en sterkere følelse av kompetanse. Det krever at de stadig strever etter å finne og skape situasjoner som gir dem mulighet å innrømme bevissthet om eget jeg og andre mennesker, og alt i alt i høyere grad akseptere seg selv og andre. På Helsefag oppfordret vi i ledelsen flere kollegaer til å søke førstekompetanse på bakgrunn av lang erfaring og involvering i mange ulike prosjekter innenfor høyskolesektoren. Utfordringen bidro til at kollegaene innså selv at de hadde stor mulighet for å bli bedømt til første kvalifiserte ut fra egen bakgrunn i utdanningssektoren. Det

som ville være utfordrende var å finne dokumentasjon på alt det de hadde vært involvert i samt få tid til å skrive et profileringsdokument til bedømming av en sakkyndig kommisjon.

Den andre forutsetningen er at organisasjonen tilbyr /legger til rette for at individet kan trekke opp sine egne mål og trekke opp egne veier frem til målene, sette disse i relasjon til organisasjonens mål, gjøre vurderinger av egen prestasjon og stadig stille høyere krav til seg selv. Eksempel fra Helsefag kan være at høyskolelærerne ble oppfordret til å ta en mastergrad innenfor temaer som avdelingen hadde skissert i en strategiplan, for å innfri kompetansekravet som høyskolelektor. Det ble satt av tidsressurs og økonomiske midler til den praktiske gjennomføringen av mastergradsstudier for den enkelte. Høyskolelærerne valgte selv om de ville gjennomføre mastergraden på hel eller deltid. Samtidig oppfordret vi enkelt personer i forhold til muligheten til å ta en PhD.grad.

Den siste forutsetningen går på samfunns- og kulturmiljøet som kan påvirke individet og organisasjonen. Tilpassning til kulturmiljøet kan påvirke individet til å sette et høyt eller lavt nivå på selvtillit og kompetanse. Dette punktet fikk kollegiet kjenne på da flere fagansatte ikke ønsket å øke egen formell kompetanse på grunn av høy alder eller lav selvtillit i forhold til egen mestring. Det ble internt i avdelingen snakket om de som ønsket å øke sin akademiske kompetanse kontra de som ikke ønsket dette, og man satte inn tiltak for å motvirke en situasjon hvor det kunne oppstå et A og B-lag blant undervisningsstillingene. Avdelingens strategi ble derfor at de som ikke ønsket å øke egen formell kompetanse ble den viktigste bærebjelken i å drive utdanningen videre, mens andre fikk mulighet til kompetanseheving mot maser og PhD/1. lektor. På denne måten ivaretok man alle ansattes behov m.h.t. selvtillit og kompetanse. Gjennom å verdsette de som ikke ønsket egen kompetanseheving, kunne avdelingen ta opp studenter til BA utdanning i sykepleie og andre videreutdanninger med samme frekvens og antall studieplasser som før reakkrediteringsprosessen startet. Dette hadde stor betydning for at avdelingen kunne å holde budsjettene og bruke av overskuddet til kompetansehevingsløp for flere fagansatte (Argyris 1964, 1971).

De japanske forskerne Ikujiro Nonaka og Hirotaka Takeuchi⁸ har formalisert en generell modell for kunnskapsutvikling i organisasjoner med utgangspunkt i studier av japanske bedrifter. Viktige stikkord er: felles visjoner, felles mål, strategi på arbeidet og team læring. Nonaka's teori om lærende organisasjoner kjennetegnes av tilgang på taus kunnskap. Kroppsliggjort kunnskap dvs. kunnskap som er skjult i hodene til de som jobber i den enkelte organisasjon. I tillegg er det den eksplisitte kunnskapen som ofte er skriftliggjort og satt i system i form av strukturer, rutiner og prosedyrer. For å få til læring i en organisasjon forutsettes det formidling av kunnskap ikke bare skriftlig, men også verbalt (Nonaka & Takeuchi 1995). Når vi ved avdelingen valgte å danne prosjektgrupper som fikk ulike oppgaver i forhold til ny fremstilling av fagplan i prosessen, skaptes samtidig arenaer for formidling av den enkeltes tause kunnskap. En prosjektgruppe fikk ansvar for å få inn forskningsbaserte fagartikler innenfor bestemte temaer på pensumoversikten, mens en annen gruppe fikk ansvar for utforming av kriterier for arbeidskrav som integrerte praktisk og teoretisk kunnskap på en god måte.

6.1 EN LÆRENDE ORGANISASJON.

Som dekan ved Avdeling for Helsefag var det min oppgave å lede og organisere arbeidet innad. Det var et stort og viktig arbeid som kom i tillegg til alle de andre arbeidsoppgavene avdelingene skulle ivareta. Sykepleierutdanningen var truet noe som ville få konsekvenser for den samlede sykepleiefaglige kompetansen i fylket. Avdelingen hadde utdannet sykepleiere i 46 år og ble av omgivelsene oppfattet som en viktig leverandør av helsefaglig kompetanse og derfor av stor betydning for helsetjenesten i kommunene i Finnmark fylke. Innad i avdelingen var vi opptatt av at vi hadde en viktig samfunnsoppgave å utføre og at kvaliteten på dette arbeidet skulle være best mulig. En underkjenning av utdanningen ville også ha som konsekvens at studentene måtte knyttes til en annen akkreditert institusjon for å få sin godkjenning i BA sykepleie.

Hvordan gikk jeg frem når et slikt viktig arbeid skulle presenteres og involverte de ansatte og studentene på en uforutsigbar måte? Hvordan dette skulle foregå fremgikk ikke av kriteriene i forskriften, men var den nåværende utdanningens ansvar å finne ut av i følge

⁸ Japanske forskere som har tatt Ph.D. grad i organisasjonsteori ved Universitetet i California, Berkeley

kontaktpersonene i NOKUT. En slik trussel som dette innbar gjorde at jeg valgte å inkludere alle ved utdanningen i det som skulle skje i forhold til selvevaluering, faktaark og institusjonsbesøk. I følge Argyris er nøkkelen til kunnskapsutvikling mobilisering av samtaler om taus kunnskap. Dette fordi kunnskap handler om tro og forpliktelser, aktivitet, meninger og er kontekstavhengig og relasjonell.

Det første jeg gjorde var derfor å involvere alle ved utdanningen. Dette var en måte å koble sammen deres kunnskap og erfaringer som et grunnlag for en ny adferd på et kollektivt nivå. I følge Argyris (1964) er det på denne måten at en organisasjon lærer.

Det andre jeg fokuserte på var å tro på at dette skulle gå bra, og fremsnakke og gjenta troen på at dette skal vi klare ved å stå sammen i videreutviklingen av fagplan og kompetansen i avdelingen. Det tredje fokuset var på de forpliktelsene vi som utdanningsinstitusjon har til våre studenter, lokal samfunn og helseinstitusjoner i fylket. I tillegg kom forpliktelsene jeg følte for mine ansatte og konsekvensene en "avskilting" av BA utdanningen i sykepleie ville ha for dem. Jeg samarbeidet med resten av ledelsen ved avdelingen om en plan for aktiviteter som følte meningsgivende for personalet for å styrke relasjonene oss i mellom i en sjokkpreget arbeidshverdag.

I følge Argyris kunne en slik trussel mot utdanningen kalles "war of movement" hvor konkurranse aspektet var sentralt. Ledelsen i avdelingen og ressurspersoner på området satte seg ned og forsøkte å analysere hvorfor dette hadde skjedd. Vi måtte forsøke å finne ut av dette, og hva vi måtte gjøre for å bli "godkjent". En slik prosess går under navnet en selvlærende organisasjon (Argyris 1964). Vi tok et skritt tilbake for å analysere hva som hadde skjedd og hvordan vi kunne løse dette med en annen fremgangsmåte. Det å finne frem til kunnskapen om "hvorfor" vår utdanning ikke var godkjent for å kunne omdefinere og endre innholdet i forhold til mål og krav i kvalitetsreformen i form av forskningsbasert kunnskap. Denne fremgangsmåten var initiert av Argyris' s dobbelkrets -læring. Vi var ikke bare opptatt av å finne ut hvilke retningslinjer eller prosedyrer som ikke var korrekt, men hevet blikket og stilte spørsmålet hvorfor! I samtalene mobiliserte vi all vår tause kunnskap om hvorfor vår utdanning ikke ble godkjent i første runde. Argyris, Nonaka og Takeuchi hevder alle at nøkkelen til kunnskapsutvikling i organisasjoner nettopp ligger i mobilisering av samtaler om taus kunnskap (Argyris, 1964, Nonaka og Takeuchi, 1995). Det var viktig for oss å diskutere fritt og åpent, samt ha toleranse for ulike synspunkter på spørsmålet; hvorfor!

Vi måtte tenke nytt og nytenkningen førte til mange gode forslag til endringer i fagplanen. Resultatet ble som kjent en helt ny og kvalitativ bedre fagplan for BA utdanning i sykepleie.

6.2 MÅL OG FELLES AKTIVITETER

I denne prosessen var det viktig å se fremover og sette et felles mål hvor resultatet var at utdanningen ble reakkreditert. Hvorfor skulle ikke vi som utdanning klare å innfri kompetansekravene når det var 24 andre utdanninger i samme situasjon? Dette skulle vi klare i fellesskap og ved å stå sammen i prosessen, samt og utarbeide strategi for arbeidet. Ingen viste på det tidspunktet helt hva vi gikk til og hva prosessen ville kreve av oss. Lederteamet ved Avdeling for Helsefag systematiserte og delte opp arbeidsoppgavene i selvevalueringen og inkluderte alle de ansatte i ulike grupper for å få arbeidet gjort. Hver 14. dag ble det innkalt til fellesmøte, hvor vi gikk igjennom statusen for de ulike gruppene og ga innspill til hverandre. Faktaarket var enklere å svare på og innbar mest opplysninger som administrasjonen fylte inn. Det var viktig å tenke system og helhet for at ikke løsningene avdelingen valgte underveis skulle vise seg å bli morgendagens problem.

Det at de ansatte inngikk i grupper og arbeidet med en fremstilling av utdanningen i BA sykepleie innenfor ulike temaer utløste en kreativitet og arbeidsinnsats som jeg vil betegne som dertil ukjent kompetansereservoar i enkelt personer og i organisasjonen. Det ble skapt felles visjoner og (felles mål å strekke seg etter), og strategier for arbeidet (Nonaka, I & H. Takeuchi, 1995).

"Dette kan vi, det her er vi god på, det kan vi dokumentere med".....var uttalelser som gikk igjen på våre felles møter. Det oppstod optimisme og tro på at kriteriene til NOKUT skulle vi innfri, og et veldig sterkt internt samhold. Som dekan opplevde jeg således at arbeidsformen passet for vår avdeling og fagmiljø. Gruppe / teamlæringen ga både dialog og samhold, og de komplementære, individuelle og relasjonelle ferdighetene syntes å komme kom til sin rett (Marnburg, 2001).

6.3 SAMHOLD I ORGANISASJONEN.

Når det gjaldt engasjementet og involvering fra ledelsen over avdelingsnivået og høyskolestyret ble dette først en realitet etter underkjennelsen i fase 1. Lenge hørte vi fra ledelsen ved Høgskolen at "sykepleierutdanningen" de har alt på stell, så det går nok bra. Desto større ble sjokket, da vi mottok tilbakemeldingen at fagplanen i BA sykepleie fra Høgskolen i Finnmark, Avdeling for Helsefag ble underkjent i fase 1. Det ble etter dette mer involvering fra Høgskolens ledelse og HF fikk blant annet tildelt en intern stipendiatstilling i konkurranse med sosialarbeiderutdanningen. HF fikk kr 40 000 fra rektors midler til å gjennomføre et metodekurs for de lærerne som ikke hadde det. I tillegg fikk HF midler nasjonalt på ca kr 600 000 for de av høyskolelektorene som allerede var i et 1. lektorløp, og skulle søke 1.kompetanse innen tidsfristen for fase 3 (Ny vurdering av fagmiljø, NOKUT 2007). Høgskolens styre hadde en noe tilbaketrasket rolle i denne prosessen. Styret hadde tradisjon på å tildele stipendiatstillinger. Høgskolestyret hadde til da alltid gitt stipendiater til de fagmiljøene som allerede var sterke, og altså ikke for å gjøre svake miljøer sterkere. Det ble ikke lagt noen strategi fra styrets side på hvordan de kunne bidra for å sørge for et sterkt sykepleiefaglig fagmiljø i fremtiden ved høyskolen. Ved noen av de andre høyskoler hadde høyskolestyret satt av midler til kompetanseheving av fagansatte, samt vedtatt utsettelse av opptak på BA utdanningen for å skape handlingsrom for de fagansatte til å utbedre fagplan m.m. Flere ledere ved andre sykepleierutdanninger i Norge formidlet på møter i regi av Nasjonalt råd for Helse- og sosialarbeiderutdanning at deres høyskole hadde utformet en overordnet profil og visjon for høgskolen og utdanningstilbudene. Ved Høgskolen i Finnmark var ikke det tilfelle.

6.4 Å TA ET SKRITT TILBAKE

Parallelt med den individuelle kompetansehevingen innad ved HF, reviderte vi fagplanen for BA i sykepleie i forhold til de tilbakemeldingene sakkyndig komité i fase 1 hadde skrevet i sin rapport. Dekan, studieleder og første kompetente var ansvarlige for arbeidet. "Fagtimen" (1 time avsatt til faglig diskusjoner hver 14. dag) ble fora for diskusjoner rundt innhold og fremstilling i fagplanen i arbeidsperioden. Dette var første gang at utdanningen hadde en ekstern komité som så på fagplanen, og ga direkte tilbakemelding på innhold og struktur. HF opplevde etter hvert en konstruktiv og nyttige tilbakemeldinger fra komiteen. Vi ble blant

annet bevisstgjort på forholdet mellom det vi mente vi gjorde i følge fagplanen, og det vi faktisk gjorde i følge det som sto i fagplanen. I følge Chris Argyris handler dette om vår forfektete teori (det man sier) og bruksteori (det man faktisk gjør). På denne måten ble fagplanen synliggjort som forfektet teori, mens de fagansatte utgjorde en nonverbal side og dermed bruksteorien og det vi faktisk gjorde (Argyris,1964). Det ble en selvkritisk og selvransakende arbeidsperiode, men resultatet ble bra. Vi fikk jobbet med fastgrodde mentale modeller og fjernet dem, for å gi plass til nye modeller og visjoner. Etter som arbeidet med fagplanen gikk fremover så vi behovet for revidering av programmet for praktiske studier, samt utforme en felles pedagogisk plattform for utdanningen.

6.5 TRO, HÅP OG FELLES VISJON.

Å skape felles visjoner og felles mål å strekke seg etter, samt utarbeide en strategi for arbeidet var noe av det viktigste vi gjorde i denne fasen (Nonaka,Takeuchi,1995). Det var behov for synlige og tydelige ledere (tro, håp og retning). Kompetente og engasjerte medarbeidere, delegering, involvering og teamjobbing i avdelingen over tid var fremgangsmåten (Grønhaug m fl, 2001). Norsk sykepleierforbund i Finnmark var veldig pessimistisk i forhold til om utdanningen skulle klare å innfri kompetansekravet innen tidsfristen. Av den grunn oppfordret de meg som dekan å ta kontakt med Høyskolen i Tromsø. Dette for å gjøre avtale om å legge utdanningen vår under dem når vi ble underkjent som en plan B. Oppfordringen ble ikke fulgt, men den førte til at jeg som dekan ble ennå mer opptatt av å spre håp og tro på at dette skulle vi klare!

Det å engasjere og involvere de ansatte i visjonstenkning og mål for egen organisasjon skapte energi og bevisstgjøring på hva vi kunne og er god på. Vi satte spørsmål rundt de premissene som lå til grunn for reakrediteringen, da vi erfarte at praksisstudiet som utgjør 50 % av utdanningen ikke var berørt. På denne måten bygget vi opp en positiv energi rundt oss for å klare å oppnå fremgang i arbeidet med omstillingen av fagplanen.

6.6 VIKTIGE BÆREBJELKER I KOMPETANSEHEVNINGSPROSESSEN.

HF utarbeidet med bakgrunn i de enkelte fagansattes formale utdanning en kompetansehevningsplan med mål om minimum 20 % første kompetanse tilknyttet fagmiljøet for BA i sykepleie innen desember 2007. Avdelingen valgte å heve kompetansen på to nivåer samtidig. Dette for å kunne møte et generasjonsskifte ikke altfor langt frem i tid. Den individuelle kompetansehevingen innad skjedde ved ulike tiltak og støtteordninger. Vårt felles mål var først og fremst å innfri minimum 20 % førstekompetanse ved BA utdanningen i sykepleie. Men samtidig var det viktig å tenke langsiktig i forhold til eventuelle frafall, alder på fagansatte og mulighet for rekruttering av første kompetanse internt og eksternt. Avdeling for Helsefag utarbeidet en kompetanseplan med utgangspunkt i behov og budsjettmidler over 5 år. Et annet viktig arbeid som ble initiert av professor 2 var å utarbeide en forskningsstrategi for avdelingen, som gjorde det lettere å prioriterer i forhold til FoU søknader og søkere på stipendiatstillinger.

Høyskolelærere som ønsket å ta en klinisk masterutdanning som Avdelingen hadde nedfelt i en strategisk plan for kompetanse behovet fikk avsatte timeressurs i arbeidsplanene, samt dekket reise, kost, opphold og driftsutgifter til studiet fra personalkontoret.

Høyskolelektorer i 1.lektorløp fikk satt av timeressurs i arbeidsplanen, samt dekket driftsutgifter ved søknad til FoU-utvalget ved Høyskolen i Finnmark. De høyskolelektorene som mente at de hadde bredde og erfaring nok til å søke om 1.kompetanse fikk tilbud om veiledning av HF's første professor 2 fra Universitetet i Bergen. Av 3 søknader fra HF ble 2 godkjent til 1.kompetanse. I tillegg til dette finansierte HF 75 % FoU ressurs til en høyskolelektor for å gjennomføre et doktorgradsløp over 4 år med avslutning høsten 2010. En av avdelingen's høyskolelektorer startet opp i stipendiatstilling, og en annen disputerte i 2009.

De av fagpersonale som ikke ønsket å kvalifisere seg mot første kompetanse av ulike grunner, ble fremhevet som de viktigste bærebjelkene i undervisning og veiledning av studentene i denne perioden. Dette var høyskolelærere med bredde kunnskaper innenfor sykepleie, fordypninger i videreutdanninger samt med lang erfaring på området. Vi så det som viktig at den enkelte fikk oppgaver og utfordringer de kunne mestre og utvikle seg innenfor. Det hadde betydning for selvbildet ble opprettholdt og kom dem selv og arbeidsmiljøet til gode.

6.7 SAMHOLD OG VEIVALG.

Det var viktig for HF å fokusere på alt som var positivt i prosessen. Av den grunn har jeg sørget for at alle milepæler som publikasjoner av stort og smått, godkjenning av 1. kompetanse søknader, disputaser og merkedager ble informert om til ansatte og feiret i et samlet fagmiljø. Det å stå sammen som en enhet og feire enkelt kollegaers prestasjoner, men likevel vite at man selv har bidratt til at dette kunne oppnås har vært viktig. I følge Argyris (1964) er det viktig å opptre som et team og skape positiv sinnsstemning for å øke energinivået hos den enkelte.

Alle fagansatte uten førstestillingskompetanse eller lektorkompetanse måtte fore ta en individuell vurdering i forhold til kompetansekravet innenfor høyere utdanning. Alle som ønsket støtte til videreutdanning / videre kvalifisering fikk tilrettelagt for dette på kort eller lengre sikt. Dette sett i forhold til antall fagansatte i kvalifiseringsløp opp i mot behov for frigjøring av tidsressurs på arbeidsplaner og økonomiske midler til oppholds- og reiseutgifter til den enkelte.

Imidlertid måtte noen måtte legge forholdene til rette for at kollegaer kunne kvalifisere seg til eller imot første kompetanse. Vi var en liten avdeling med få ansatte og mange oppgaver å ivareta for å sikre den daglige driften. Trusselen for at arbeidsmiljøet skulle dele seg inn i et A og B-lag var absolutt tilstede, men ble mindre etter hvert som noen kollegaer valgte å kvalifisere seg til høyskolelektor, valgte noen å finne nye jobber utenfor høyskolesektoren. Mens andre valgt å stå på og påta seg de nødvendige oppgavene. Som dekan fikk jeg flere tilbakemeldinger på hvor dårlig personalpolitikken var på avdelingen, da man følte at enkelte kollegaer ble presset ut av stillingene sine. I alle fall viste det seg å være en viktig jobb som høyskolelærerne, studieleder og dekan ivaretok på de ulike nivåene.

6.8 PERSONLIG MESTRING

Organisasjonen hadde behov for å endre seg i den retningen forskriften for reakrediteringen la til grunn. Personlig mestring hos de enkelte fagansatte i forhold til eget behov for kompetansehevning stod sentralt for meg som dekan. Det at den enkelte følte at hun hadde kontroll over eget arbeid og hele tiden kunne øke nivået på utfordringer i forhold til kompetansekravet, ga dem økt selvfølelse og opplevelse av suksess. Min viktigste oppgave sammen med studieleder var å legge forholdene best mulig til rette for at dette kunne skje.

Det være seg argumentasjon ved søknader på vikarstipend eller andre forskningsressurser internt på høyskolen, og tildeling av tidsressurs på den enkeltes arbeidsplan. Det var den enkelte fagansatte som måtte gjøre selve jobben med for eksempel skrive artikler eller starte på et dr.gradsløp. Dette var kanskje den viktigste energien innad i organisasjonen for at utdanningen skulle kunne innfri kravet om minimum 20 % førstekompetanse i løpet av tidsfristen på 2 år. Argyris hevder at psykologisk energi hos individene fører til økt følelse av psykologisk suksess hos den enkelte. Professor 2 veiledet og støttet den enkelte i skrivearbeidet, og var på denne måten en viktig motivator for å vedlikeholde den psykologisk energien hos den enkelte (Argyris, 1964/1971:30).

6.9 HELHETSTEKNING OG SYSTEM

De mellommenneskelige forhold i organisasjonen er viktig i alle sammenhenger. Det er ikke alle som søker eller ønsker å mestre nye utfordringer. Noen reagerer med å trekke seg tilbake og la være å involvere seg. Det blir en "mismatch" mellom personens individuelle behov og organisasjonens krav. Det er viktig at den enkelte liker jobben sin. Min oppgave som dekan var å avdekke slike forhold og verdsette det arbeidet den enkelte hadde utført frem til kravet om økt kompetanse kom. Samtidig hadde jeg et klart bilde av at alle ikke skulle bli førstekompetente men inneha breddekompetanse og nyere praksiserfaring for at studentene skulle få best mulig utdanning. Mitt synspunkt her opplevde jeg var viktig å informere de ansatte om, slik at de som var fast ansatt uten førstekompetanse ikke skulle være tvil om deres berettigelse. Noen er god å skrive, andre er god til å utføre praktiske oppgaver til sammen blir vi et godt team rundt studentene vi skal utdanne. Alle har behov for å kjenne trygghet og sosialtilhørighet (Argyris, 1964/1971).

Vi jobbet i team og lærte underveis av hverandre hvordan vi kunne endre og kvalitetssikre utdanningen gjennom samhandling, kompetanseervervelse og i relasjon med hverandre. Vår nyansatte professor 2 ble en viktig bidragsyter og veiviser i prosessen med å innfri kompetansekravet gjennom å gå inn som medveileder i mange konkrete prosjekter (FoU, masteroppgaver, førstelektorprosjekter, Ph.D.-artikler) i den hensikt å lette gjennomføringen av dem. Det var en kamp om kompetanse mellom utdanningsinstitusjonene da ca 200 høyskolelektorer måtte få førstekompetanse for at alle utdanningene innenfor Bachelor i sykepleie skulle bestå etter juni 2008. Av den grunn lyktes vi ikke å ansette en

professor ved avdelingen eller rekruttere inn andre med førstekompetanse ved utlysning av stillinger. Vi erfarte at skulle vi klare å høyne kompetansen måtte vi satse på våre egne.

6.10 HVA BURDE VÆRT GJORT ANNERLEDES FRA AVDELINGENS OG HØYSKOLEN SIN SIDE?

Jeg var nytilsatt dekan høsten 2004 og hadde ikke kjennskap til høyskole- og universitetssektoren i forhold til reformer og meldinger som leder. Jeg burde ha bedt studiesjefen og rektor om mer bakgrunn for en slik prosess. I stedet gikk jeg rett på oppgaven uten å ha et overordnet helhetlig bilde av bakgrunnen for prosessen. Mine overordnede kunne på sin side ha bidratt med å kartlegge helhetsbildet og hjelpe til med å realitetsorientere høyskolestyret. NOKUT var nyetablert og ingen hadde erfaring med kravene fra organet i Norge, og spørsmålene var flere enn svarene vi fikk.

I ettertid ser jeg at det flere punkter som Argyris, Nonaka og Takeuchi problematiserer i sine teorier om organisasjon og kunnskapsutvikling som jeg kunne ha fulgt opp bedre. Det første punktet er helhetstenking og system. Jeg tenker i ettertid at høyskolestyret, høyskoleledelsen og avdelingsledelsen burde sammen lagt en forpliktende strategi for arbeidet. Toppledelsen dvs. Høyskolestyret burde ha tatt det overordnede ansvaret for å kunne innfri kravene til reakrediteringen av BA utdanning i sykepleie. En helhetlig strategi for hvordan Høgskolen i Finnmark skulle innfri kravene til NOKUT i forhold til BA utdanningen i sykepleie. Det å fremstå som et team hvor rammene for arbeidet på avdelingsnivå ble drøftet og vedtatt. Jeg tror at en slik overordnet involvering og ansvarsforståelse ville gitt fagmiljøet på Avdeling for Helsefag et viktig signal i forhold til å bli sett, respektert og gitt rammer for arbeidet som måtte gjøres.

En godkjent prosessplanen ville kunne ha spart energi på avdelingsnivået, som dermed kunne ha brukt mer tid på det Nonaka & Takeuchi kaller en "Bottom Up" modell hvor de ansatte møtes og bruke sin verbal og tause kunnskap i team for å utvikle ny kunnskap i organisasjonen. På avdeling for Helsefag burde man utbedret fagplanen i stedet for å utvikle en helt ny fagplan. Det er en kjent sak at når man starter og skal endre på noen forhold får det konsekvenser for andre deler. Dermed er det lett for at arbeidet blir større enn først forutsatt, hvis man ikke er konsekvent.

Et annet viktig punkt er at jeg burde ha stått på mer for å skaffe avdelingen større handlingsrom, for å gjennomføre arbeidet med reakrediteringen. Dette kunne jeg ha forelagt høyskolestyret som for eksempel kunne ha vedtatt å utsette opptak til BA utdanningen i sykepleie ett år og gitt en økonomisk garanti for driften gjennom budsjettfordelingen ved Høgskolen i Finnmark. De kunne innviglet avdelingen strategimidler for å kunne ansette flere til å gå inn i utdanningen, for at de mest kompetente skulle jobbe med endring av fagplanen. Ett annet tiltak hadde kunne vært å gitt oss ekstra ordinære lønnsmidler for å ansette flere lærere som kunne "drive" utdanningen, mens de jobbet med kompetanseheving og kvalitetssikring av fagplanen.

Et tredje punkt som Nonaka & Takeuchi vektlegger er at organisasjoner skal være oppgaveorientert gjennom fleksibilitet og målorientering. Arbeidsfordelingen på Avdeling for Helsefag er tilrettelagt for at fagansatte kan bli god på spesielle temaer og dermed gir liten mulighet for rotasjon og fleksibilitet i fordeling av oppgavene. Nonaka & Takeuchi sier at visjonen må være samarbeid på alle nivåer i organisasjonen. De mener det av den grunn er viktig å fremme fri kommunikasjon og rotasjon i arbeidsfordelingen, ved at den enkelte ansatte kan skifte sammenheng og kontekst. Jeg hadde store begrensinger i forhold til tilgang på førstestillingskompetanse og annen kompetanse på grunn av at lite fagmiljø. Arbeidsstokken hadde bare et visst antall personer med ønsket kompetanse, samtidig som flere ble sykemeldte. Av den grunn ble fleksibiliteten ennå mindre i forhold til fordeling av arbeidsoppgaver.

Noen personer med førstestillingskompetanse fra andre avdelinger ved Høgskolen i Finnmark ble tilsatt i % stilling på Helsefag. De tok ansvar for undervisning ved BA utdanningen i sykepleie for å øke innslaget av førstekompetanse og forskningsbasert undervisning. Det var et naivt forsøk som jeg i ettertid ser kunne ha vært håndtert på en bedre måte. En mulig strategi hadde vært å forsøkt å koble ansatte ved avdeling for Helsefag på andre forskere ved HiF i forhold til hjelp med artikkelskriving og publisering. Det er ikke sikkert at det hadde blitt noen match, men det kan man ikke vite når det ikke ble prøvd. En førsteamanuensis ved reiselivsmiljøet på Høgskolen i Finnmark var ansvarlig for eget metodekurs på 15 studiepoeng for fagansatte ved Avdeling for Helsefag. Det var veldig positivt men dessverre ikke tilstrekkelig.

7.0 ERFARINGER / EVALUERINGER AV KVALITETSREFORMEN.

Norges forskningsråd ga i 2003 NIFU STEP og Rokkansenteret ved Universitetet i Bergen oppdraget med å evaluere Kvalitetsreformen. Innefor norsk høyere utdanning. Våren 2005 tok rektoratet ved Universitetet i Bergen til ordet for en kritisk gjennomgang av Kvalitetsreformen ved egen organisasjon (Under lupen 2005). Universitetet i Oslo undersøkte også mulige uheldige konsekvenser av reformen, og kom med sin evalueringsrapport våren 2007. (Underveis: Evaluering av Kvalitetsreformen UiO 2007).

Tilbakemeldingene kommer hovedsakelig fra det vitenskapelige personalet, da de var den gruppen i sektoren som hadde opplevelsen av å bli skvist. Studentene, administrasjon og ledelse ga inntrykk av å være tilfreds og med kontroll over situasjonen (Under lupen UiB, Underveis UiO og evaluering av kvalitetsreformen Nifu step).

Det vitenskapelige personalet kalte reformen for en kvantitetsreform med bakgrunn i effektiviseringen av gradssystemet og vekten på økt produksjon av studiepoeng. Undervisning tar mer tid, slik at det blir mindre tid til forskning. Problemet søkes løst gjennom modulisering og bolkeundervisning, men er ikke helt uproblematisk i forhold til studentenes læring. Det anbefales ikke mindre emner enn på 20 studiepoeng for å fremme mulighet for mer variert i undervisnings- og vurderingsformer. Opplæring i bruk av varierte undervisningsformer bør styrkes (Underveis s. 38 – 43).

I evalueringene av kvalitetsreformen kom det frem at det innad i en formell struktur er nærhet til leder viktig. Det å bli sett og verdsatt for den personlige og formelle kompetansen som man innehar i fagmiljøet var viktig. Det var samspillet mellom mennesker og den individuelle personlige kompetansens betydning og nødvendighet som var viktig.

Studentene har gitt et gjennomgående inntrykk av å være fornøyd med kvalitetsreformen. Det er spesielt den tettere oppfølgingen underveis i studiet og mer struktur de er tilfredse med. Det mer skepsis i forhold til praktiseringen av sensorordningen, bruken av karakterskalaen og utdanningsplaner som ikke fungerer.

Resultatene fra evalueringsarbeidet etter innføringen av Kvalitetsreformen har både positive og negative konsekvenser for utdanningssektoren. Kvalitetsarbeid forbindes med mer byråkratisering og krever informasjon til de det gjelder. Ofte oppleves internt initierte

evalueringer og tiltak å få større betydning og engasjement enn eksterne tiltak. Interne tiltak/utvikling er ofte et resultat av eksternt press/ tiltak og utfordringene er å finne en god balanse mellom disse. Rapporten fra Norges Forskningsråd, Rokkansenteret og NIFU STEP hevder at resultatene fra evalueringen så langt tyder på at NOKUT som organ foreløpig vil ha størst betydning for høyskolesektoren med bakgrunn i studieprogramakkrediteringen på master- og PhD-nivået. Hvordan organet vil virke inn på Universitetssektoren som kontroll-

7.1 EVALUERING AV NOKUT'S GJENNOMFØRING AV REAKKREDITERINGEN AV BA UTDANNINGENE I SYKEPLEIE.

Oppgaven med å evaluere arbeidsprosessen fra NOKUT'S side ble gjort av NIFU STEP, og lagt frem på konferansen våren 2009.

Hovedtilbakemeldingen var at organet ikke hadde hatt dialog med utdanningsinstitusjonene. I stedet hadde organet opptred veldig avvisende og ikke lyttet til fagmiljøene når man prøvde å forklare / informere om BA utdanningen i sykepleie. Utdanningsmiljøene opplevde ikke at NOKUT ønsket å være en dialogpartner i forhold til å utvikle og forbedre studiene.

Store deler av studiet ble ikke vektlagt i forhold til reakkrediteringen, da de praktiske studiene utgjør 50 % i utdanningen. Dette ble forsøkt belyst av NOKUT i en egen rapport i ettertid, da man mente opplysninger i intervjuer med studenter og praksisfelt dekket dette.

En annen ting som ble trukket frem i evalueringen var forholdet mellom nasjonale rammeplaner og fagplaner. Utdanningsmiljøene var opptatt av at NOKUT burde forholde seg til de føringene rammeplanen ga, og gi vurdering .

I fremtiden anbefalte NIFU STEP at NOKUT gjennomfører reakkreditering av studietilbud med mer vekt på dialog med utdanningsinstitusjonene med tanke på et felles anliggende i forhold til å utvikle og kvalitetssikre norsk utdanning.

8.0 AVSLUTNING.

I denne rapporten har jeg fokusert på reakkreditering av BA utdanningen i sykepleie ved Høgskolen i Finnmark, bakteppet for den nasjonale prosessen og et historisk tilbakeblikk på sykepleieutdanningen i Norge.

Jeg har forsøkt å reflektere over hvordan jeg ledet prosessen med reakkrediteringen. Den pågikk fra høsten 2004 til våren 2008 og involverte hele personalet på avdelingen. I lys av teori om organisasjon som en lærende organisasjon, har jeg forsøkt å analysere mine valg av fremgangsmåter og prosessstyring. Like viktig har det vært å reflektere over hva jeg i ettertid kunne ha vært håndtert annerledes i prosessen.

Dagens situasjon i forhold til fagplan for BA utdanning i sykepleie er innføringen av kvalifikasjonsrammeverket. Dette i form av resultatoppnåelse i beskrivelser av læringsutbytte for de ulike nivåene og sluttkompetansen i utdanningen. Læringsutbytte er et nytt uttrykk for resultat, og indikator for kvalitetsoppnåelse i stedet for målformuleringer. Tidligere var fokuset på innsatsfaktorene som karakternivå hos studentene, lærernes kompetansenivå og ressurstilgang for å kunne si om studieprogramkvalitet og læringsutbytte var tilfredsstillende. De ulike studiene har ulike mål og sin egen-art som igjen vil ha noe å si for kvalitetssikring og evaluering av studiet. Jeg slutter med derfor til Haakstad (2010) som sier at det av den grunn behov for ulike vurderingsformer for å kunne si noe om studieprogramkvalitet og forventet læringsutbytte. Utdanningsminister Tora Åsland sier Norge trenger et regelverk som er tilpasset de utfordringene som norsk høyere utdanning står overfor. Hun sier at disse utfordringene må kunnskapsdepartementet og NOKUT sammen gå igjennom for å sikre utviklingen av høyere utdanning, deriblant ved å sikre NOKUT rom for fleksibilitet i evalueringsarbeidet. Komiteen som evaluerte NOKUT anbefalte organet å utvikle ulike akkrediteringskriterier for ulike studieprogram for eksempel for akademiske og yrkesrettede studieprogram. I tillegg foreslo man at tilnæringsmåten fremover bør ta utgangspunkt i kvalitetssikringssystemene ved institusjonene, på nasjonale evalueringer og reakkreditering av eksisterende program (NIFU-STEP, 2008; rapport 1 og 2).

Litteraturliste:

- Abelsen, B & Line, N.M (1999): "Utdanning, utvikling og karriere – en undersøkelse blant kandidater fra Høgskolen I Finnmark. Alta. Høgskolen I Finnmark.
- Alvsvåg, H, Førland, O (2007): "Refleksjoner om utdanning og kunnskap i sykepleie" I boken engasjement og læring: fagkritiske perspektiver på sykepleie. Oslo, Akribe.
- Argyris, Chris (1964): "Integrating the individual in the organization". New York: Wiley
- Argyris, Chris (1964): "Indviden och organisationen". Bokförlaget Aldus/Bonniers, Stockholm 1971
- Blix, Anderssen, Størdal (2012): "helse-digital" Digitale arenaer i praksis og utdanning. Cappelen Damm
- Christiansen, B., K. Heggen and B. Karseth (2004): "Klinikk og Akademia. Om reformer, rammer og roller i sykepleierutdanning". Oslo: Universitetsforlaget
- Forskrift om akkreditering, evaluering og godkjenning etter lov om universiteter og høyskoler og lov om private høyskoler § 7.6 og § 9.4. gjeldene fra 02.01.2003.
- Haakstad, J (2010): "Nytt paradigme – også for kvalitetssikring?" Uniped, årgang 33,2/2010 s.60-70
- Grimen, H (2008): "Profesjon og kunnskap" i boken: Profesjonsstudier av Molander, A og Terum, L.I (red). Oslo, Universitetsforlaget
- Grønhaug, K, Hellesøy, O, Kaufmann, G (2001): "Ledelse i teori og praksis" Bergen, Fagbokforlaget.
- Marnburg, Einar (2001): "Den selvutviklende virksomhet. Idepilarer i lærende organisasjoner" Gyldendal Norsk Forlag As).
- NIFU STEP: Langfeldt, L, L. Harvey, L Husiman, J m.fl: "Evaluation of NOKUT- The Norwegian Agency for Quality Assurance in Education" Report 1: NOKUT and the European standards and guidelines for external quality assurance agencies.
- NIFU STEP: Langfeldt, L, L. Harvey, L Husiman, J m.fl: "Evaluation of NOKUT- The Norwegian Agency for Quality Assurance in Education" Report 2: NOKUT's national role
- NIFU STEP og Røkkansenteret ved Universitetet i Bergen (2006): "Evaluering av Kvalitetsreformen".
- Nilsen, Huemer, Eriksen (2012): "Bachelor studies for nurses organized in rural contexts – a tool for improving the health care services in circumpolar region?" International Journal of Circumpolar Health.
- Nonaka, I & H. Takeuchi (1995): "The knowledge creating company", New York, Ford University Press).

Reakreditering av sykepleierutdanningen i Finnmark

NOU 1988:28 "Med viten og vilje" Innstilling fra Universitets og høyskoleutvalget.

Rammeplan for sykepleierutdanning. Fastsatt 25.januar 2008 av Kunnskapsdepartementet

Skau, G. M(2008): " Gode fagfolk vokser: personlig kompetanse i arbeid med mennesker"
Oslo, Cappelen Akademiske.

St.meld.27(2000-2001): "Gjør din plikt – krev din rett". Kunnskapsdepartementet

St.meld.35 2001-2001: Om rekruttering til undervisnings- og forskerstillinger til universitets- og høyskolesektoren

Universitetet i Bergen (2005): "Under lupen". En kritisk gjennomgang av Kvalitetsreformen ved egen organisasjon.

Universitetet i Oslo(2007):"Underveis, Evaluering av Kvalitetsreformen ved UiO"

Vedlegg:

Høgskolen i Finnmark, Revidering av akkreditering av bachelorgradsstudium i sykepleie (2005) Komiteen bestod av Kerstin Segesten, Astrid Norberg, Lin Stokke og Anton Havnes.

Ny vurdering av fagmiljø, NOKUT 2007

Revidering av akkreditering av bachelorstudium i sykepleie. Rapport – Fase 3. Høgskolen i Finnmark 2008.

Høgskolen i Finnmark

Revidering av akkreditering av bachelorgradsstudium i sykepleie

FORORD

Komiteen for revidering av akkreditering av bachelorgradsstudium i sykepleie, Høgskolen i Finnmark, legger med dette fram sin rapport.

Komiteen har foretatt sine vurderinger ut fra kriteriene i § 10 i UFDs forskrift om akkreditering, evaluering og godkjenning etter lov om universiteter og høyskoler og lov om private høyskoler av 2. januar 2003, §§ 3.1 og 3.2 i NOKUTs forskrift om kriterier for akkreditering av institusjoner og standarder og kriterier for akkreditering av studietilbud i norsk høgre utdanning av 5. mai 2003 og UFDs rammeplan for sykepleierutdanning av 1. juli 2004. Komiteen har samtidig vektlagt indikatorer på resultat kvalitet i vurderingen. Komiteen har videre etterkommet kravet i komiteens mandat om at komiteens rapport skal inneholde forslag til videre utvikling av studietilbudet ved institusjonen. Som et ledd i komitéarbeidet var komiteen på besøk hos institusjonen 3. mars 2005.

Komiteen takker institusjonen for imøtekommenhet og tilbakemeldinger på spørsmål og problemstillinger som har dukket opp under arbeidets gang.

Komiteens innstilling er enstemmig.

Borås, Umeå, Bergen, Oslo, 30. august 2005

Kerstin Segesten
Professor
Högskolan i Borås
Komiteens leder

Astrid Norberg
Professor
Umeå universitet

Lin Stokke
Bachelorgradsstudent
Høgskolen i Bergen

Anton Havnes
Førsteamanuensis
Høgskolen i Oslo

Innholdsfortegnelse

FORORD.....	2
1. BAKGRUNN OG GRUNNLAGET FOR VURDERINGEN	5
1.1. Bakgrunn	5
1.2. Kort beskrivelse av institusjonen	5
1.3. Grunnlaget for vurderingen	5
1.4. Organiseringen av rapporten	6
2. PROFIL OG VISJON FOR STUDIETILBUDET	8
2.1. Studietilbudets profil	8
2.1.1. Beskrivelse	8
2.1.2. Vurdering	8
2.2. Institusjonens visjoner for studietilbudet	9
2.2.1. Beskrivelse	9
2.2.2. Vurdering	9
3. HVORDAN STUDIETILBUDET OPPFYLLER STANDARDER OG KRITERIER I NOKUTs FORSKRIFT	10
3.1. Studieplanen	10
3.1.1. Beskrivelse	10
3.1.2. Vurderinger	10
3.1.3. Konklusjon og anbefaling	10
3.2. Faglig personale og fagmiljø.....	11
3.2.1. Beskrivelse	11
3.2.2. Vurdering	11
3.2.3. Konklusjon og anbefaling	11
3.3. Infrastruktur.....	13
3.3.1. Beskrivelse	13
3.3.2. Vurdering	13
3.3.3. Konklusjon og anbefaling	13
3.4. Kvalitetssikring	14
3.4.1. Beskrivelse	14
3.4.2. Vurdering	14
3.4.3. Konklusjon og anbefaling	14
3.5. Bachelorgradsreglement.....	15
3.5.1. Konklusjon og anbefaling	15
4. INTERNASJONALISERING.....	16
4.1.1. Beskrivelse	16
4.1.2. Vurderinger	16
4.1.3. Konklusjon og anbefaling	16
5. HVORDAN STUDIETILBUDET OPPFYLLER UFDs RAMMEPLAN.....	17
5.1. Beskrivelse	17
5.2. Vurderinger	17
5.3. Konklusjon og anbefaling	17
6. STUDIETILBUDETS RESULTATKVALITET.....	18
6.1. Kandidatenes tilfredshet.....	18
6.2. Studentenes tilfredshet	19

6.2.1.	Beskrivelse	19
6.2.2.	Vurdering	19
6.2.3.	Konklusjon og anbefaling	19
6.3.	Arbeidsgiveres tilfredshet	20
6.3.1.	Beskrivelse	20
6.3.2.	Vurdering	20
6.3.3.	Konklusjon og anbefaling	20
6.4.	Gjennomstrømming og eksamenskarakterer	21
6.4.1.	Beskrivelse	21
6.4.2.	Vurdering	21
6.4.3.	Konklusjon og anbefaling	21
7.	HELHETLIG VURDERING	22
8.	KONKLUSJON	23
9.	ANBEFALINGER FOR VIDERE UTVIKLING.....	24
10.	VEDLEGG	25
10.1.	Komiteens mandat.....	25
10.2.	Program for institusjonsbesøket.....	26
10.3.	Liste over dokumentasjon benyttet i revideringen.....	26

1. BAKGRUNN OG GRUNNLAGET FOR VURDERINGEN

1.1. *Bakgrunn*

NOKUTs styre vedtok 17. juni 2004 å iverksette en revidering av alle akkrediterte bachelorgradsstudier (grunnutdanninger) og mastergradsstudier i sykepleie / sykepleievitenskap.¹ Målet for revideringen av de akkrediterte sykepleieutdanningene var å kontrollere at studietilbudene tilfredsstilte gjeldende standarder og kriterier, samt å bidra til å utvikle kvaliteten i studietilbudene.

1.2. *Kort beskrivelse av institusjonen*

Høgskolen i Finnmark er en akkreditert statlig høgskole som holder til i Hammerfest og Alta, og er dermed Norges nordligste høgskole. Høgskolens målsetting er å ha rundt 200 studenter og i 2003 hadde høgskolen rundt 1600 studenter.

Høgskolen omfatter følgende tre avdelinger: a) helsefag, b) pedagogiske og humanistiske fag, og c) nærings- og sosialfag. Helsefag er som eneste avdeling lokalisert i Hammerfest.

Til i bachelorgradsstudiet i sykepleie (heltid) i Hammerfest tas det inn 70 studenter hvert høstsemester. Utover dette har høgskolen også studenter desentralisert og i videreutdanning. Til sammen studerer rundt 250 studenter innenfor rammen av helsefag hvert år.

1.3. *Grunnlaget for vurderingen*

Et viktig grunnlag for vurderingen var institusjonens egen selvevaluering med tilhørende vedlegg. NOKUT sendte 15. oktober 2004 ut mal for denne selvevalueringen. Frist for innsending av selvevaluering med ulike vedlegg som faktaark, profilundersøkelse og kompetansebeskrivelser var 15. februar 2005.

I tidsrommet november 2004 – januar 2005 gjennomførte SINTEF Helse en spørreundersøkelse av kandidatene fra 2003 og 2004 ved det aktuelle studietilbudet. Resultatet fra spørreundersøkelsen ble overlevert NOKUT 10. februar 2004. Resultatet ble oversendt institusjonen i forkant av institusjonsbesøket.

Videre har NOKUT lagt til rette noe materiale for komiteen fra Database for høyere utdanning (DBH) og Samordna opptak (SO) som grunnlag for vurderingene.

Det formelle vurderingsgrunnlaget til komiteen er:

- Lov om universiteter og høgskoler av 12. mai 1995 / Lov om private høyskoler (privathøyskoleloven) av 11. juli 1988
- Utdannings- og forskningsdepartementets forskrift om akkreditering, evaluering og godkjenning etter lov om universiteter og høgskoler og lov om private høyskoler av 2. januar 2003
- NOKUTs forskrift om kriterier for akkreditering av institusjoner og standarder og kriterier for akkreditering av studietilbud i norsk høgere utdanning av 5. mai 2003
- UFDs rammeplan for sykepleierutdanning av 1. juli 2004

¹ Av kapasitetsmessige årsaker ble påbyggingsstudier innenfor sykepleie (for eksempel jordmorutdanning), desentraliserte studietilbud, deltidsstudier og doktorgradsutdanninger utelatt fra revideringen.

Institusjonen ble besøkt av den sakkyndige komiteen 3. mars 2005. Til sammen møtte komiteen 27 personer under institusjonsbesøket. Institusjonsbesøket inkluderte blant annet møter med rektor, leder ved enheten hvor studietilbudet tilbys, studenttillitsvalgt, FoU-ansvarlig, faglig / vitenskaplig personale, samt studenter. I tillegg møtte komiteen praksisveiledere ved høgskolen, kontaktsykepleiere fra praksisfeltet, samt arbeidsgivere til nyutdannede kandidater. Det fullstendige programmet for institusjonsbesøket finnes i kapittel 10.2. For å forberede institusjonsbesøket hadde saksbehandler i NOKUT et formøte med institusjonen 8. desember 2004.

Komiteen har hatt møter i forkant av og i forbindelse med institusjonsbesøket.

Som et ledd i kvalitetssikringen av rapporten fikk institusjonen 15. juni 2005 tilsendt et arbeidsdokument til uttalelse om faktiske feil og misforståelser. 29. juni 2005 fikk komiteen tilbakemelding på arbeidsdokumentet, og har på bakgrunn av dette gjort noen mindre justeringer.

1.4. Organiseringen av rapporten

Rapporten består av ti deler totalt. Del 1 er denne innledningen. Del 2-7 inneholder de sakkyndiges vurderinger samlet ordnet slik:

- Rapportens del 2 tar for seg profil og visjon for studietilbudet. I denne delen vil det bli gitt en kort beskrivelse vedrørende enkelte punkter som i hovedsak er hentet fra institusjons selvevaluering med vedlegg. Det vil også bli gitt en kort vurdering fra komiteens side.
- De enkelte avsnitt i del 3-6 er gitt en tredelt disposisjon med beskrivelse, kommentarer og konklusjon med anbefalinger for videre utvikling. Beskrivelsene er i hovedsak hentet fra institusjonens selvevaluering samt informasjon fremkommet under institusjonsbesøket.
- Vurderingene i del 3 ser på NOKUTs kriterier for bachelorgradsstudier fra NOKUTs forskrift om kriterier for akkreditering av institusjoner og standarder og kriterier for akkreditering av studietilbud i norsk høgre utdanning av 5. mai 2003 §§ 3.1 og 3.2.
- Del 4 ser på de aspekter ved internasjonalisering som er etterspurt i mal for selvevaluering.
- Del 5 ser på om aspekter vedrørende UFDs rammeplan for sykepleierutdanning av 1. juli 2004 er oppfylt.
- Del 6 ser på ulike indikatorer på resultat kvalitet.
 - Del 6.1. Kandidatenes tilfredshet tar utgangspunkt i funnene fra undersøkelsen som SINTEF Helse har gjort på vegne av NOKUT.
 - Del 6.2. Studentenes tilfredshet
 - Del 6.3. Arbeidsgivernes tilfredshet tar utgangspunkt i samtaler med grupper under institusjonsbesøket.
 - Del 6.4. Gjennomstrømming og eksamensresultater tar utgangspunkt i statistisk materiale etterspurt på et faktaark i forbindelse med institusjonens selvevaluering.

Rapportens del 7 gir i tråd med komiteens mandat en helhetlig vurdering av studietilbudet. Konklusjonen finnes i rapportens del 8. En samlet fremstilling av komiteens anbefalinger for institusjonens videre utvikling er gitt i rapportens del 9. I tillegg er enkelte utvalgte vedlegg å finne i rapportens del 10.

2. PROFIL OG VISJON FOR STUDIETILBUDET

2.1. *Studietilbudets profil*

2.1.1. Beskrivelse

I selvevalueringen betonas den nordnorske og samiske profilen. Man er en liten miljø med stor nærhet mellom studenter og lærere, har god lokalkjenning, gode praktikmuligheter i ikke-spesialiserte miljøer. Videre framhålls den gode kontakten med helse- og sjukvården i Nord-Norge.

Som argument betonas at "smått er godt", tilgang til gode praktikplasser samt faddersystem for nye studenter. Honnørsord for de nyutdannede er "funksjonsdyktighet".

2.1.2. Vurdering

Det lokale perspektivet er vel forankret og beskrevet. Ett særskilt handlingsprogram for den samiske profilen (juni 2001) finnes, men dette återspeglas i begrenset omfang i studieplan og undervisning. Dock har man god erfaring med å utdanne samiske studenter. Allment oppfatter vi profilen lite vel lokal. Studentene får jo legitimering å arbeide i hele Norge og deler av øvrige verden. Man betoner dyktighet i dagens vørdarbeide – framtid, utveikling og fortsatte studier nemns knappast.

2.2.1. Beskrivelse

Även i visionerna är perspektivet renodlat nordnorskt. Man vill utbilda generalister för de lokala behoven och inom en lokal problemförståelse. Man vill få igång forskningsbaserad undervisning inom alternativ medicin, självmordsprevention och samiskt perspektiv. Man vill stärka kontakterna med det omgivande samhället och utveckla regionala samarbetsprojekt. Största utmaningarna är att behålla goda praktikplatser, öka sökandeantalet och höja kompetensen hos lärarna.

2.2.2. Vurdering

Visionerna är inte särskilt visionära. Att knyta kontakter och behålla praktikplatser hör snarare till vardagsarbetet. Man får intrycket att forskningsbaserad undervisning betyder att berätta om egen forskning, inte att bygga på den världsomspännande forskning som bedrivs inom sykepleievitenskap och andra relevanta ämnesområden. Utöver kompetenshöjningen bland lärare visar man inte på visioner eller utmaningar som har koppling till akademiseringen av utbildningen och till bachelor-studier.

3. HVORDAN STUDIETILBUDET OPPFYLLER STANDARDER OG KRITERIER I NOKUTs FORSKRIFT

3.1. *Studieplanen*

3.1.1. **Beskrivelse**

Studieplanen er välskreven, følger ramplanen og tåcker de delar som bør tåckas in. Stor vikt læggs vid historia/filosofi/etik, naturvetenskapliga og medicinska åmnen omfatter 45 sp og de beteende- og samhållsvetenskapliga åmnena 30 sp. Den praktiska utbildningen er välplanerad, undervisningsformerna er varierende og metoder for oppfølging av utbildningen finns utarbetade. Pensum er mycket omfattande og helt på norska. Ett individuellt examensarbeite (oppsats) ingår.

3.1.2. **Vurderinger**

Utbildningen som helhet verkar leva kvar i den tid då sjukskoterskeutbildninger inte var en del av hõgre utbildning eller ledde till en akademisk examen (bachelor). Tecken på sådant som karakteriserer en hõgskoleutbildning forekommer sparsamt. Historia/filosofi/etik er viktig kunnskap men tar alltför mycket utrymme i förhållande till den kliniska sykepleiens teoretiske grund, en oppfattning som studenterna også delade. Åven medicinske åmnen kan behõve mer utrymme.

Litteraturen er alltför omfattande og den læstes, enligt studenterna, i begrenset oppfatning. Bøkerna overlapper delvis varandra, har skolebøkskarakter og speglar helt ett norsk perspektiv. Vetenskaplige artikler og rapporter i klinisk sykepleie saknas helt. Studenterna tycks få minimal træning i å tenke evidensbasert vård utifrån litteratur. Studenterna bekræftet bilden av ett icke-hõgskolemæssigt förhållande till litteraturen.

De avslutende examensarbeite vi tagit del av har præg av skoleoppsatser og har længt kvar till de krav som stås på akademiske oppsatser. En akademisk oppsats kan inte enbart baseres på pensumlitteratur.

3.1.3. **Konklusjon og anbefaling**

For å bli godkånt som ett bachelor-program behõver utbildningen framfor allt lyftas till en akademisk nivå. Innehållet bør baseres mer på aktuell forskning, og i mindre grad på tradisjonelle lærebøker. Studenterna måste lære sig ett kritisk forhållningssått till kunnskap og å søke, forstå og vurdere relevant forskning. Pensum måste minskes og studenterna ges mõjlighet å søke kunnskap utifrån egne frågestållninger. Vissa omstruktureringar kråves i programmet. Historia/filosofi/etik kan tonas ner for å ge utrymme åt mere klinisk sykepleie, medicinske åmnen og innhåll som rustar studenten for en framtidig forånderlig håls- og sjukevård. Ett nordnorsk perspektiv kan inte få uteslute resten av vårlden. Studenten bør få mõte litteratur og kursinnhåll som tar opp ulike syn på vårlandet. Visst pensum bør være på engelske for å vidga vyerne og forberede studenten for læsning av vetenskaplige artikler i internasjonelle tidskrifter. Kraven på studenternas examensarbeite behõver skårpas betydelig, blant annet med krav på å vetenskaplige artikler skall ingå.

3.2. *Faglig personale og fagmiljø*

3.2.1. Beskrivelse

Lärarstaben omfattar enligt självvärderingen 22 personer. För 18 av dessa föreligger CV. Merparten men inte alla har någon form av pedagogisk utbildning. En lärare är förstelektor och antagen som doktorand vid Universitetet i Tromsø, men deltar inte som lärare i grundutbildningen. Fem av dem som deltar i undervisning och vägledning har anställning som högskolelektor. Av dessa har fyra huvudfag eller motsvarande i sykepleievitenskap. Övriga är högskolelärare med egen sykepleieutbildning, specialistutbildning och enstaka kurser inom varierande områden. Flera har någon kortare introduktion i vetenskapsteori och forskningsmetodik. Med andra ord har ingen av de anställda som bidrar i undervisningen och handledningen formell förstestillingskompetanse.

Några av lärarna är involverade i forskningsarbeten i samband med sin kompetensutveckling men vi fick inga intryck av pågående forskning vid vårt besök. Studentarbeten som anknöt till forskning förekom inte. Lektorer har motsvarande 20 % av heltidstjänst för FoU-arbete och högskolelärare har 10 % för kompetensutveckling. Ytterligare tid kan ansökas om från högskolan och enstaka personer har extra tid.

En plan för kompetenshöjning presenterades. Enligt denna arbetar flera högskolelärare med att uppnå kompetens som högskolelektor. Fem av dessa räknar med att bli högskolelektorer senast under 2006. Två högskolelektorer räknar med att nå kompetens som förstelektor 2006 och ytterligare ett par har 2007 eller 2008 som mål. En lärare är doktorgradsstipendiat och ytterligare en högskolelektor har sökt till forskarutbildning.

Några lärare har nyligen varit ute i praktiskt sjuksköterskearbete. Studenterna påpekar en viss brist på uppdatering hos lärarna. I självvärderingen framhålls att man har en stabil lärarkår och liten omsättning. Man ser ingen svårighet att rekrytera lärare från praktikerfältet. Däremot gör högskolans geografiska läge det näst intill omöjligt att rekrytera lärare med högre akademisk kompetens.

3.2.2. Vurdering

Den akademiska kompetensen är låg. Ingen lärare har doktorgrad och ett fåtal har hovedfag/magisternivå. Kortare kurser i forskningsmetod och statistik kan stärka den enskilde läraren men räcker inte för att förändra utbildningen. Denna erfarenhet från Sverige bekräftas här. Den låga kompetensen avspeglar sig tydligt i utbildningen.

Den yrkesinriktade kompetensen håller god kvalitet. Studenterna har synpunkter på enstaka, icke uppdaterade lärare men var i stort nöjda med undervisningen. Vägledning under och uppföljning efter praxis-perioderna verkar hålla god kvalitet.

3.2.3. Konklusjon og anbefaling

Kommittén anser att kompetensen bland lärare inte tilfredsstiller NOKUTs krav. Kompetensen måste höjas i raskare takt än vad kompetensutvecklingsplanen visar för att

utbildningen skall kunna leda till en bachelor-grad. Vi inser väl svårigheterna som det nordliga läget och de långa avstånden skapar, men dessa måste övervinnas. Det finns flera vägar att undersöka för att hitta någon lösning. En ökad ekonomisk satsning på personalens kompetensutveckling krävs naturligtvis. Lärartid måste frigöras och omkostnader täckas. En professor II med inriktning mot klinisk sykepleie och med särskilt uppdrag att arbeta med lärargruppens akademisering skulle kunna åstadkomma en del. Ett annat sätt är att knyta sig till något universitet/högskola med goda resurser och gemensamt bygga upp en utbildning som håller akademisk nivå och som inkluderar lärarutbyte mellan lärosätena. Modern teknologi för distansutbildning kan säkert nyttjas.

3.3. *Infrastruktur*

3.3.1. **Beskrivelse**

Utbildningen har ljusa, trevliga och ändamålsenliga lokaler i eget hus. De geografiska förutsättningarna medför att studenterna har liten daglig kontakt med andra studenter vilket kan vara en nackdel. Man har få att jämföra sig med och studentidentiteten blir svag. Metodrum och utrustning för praktisk undervisning verkar tillfredsställande även om man alltid kan ha ytterligare utrustning på önskelista. Studenterna har tillgång till datorer.

Biblioteket är väl försett med norsk facklitteratur, däremot saknas engelskspråkig sådan. Vetenskapliga tidskrifter i pappersversion saknas helt. Man har inte ens en prenumeration på *Scandinavian Journal of Caring Sciences*. Lärarna förklarar att man har tillgång till tidskrifterna elektroniskt, men samtalen med studenter och lärare ger intrycket att dessa inte används i någon större utsträckning. Den lista vi får på elektroniska tidskrifter är inte speciellt imponerande. Eftersom bibliotekstjänster verkar efterfrågas i ringa omfattning var det svårt att få en bild av bibliotekets kapacitet.

3.3.2. **Vurdering**

Infrastrukturen verkar tillfredsställande om man bortser från bibliotekets bestånd. Avståndet till andra studenter går förmodligen inte att påverka.

3.3.3. **Konklusjon og anbefaling**

Bibliotekets bestånd av internationell ”nursing”-litteratur måste breddas. De fyra till fem mest centrala vårdvetenskapliga tidskrifterna bör finnas i biblioteket så att studenter handgripligen kan bekanta sig med dess innehåll.

3.4. *Kvalitetssikring*

3.4.1. Beskrivelse

Avdelningen har de organ för kvalitetssäkring och kvalitetsutveckling som krävs. Studenterna är väl representerade i dessa organ. Flertalet lärare tycks vara involverade i olika projekt, framför allt av pedagogiskt slag, för att utveckla utbildningen.

3.4.2. Vurdering

Kommittén finner förhållandena tillfredsställande när det gäller kvalitetssäkring utifrån rådande utbildning. Eftersom ett akademiskt innehåll i stor utsträckning saknas kan kvalitetssäkring av dessa delar inte bedömas.

3.4.3. Konklusion og anbefaling

Inget att tillägga.

3.5. *Bachelorgradsreglement*

Föreskrift för bachelor-grad föreligger i god ordning.

3.5.1. Konklusjon og anbefaling

Kommittén har inget att tillägga.

4. INTERNASJONALISERING

4.1.1. Beskrivelse

Avdelningen følger en högskolegemensam plan för internationalisering. Man ingår i flera internationella nätverk och håller på att utveckla utbyte med en sjuksköterskeutbildning i Sydafrika. En student befinner sig för närvarande där. En lärare har avsatt tid för att arbeta med internationaliseringsfrågorna. Man kan för närvarande endast ta emot nordiska studenter men man har planer på att översätta studieplanen och ge viss undervisning på engelska.

4.1.2. Vurderinger

Med tanke på avdelningens storlek kan det internationella engagemanget anses rimligt. Däremot bör man mera aktualisera världen i studierna som helhet, vilket påpekats under andra rubriker.

4.1.3. Konklusjon og anbefaling

Avdelningen uppmuntras att fortsätta påbörjad utveckling.

5. HVORDAN STUDIETILBUDET OPPFYLLER UFDs RAMMEPLAN

5.1. *Beskrivelse*

Studiet når ramplanens mål og anvisninger på de fleste punkter. Poängfordeling i ramplanen følges og de ulike områdene av sykepleievitenskapen täcks in. Av geografiska själ är samarbetet med andra institutioner begränsat i fellesdelen. Dock arbetar man på tänkbara lösningar. Likaså begränsas möjligheterna till tvärprofessionella möten under utbildningens teoretiska del, medan man i praxis arbetar tillsammans med andra yrkesgrupper i varierende grad. Största svagheten när det gäller att uppnå ramplanens mål gäller vetenskaplighet. Vi fick intrycket att studenterna, och i viss mån lärarna, inte ens var medvetna om att dessa mål finns. Utbildningsansvariga gav bilden av en yrkesskoleutbildning snarare än en akademisk utbildning när vi frågade om mål och intensjoner bakom studiets oppleggning.

5.2. *Vurderinger*

Studieprogrammet oppfyller rammeplanens övergripande mål när det gjelder att utbilda *patientorienterte yrkesutøvere*. Delvis når man också målet som rör *bevisst og reflektert holdning*. Kommittén är däremot tveksam till om studenterna blir *endringsorienterte*. För att bli reflekterande och förändringsorienterad krävs att man tränas i kritiskt tänkande och kunskapssökande på ett sätt som inte finns i studiet. Studenterna uttryckte också en "här og nu" bild när de tillfrågades om kommande yrkesutøving. Bristen på samläsning med andra studenter og möten med andra lærere än det egne programmets gör att studenterna får en snäv utblik mot samhälle og värld. Vi ser inte heller att utbildningen förbereder for fortsatta studier på master- og doktorgradsnivå.

5.3. *Konklusjon og anbefaling*

En revidering av delar av studiets fellesdel är nødvendig. Kommittén är medveten om att studieprogrammets isolerte läge og avstandet till universitet skapar svårigheter, men modern teknik borde kunne bidra till att lyfte denna del. Att lyfte blicken från här og nu mot en framtidige föränderlige sjukskøterskefunksjon kräver ett nytänkande genom hela utbildningen kopplat till den akademiseringsprocess som diskuteras på flere ställen.

6. STUDIETILBUDETS RESULTATKVALITET

6.1. *Kandidatenes tilfredshet*

Kandidatundersökningen besvarades av 52 %. På i stort sett samtliga punkter ligger de svarande lika som, eller något över riksgenomsnittet i sina omdömen. Undantaget är en fråga om forskningsrelevans där studenterna ligger klart lägre än genomsnittet. Utbildningen som helhet får ”högsta betyg” av 68 % av kandidaterna jämfört med 52 % i riket i stort. Det kan noteras att 68 % av kandidaterna i Finnmark är över 30 år medan motsvarande siffra för riket är 32 %. Merparten av kandidaterna i Finnmark arbetar inom kommunal hälso- och sjukvård, medan i riket i stort arbetar de flesta kandidaterna på sjukhus.

6.2.1. Beskrivelse

Kommittén møtte sex studenter, två från varje årskull. De var generellt mycket nöjda med sin utbildning. De talade om fördelarna med den lilla, nära miljön, med att lärarna finns till hands och bryr sig och att de blir väl omhändertagna. De uppskattade att utbildningen var starkt inriktad mot här och nu praxis och att man kunde välja var man ville göra praktik. De hade enstaka kritiska synpunkter bland annat på mängden historia och filosofi, den omfattande litteraturen och alltför mycket grupparbeten i vissa delar. Kommitténs frågor om vetenskaplighet verkade man knappast förstå och i vad mån man var rustad att läsa vidare verkade man inte ha reflekterat över.

6.2.2. Vurdering

De studenter vi träffade verkade väl förankrade i Finnmark, de flesta hade tidigare erfarenhet från arbete inom hälso- och sjukvård och var mogna kvinnor med familjer. De hade en praktisk inställning till sitt kommande arbete och var eniga om att de fick en god utbildning för att bli funktionsdugliga här och nu. Man kan fundera över om det goda ”omhändertagandet” enbart är av godo när det gäller att fostra till självständighet och ansvarstagande.

6.2.3. Konklusjon og anbefaling

Avdelningen skall naturligtvis glädja sig åt goda uttalandena från studenterna men samtidigt kritiskt analysera vad de bygger på. Studenterna har få jämförelser i sin isolerade miljö och har kanske inte exponerats för vissa utmaningar som en student bör möta.

6.3. *Arbetsgiveres tillfredshet*

6.3.1. Beskrivelse

Kommittén träffade tre representanter för arbetsgivare, två från sjukhus och en från kommunal vård. I stort uttrycktes tillfredsställelse med de sjuksköterskor som kom till verksamheten efter avslutad utbildning. Man betonade vikten av ansvarskänsla och funktionsduglighet i det vardagliga arbetet. Trots att man diskuterade senaste årens och framtidens förväntade förändringar inom vården efterlyste man inte förändringsvilja och förmåga att bidra till förändring hos de nya sjuksköterskorna. Som önskvärd förändring i utbildningen anges mera praktik. Man betonar vikten av att ha en sjuksköterskeutbildning i Finnmark för att kunna rekrytera nya medarbetare, för att man anser lokalkännedomen viktig och för att det finns tradition att utbilda sina egna sjuksköterskor.

6.3.2. Vurdering

Representanter för arbetsgivarna, själva sjuksköterskor utbildade enligt äldre utbildningsmodell, är i stort nöjda med utbildningen.

6.3.3. Konklusjon og anbefaling

Kommittén har inga inga speciella synpunkter mot bakgrund av arbetsgivarnas uttalanden.

6.4. *Gjennomstrømming og eksamenskarakterer*

6.4.1. Beskrivelse

Genomstrømming og betyg redovisas for åren 2000 till 2004. Till kullen ht-2000 togs 63 studenter in och 38 fullföljde inom normalt看. Året därpå fullföljde 44 av 68. Ytterligare några fullföljde studierna under kommande läsår.

6.4.2. Vurdering

Den bild av betygsfördelning som ges verkar rimlig. Genomstrømmingen i programmet är lägre än förväntat vilket kan ha att göra med studenternas ålders- och därmed familjeprofil. Studenter över 30 år har sin egen skolgång långt tillbaka och har ofta familj vilket kan komplicera möjligheterna att genomföra en utbildning med krav på praktik på olika orter.

6.4.3. Konklusjon og anbefaling

Kommittén har inga särskilda synpunkter.

7. HELHETLIG VURDERING

Kommittén har, i många stycken, en positiv bild av sjuksköterskeutbildningen vid Høgskolen i Finnmark. Vi förstår problemen som det geografiska läget skapar och förstår också vikten av att det finns en sjuksköterskeutbildning längst upp i norr. Tydligt är dock att utbildningen inte lever upp till de krav som kan ställas på en högskoleutbildning enligt lov om universiteter og høgschooler, § 2, punkt 1 och därmed också på bachelor-studier.

- Studiet baserar sig inte i tillräcklig grad på aktuell forskning och förbereder inte heller studenterna till att bli "forskningsskonsumenter".
- Ämnesområden som filosofi, etik och historia tar för mycket utrymme på bekostnad av forskningsbaserad klinisk sykepleie och i viss mån de medicinska ämnena.
- Den "lilla" miljön och det lokala (inklusive samiska) perspektivet har många fördelar men snävar in utbildningen lite väl mycket. Studenterna möter inte andra studenter, de blir väl mycket omhändertagna, de läser inte internationell litteratur.
- Bibliotekets förutsättningar och resurser används inte i den omfattning som förväntas inom en högskoleutbildning.
- Studenterna möter inte aktiva forskare under sin utbildning och får därmed ingen levande bild av hur vetenskaplig kunskap skapas.
- En nyckelfråga är lärarnas akademiska kompetens inte enbart sedd i antalet personer med magistergrad/hovedfag och førstelektorskompetens/doktorgrad utan också i inriktningen på den högre kompetensen.

Samtidigt ser kommittén positivt på det arbete som redan lagts ner på att höja lärarnas kompetens. Detta är ett viktigt lyft för högskolan och för enskilda lärare.

8. KONKLUSJON

Komiteen finner at bachelorgradsstudiet i sykepleie ved Høgskolen i Finnmark ikke tilfredsstillende oppgitte krav til revideringen.

9. ANBEFALINGER FOR VIDERE UTVIKLING

For å tilfredsstillere NOKUTs kriterier til akkreditering må følgende tiltak iverksettes:

- Tidsplanen for lærernes kompetanseheving justeres betydelig slik at man raskere tilfredsstiller kravet til 20 % førstestillingskompetanse.
- Kompetenshøyningsplanen skall inte enbart utgå frå kompetensnivåer, utan også frå inriktning i forholdande till de krav som studiet ställer.
- Knytning av någon person, forslagsvis en professor II (internationell rekrytering?), med hög kompetens i och forskningserfarenhet frå klinisk sykepleie och sykepleieutdanning for stöd i både kompetenshøyningsarbeidet och i arbeidet med att revidera studiet.
- En nedtoning av filosofi/historia/etik i studiet till förmån for teoretisk grund for klinisk sykepleie och medicinska ämnen.
- Studiet (och avslutande uppgave) måste i högre grad bygga på vetenskaplig litteratur vilket kräver att bibliotekets resurser förstärks och att biblioteket används mera aktivt.
- Forskning bör initieras och drivas vid avdelningen for att därmed ge studenter en levande bild av hur sykepleievetenskaplig kunskap bildas. Om möjligt bör studenter involveras i projekten.

Ovanstående bör ses som krav som bör vara uppfyllda då NOKUT genomför sin nästa gjennomgang av studietilbudet. Utöver dessa krav oppmuntras følgende:

- Samverkan med andra ämnen inom högskolan och andra lærosäten när det gäller studiets fellesdel.
- En utvidgad samhälls- och framtidssanalyse for att kunna rusta studenterna for kommande förändringar och også ha en förändringsberedskap inom studiet.
- Vidareutveckling av det samiska perspektivet i studiet.

10. VEDLEGG

10.1. *Komiteens mandat*

Oppgaven til sakkyndig komité er å vurdere hvorvidt bachelorgradsstudiet i sykepleie (grunnutdanningen) / mastergradsstudiet i sykepleievitenskap tilfredsstillende oppgitte krav til revideringen.

Vurderingen vil foregå på grunnlag av de standarder, kriterier og indikatorer som er presentert i prosjektplanens kapittel 4 (se prosjektplanen på nettsiden www.nokut.no/sykepleie).

Komiteens vurdering baseres på følgende materiale:

- Institusjonenes selvevaluering
- Innsamlet materiale gjennom spørreundersøkelser/intervju, dokumentasjon av oppnådde resultat
- Annet materiale som komiteen anser som relevant for vurderingen
- Komiteens erfaringer fra institusjonsbesøk

Komiteen skal selv skrive en sakkyndig rapport for hvert studietilbud etter en mal som er utarbeidet av NOKUT. Rapporten skal gi en entydig og begrunnet konklusjon basert på en helhetlig vurdering av om bachelorgradsstudiet i sykepleie/mastergradsstudiet i sykepleievitenskap har en slik kvalitet at det tilfredsstillende de spesifiserte kravene til akkreditering.

Rapporten skal ha vurderinger som den enkelte institusjon skal kunne bruke i sitt videre utviklingsarbeid.

Komiteen skal kvalitetssikre rapportens faktiske opplysninger før den avgis.

All informasjon som fremkommer under prosessen, er å betrakte som konfidensiell. NOKUT fraråder de sakkyndige å delta i offentlig debatt om revideringsprosjektet.

Komiteen arbeider på oppdrag av NOKUT og avgir sin rapport dit.

10.2. Program for institusjonsbesøket

Sted: Høgskolen i Finnmark, Hammerfest

Dato: 3. mars 2005

Tid	Titler / Funksjoner
0830-0915	Rektor Studenttillitsvalgt Prosjektleder ved høgskolen Dekan
0915-0930	Pause
0930-1015	Seks tilfeldig utvalgte studenter ○ To fra hvert studieår
1015-1030	Pause
1030-1045	FoU-ansvarlig / dekan
1045-1115	Studieleder Praksiskoordinator
1115-1215	Lunsj
1215-1300	Seks personer fra faglig vitenskaplig personale
1300-1345	Omvisning på studiestedet
1345-1430	Fem personer med funksjon som høgskolens praksisveiledere
1430-1445	Pause
1445-1530	Tre kontaktsykepleiere (praksisinstitusjoners praksisveiledere)
1530-1545	Pause
1545-1630	Tre arbeidsgivere / avtakere
1630-1700	Rektor Studenttillitsvalgt Prosjektleder ved høgskolen Dekan

10.3. Liste over dokumentasjon benyttet i revideringen

- Dokumentasjon produsert for revideringen av institusjonen.
- Øvrig relevant dokumentasjon fra institusjonen som har blitt overlevert komiteen.
- Rapport om studietilbudet fra SINTEF Helse, februar 2005.

Revidering av akkreditering av bachelorstudium i sykepleie – Fase 2

Høgskolen i Finnmark

Ny vurdering av:

Studieplanens tilknytning til FoU

SAKKYNDIG RAPPORT

Tillegg til hovedrapport av 30.08.2005

FORORD

Komiteen som har foretatt ny vurdering av studieplanens tilknytning til FoU i forbindelse med revidering av akkreditering av Høgskolen i Finnmarks bachelor i sykepleie legger med dette fram sin rapport.

Rapporten omhandler vedtakspunktet som i NOKUTs styres vedtak av 10.11.05 ble gitt ett års frist for forbedring. Rapporten er derfor å betrakte som et tillegg til hovedrapporten som ble lagt frem i 2005.

Komiteens mandat er å på bakgrunn av det vedtaket som ble gjort i 2005 vurdere om studietilbudet nå tilfredsstillende standarder og kriterier. Komiteen merker seg at institusjonen har valgt å utvikle en ny studieplan på bakgrunn av den forrige sakkyndige rapporten som kom i 2005.

Ett år er knapp tid med tanke på å utvikle nye studieplaner, særlig når fagmiljøet ved institusjonen samtidig er i sterk utvikling. Denne sakkyndige rapporten gir ikke bare et svar på om studieplanens tilknytning til FoU nå er på et akseptabelt nivå, men også en vurdering av den nye presentasjonen av studietilbudet.

Komiteen har foretatt sine vurderinger ut fra kriteriene i:

- NOKUTs Forskift om kriterier for akkreditering av institusjoner og standarder og kriterier for akkreditering av studietilbud i norsk høgre utdanning av 25.01.2006

Komiteens innstilling er enstemmig.

Umeå, Elverum, Molde, Bergen, 31. august 2007

Per-Olof Sandman
prof
Umeå universitet
Komiteens leder

Kari Kvigne
førstelektor
Høgskolen i Hedmark

Else Lykkeslet
Førsteamanuensis
Høgskolen i Molde

Ragnhild Frotjold
student
Høgskolen i Bergen

Innholdsfortegnelse

FORORD	2
1. BAKGRUNN OG GRUNNLAGET FOR VURDERINGEN.....	4
1.1. BAKGRUNN.....	4
1.2. OPPFØLGING AV VEDTAK MED ETT ÅRS FRIST	4
1.3. GRUNNLAG FOR NY VURDERING	5
1.4. AVKLARING VEDRØRENDE PROSESSEN	5
1.5. KOMITEENS FORSTÅELSE AV RAMMENE FOR VURDERING AV FOU	5
2. HVORDAN STUDIETILBUDET OPPFYLLER STANDARDER OG KRITERIER I NOKUTS FORSKRIFT – NY VURDERING	7
2.1. STUDIEPLANEN	7
2.1.1. <i>Beskrivelse</i>	7
2.1.2. <i>Vurderinger</i>	10
2.1.3. <i>Konklusjon og begrunnelse</i>	11
3. KOMITEENS KONKLUSJON OG ANBEFALINGER	13
APPENDIKS: SAKKYNDIG KOMITÉ, KOMITEENS MANDAT OG UTDRAK FRA NOKUTS FORSKRIFT	14
SAKKYNDIG KOMITÉ	14
KOMITEENS MANDAT	15
NOKUTS FORSKRIFT – UTDRAK	16

1. BAKGRUNN OG GRUNNLAGET FOR VURDERINGEN

1.1. Bakgrunn

NOKUTs styre vedtok 17. juni 2004 å iverksette en revidering av alle akkrediterte bachelorgradsstudier og mastergradsstudier i sykepleie og sykepleievitenskap. Målet for revideringen av de akkrediterte sykepleieutdanningene var å kontrollere at studietilbudene tilfredsstilte gjeldende standarder og kriterier, samt å bidra til å utvikle kvaliteten i studietilbudene.

NOKUT engasjert syv sakkyndige komiteer til ekstern uavhengig vurdering av til sammen 33 studietilbud. Komiteene foretok institusjonsbesøk med en rekke intervjuer. For hvert studietilbud skrev komiteene rapport med observasjoner, vurderinger og konklusjoner. Rapporten konkluderte med en vurdering av om studietilbudet tilfredsstilte de krav som var satt, samtidig som de ga råd til videre utvikling av studietilbudet.

Vedtaket i NOKUTs styre 10. november 2005 om revidering av akkreditering var basert på både de sakkyndiges rapport og kommentarene fra institusjonen. NOKUTs styre fattet følgende vedtak for Høgskolen i Finnmark:

1. Bachelorgradsstudiet i sykepleie ved Høgskolen i Finnmark, tilfredsstillende ikke kravene til revidering av akkreditering.
2. For å tilfredsstillende kravene til et akkreditert bachelorgradstudium i sykepleie må Høgskolen i Finnmark:
 - a) Ett år fra vedtaksdato dokumentere i studieplanen at studietilbudet er basert på forsknings- og utviklingsarbeid.
 - b) To år fra vedtaksdato dokumentere at undervisnings- og forskningspersonalet tilfredsstillende kravet til førstestillingskompetanse. S sammensetningen av fagpersonalet må være tilpasset studietilbudets behov for undervisning og veiledning. Profilen på forsknings- og utviklingsarbeidet må klargjøres.
3. Det forutsettes også at fremtidig egenevaluering gjør rede for om og hvordan institusjonen har fulgt opp den sakkyndige komiteens synspunkter og vurderinger.

1.2. Oppfølging av vedtak med ett års frist

I november 2006 gikk fristen ut for institusjonene med ett års frist til å utbedre svakheter i forhold til studieplan/FoU, kvalitetssikring av praksisstudier, og infrastruktur.

Høgskolen i Finnmarks dokumentasjon/selvevaluering med beskrivelser av studieplan/FoU. er med dette underlagt ny sakkyndig vurdering.

1.3. Grunnlag for ny vurdering

De sakkyndige vurderingene i første fase av revideringen var basert på studieplaner, intervjuer og resultat kvalitet slik disse forelå i 2005. Vedtakene som førte til ett års frist til forbedring hadde således sitt utspring i dokumentasjonen slik den forelå da.

Den nye vurderingen er basert på ny dokumentasjon i form av nye studieplaner og øvrige dokument som regulerer gjennomføringen av studiet.

I etterkant av vedtaket fra 2005 har NOKUT revidert forskriften, *Forskrift om standarder og kriterier for akkreditering av studier og akkreditering av institusjoner i norsk høyere utdanning* av 25.01.06 (se vedlegg).

Kravet til FoU er nå tydeliggjort i pkt 6 og 7 under standarden § 2-1 (1)

§ 2-1(1) Det skal foreligge en plan for studiet:

- 6) Studiet skal gi studentene innføring i forsknings- og utviklingsarbeid
- 7) Undervisningen skal bygge på relevant forskning, samt faglig eller kunstnerisk utviklingsarbeid og erfaringskunnskap.

Disse to punktene korresponderer således med punktet som høgskolen ble underkjent på i 2005.

1.4 Avklaring vedrørende prosessen

I forbindelse med NOKUTs rutine om oppretting av faktiske feil og mangler fikk høgskolen seg forelagt en foreløpig rapport. Også høgskolens kommentarer utover opprettinger gikk tilbake til komiteen før endelig rapport ble utarbeidet.

1.5 Komiteens forståelse av rammene for vurdering av FoU

Vedtaket sier at det skal dokumenteres i studieplanen at studietilbudet er basert på forsknings- og utviklingsarbeid. Begrepet 'forskningsbasert undervisning' brukes ofte om dette forholdet. Dette begrepet har et variert betydningsinnhold som spenner fra at undervisningen (og studietilbudet) tar utgangspunkt i den forskning lærerne selv driver, til at undervisningen bygger på kunnskap som er underbygget av etablert forskning og utviklingsarbeid.

Når det gjelder studiets innhold er det urimelig at profesjonsstudiet i sykepleie, som her vurderes, i høy grad skal baseres på lærernes egen forskning. Til det vil forskningsaktiviteten innen personalet ved en sykepleierutdanning være for liten og for innholdsmessig avgrenset i forhold til den bredde studiet skal ha etter rammeplanen.

Det vil være tilstrekkelig, men nødvendig, at studiet, både i pensumlitteraturen og i det innhold som legges frem i undervisningen, inneholder eksempler på varierte primærkilder som presenter relevant forskning. I den grad lærernes egen forskning er relevant for studieinnholdet, er det selvsagt ønskelig at den inngår både i pensum og undervisning. Dette kan gi et levende bilde av forskningsemner og mulighet til å svare på detaljspørsmål.

Mange av de fag- og lærebøker som benyttes, vil bygge sine fremstillinger på resultater fra forsknings- og utviklingsarbeid og fra teoridannelser på feltet. Det er derfor viktig at den litteraturen som benyttes innen denne kategorien kilder, har en slik karakter og at den er oppdatert i forhold til forskningsfeltet. Pensum bør også på denne måten være

forskningsbasert samtidig som vitenskapelige artikler fra internasjonale refereedømte tidsskrifter også bør inngå.

I tillegg er det viktig at studiet også inneholder litteratur som tydeliggjør hvordan den kunnskap som informerer profesjonens praksis er fremkommet og viser at og hvordan denne kunnskapen er usikker og foreløpig. Dette perspektivet bør også prege undervisning som skal være 'basert på forsknings- og utviklingsarbeid'. Det anses ikke som noe krav at pensum må inneholde doktoravhandlinger, da disse er skrevet for et annet publikum og med andre formål enn bruk i et bachelorstudium, selv om det kan finnes relevante eksempler på slike avhandlinger som kan inngå som pensum.

Et helt annet betydningsinnhold av begrepet 'forskningsbasert undervisning', som også brukes, er at undervisningen er preget av at studentene deltar i 'forskningslike aktiviteter' i sine læringsprosesser (f.eks. gjennom prosjektarbeid, oppgaveskriving basert på dokumentert forskning, problembasert læring m.v.). Denne siste betydningen er klart relevant for arbeidsformene på et studium på bachelornivå som skal være basert på FoU-arbeid.

Komiteene legger til grunn følgende generelle kjennetegn på om studiet har tilfredsstillende kvalitet i henhold til kriteriene:

- Et reflektert pensum som viser bredde og nivå
- Oppdatert lære-/fagboklitteratur
- Bruk av forskningsartikler/vitenskapelige artikler
- Undervisning om forskning
- Opplæring og stimulering til kritisk tenkning
- Arbeidet med bacheloroppgaven
- Endringsvilje og -dyktighet

Hvordan dette gjenspeiles i planene er av avgjørende viktighet.

FoU gjenfinnes i de kliniske studiene (praksisstudiene) ved anvendelse av både erfaringsbasert og vitenskapelig kunnskap, bruk av systematiske metoder, trening i kritisk tenkning samt arbeide problemløsningsorientert i den daglige sykepleien.

2. HVORDAN STUDIETILBUDET OPPFYLLER STANDARDER OG KRITERIER I NOKUTs FORSKRIFT – NY VURDERING

2.1. Studieplanen

§ 2-1 (1) Det skal foreligge en plan for studiet.

2.1.1. Beskrivelse

Komiteen er bedt om å vurdere om det i studieplanen er dokumentert at studietilbudet er basert på forsknings- og utviklingsarbeid. Komiteen har fortolket sitt mandat til å vurdere om bachelorstudiet i tilstrekkelig grad kan sies å være forsknings- og utviklingsbasert.

Studieplanen fra Høgskolen i Finnmark bygger på Rammeplan for 3-årig sykepleierutdanning fastsatt av Utdannings- og forskningsdepartementet av 1. desember 2005. Studieplanen er godkjent av avdelingsstyret for helsefag 22.06.06.

Vurderingen av bachelorstudiet i sykepleie ved Høgskolen i Finnmark av 30.08.2005 konkluderte med at studiet ikke tilfredsstiller kravene til revidering av akkreditering og det stilles derfor krav til høgskolen om i en revidert studieplan å dokumentere at studietilbudet er basert på forsknings- og utviklingsarbeid.

Komiteen som gransket Høgskolen i Finnmark for revidering og akkreditering av bachelorstudiet i sykepleie konkluderer i sin rapport med at:

- Studiet baserer seg ikke i tilstrekkelig grad på aktuell forskning og forbereder heller ikke studentene på å bli forskningskonsumenter.
- Emneområder som etikk og historie tar for mye plass i utdanningen på bekostning av forskningsbasert klinisk sykepleie og medisinske emner.
- Det "lille" miljøet og det lokale (inkludert det samiske) perspektivet har mange fordeler, men det begrenser utdanningen vel mye. Studentene møter ikke andre studenter, og de leser ikke internasjonal litteratur.
- Bibliotekets forutsetninger og ressurser benyttes ikke i det omfang som forventes av en høgskoleutdanning.
- Studentene møter ikke aktive forskere under sin utdanning og får derved ikke noe levende bilde av hvordan vitenskapelig kunnskap utvikles.
- Den akademiske kompetansen hos lærerne er for lav.

Komiteen ga følgende anbefaling for revidering av fagplanen:

- De filosofisk/historisk/etikk emner bør nedtones til fordel for klinisk sykepleie og medisinske emner.

- Studiet og den avsluttende eksamensoppgave må i høyere grad bygge på vitenskapelig litteratur, noe som krever at bibliotekets ressurser styrkes og at biblioteket benyttes mer aktivt.
- Forskning bør initieres og drives ved avdelingen for å gi studentene et levende bilde av hvordan vitenskapelig kunnskap utvikles. Studentene bør involveres i forsknings- og utviklingsprosjekter.

Denne vurdering av den reviderte fagplanen for bachelorutdanningen tar utgangspunkt i kritikken og anbefalinger som ble gitt av den forrige komiteen.

Høgskolen i Finnmark beskriver at den reviderte (nye) fagplanen for bachelorutdanningen i sykepleie har forsterket det vitenskapelige aspektet ved følgende tiltak:

- 1) Pensum er redusert med 3000 sider, fra 12000 til 9000. Det er lagt opp til ny grunnleggende pensumlitteratur. En førstelektor er knyttet til hver modul for å forsterke den vitenskapelige gjennomføringen av modulene.
I bacheloroppgaven er kravet styrket med hensyn til krav om forskningsbasert litteratur.
- 2) Det er etablert temagrupper med ansvar for å kontinuerlig å evaluere litteraturen i bachelorstudiet. Videre er kompetansen på avdelingsbiblioteket forsterket ved at det er tilsatt fagutdannet bibliotekar. Biblioteket abonnerer nå på fem vitenskapelig tidsskrifter, og gir samtidig tilgang til elektroniske fullversjonstidsskrifter gjennom anerkjente databaser.
- 3) Forskingen ved Avdeling for helsefag er forsterket gjennom en egen plan for forskningsstrategi. Studentenes deltagelse i forskning er økt ved at de har deltatt i eksterne utviklingsarbeid sammen med vitenskapelig ansatte våren 2006. Det er planer om å inkludere studenter i utformingen av konkrete forskningsprosjekter.
Avdelingen har videre tilsatt tre nye fagpersoner i doktorgradsforløp.
- 4) Eksamen i sykepleiens samfunnsvitenskapelig grunnlag er lagt opp med tanke på at studentene skal få erfaringer med deler av forskningsprosessen. Her benyttes feltarbeid som metode. Denne eksamen har også som siktemål at studentene gjennom det skriftlige arbeidet skal reflektere over endringspotensialer og utfordringer i kommunal sektor.

Fagplanens vitenskapelige grunnlag er beskrevet gjennom følgende mål:

- basere undervisning og veiledning på erfarings- og vitenskapelig kunnskap i sykepleie
- vektlegge metoder som fremmer selvstendighet, ansvarlighet, kritisk refleksjon og endringsdyktighet
- ha et formalisert samarbeid med praksisfeltet og være aktivt orientert mot forsknings- og fagutviklingsarbeid i praksis (Fagplan, s 6).

Fagplanen er bygd opp av 9 teoretiske moduler, forberedelser til praksis for hvert studieår (PiH), samt praksis studier. Nærmere beskrivelse av praksis studier (P 1-6) synes å mangle i

fagplanen (som mål, innhold, studiekraft/oppdager, litteratur). Fagplanen beskriver at studentenes læring skal bygge på både erfaringsbasert og forskningsbasert kunnskap. Videre sies det at læringsformene er valgt ut fra det kunnskapssyn man oppfatter som rådende innenfor sykepleiefaget, som er fortrolighetskunnskap. Fagplanen legger opp til følgende læringsformer: Case, forelesninger, studentsamtaler, dialogseminar, læringsgrupper, praksisnære grupper, kollokviégrupper, IKT basert læring og søk i databaser. Skriftlige arbeider i praksis er logg, ”Situasjonsrapport”, ”Klinisk case” og ”Sykepleieplan”. Hensikten med disse studiekraftene er å reflektere over erfaringer som er gjort i praksis for å fremme læring. Valg av handling skal begrunnes med relevant teori.

De valgte læringsformene tilsikter å øve opp studentene til systematisk refleksjon over litteratur og å relatere dette til praktiske erfaringer.

I tilknytning til hver modul er det beskrevet mål, lærings- og evalueringsformer og litteratur. Litteraturen i tilknytning til de ulike moduler synes i hovedsak å være norske lærebøker. Det er oppgitt noen få artikler på pensumlisten. De fleste artikler synes å være publisert i norske tidsskrifter. Noen artikler er upubliserte. Kun ved ett tilfelle er det lagt opp til at studentene selv velger litteratur til sitt pensum (bacheloroppgaven).

Studentene introduseres for forskning i første semester gjennom Modul B 3: Yrkesetikk, forskning og formidling. Denne modulen har følgende tema relatert til forskning:

- Sykepleiens erfaringsmessige dimensjon – utvikling fra oppdager og kall til yrke og selvstendig vitenskap.
- Praktisk anvendelse av nyere forskning i sykepleiepraksis herunder drøfting av evidensbasert sykepleie.
- Praktisk opplæring og gjennomføring av søk i databaser for forskning.

Undervisning i vitenskapsteori og forskning relatert til fagtradisjon i sykepleie (B 6) er lagt til slutten av 2. studieår. Denne undervisningen inneholder følgende temaer:

- Vitenskapens betydning for generell fagkunnskap og praktisk sykepleie
- Ulike vitenskapsteoretiske retninger og deres konsekvenser for valg av forskningsmetoder og datasamling
- Ulike forskningsmetoder for innhenting og bearbeiding av data
- Hvordan prosjektarbeid gjennomføres, samt dokumentasjon av arbeidet, med fokus på kvalitetsforbedring og forskning
- Å utarbeide en forskningsrapport
- Hvordan skrive essay?
- Artikkelgransking

Artikkelgransking er som nevnt overfor tema ved undervisningen i vitenskapsteori og forskningsmetode relatert til fagtradisjonen i sykepleie i slutten av 2. studieår. I de fleste teoretiske moduler er det en forventning om at studentene søker etter forskningsbasert kunnskap. Videre er gransking av forskningsartikkel valgfritt tema for gruppeeksamen i etikk.

I fagplanen er det beskrevet ulike vurdering/eksamensformer som gruppeoppgave, Multiple Choice Question, hjemmeeksamen (individuell og i grupper), caseoppgaver, prosjektrapport, dialogseminar, tradisjonell skoleeksamen, foruten bacheloroppgaven. De fleste vurderings-/eksamensformene knyttet til de 9 teoretiske modulene synes å være gruppebasert.

Eksamen i sykepleiens samfunnsvitenskapelige grunnlag er organisert etter prinsipper for forskning. Eksamen er gruppebasert, men hvor gruppemedlemmene utarbeider selvstendige besvarelser. Eksamen tar utgangspunkt i feltarbeid i en kommune. Studentene velger problemstilling, som skal godkjennes av veileder. Arbeidsmetoder er ekskursjon/befaring, deltagelse i møter og intervju med sentrale personer. Studentene skal i det skriftlige arbeidet reflektere over endringspotensialer i kommunal sektor.

Bacheloroppgaven tilsvarer 12 studiepoeng, og er derfor av et omfang som gir mulighet for fordypning og dybde. Studentene starter arbeidet med denne i 5. semester og arbeider kontinuerlig med den fram til den forsvares muntlig i 6. semester. Her er det krav om at studentene skal benytte ca. 300 sider selvvalgt litteratur, hvorav minst en refereebedømt vitenskapelig artikkel.

Etter at fagplanen ble oversendt NOKUT har Høgskolen i Finnmark videreutviklet fagplanen.

2.1.2. Vurderinger

Det er komiteens vurdering at Høgskolen i Finnmark gjennom den nye fagplanen har ambisjon om å styrke FoU tilfanget i bachelorutdanningen i sykepleie. Det er utarbeidet mål for FoU virksomheten. Etter komiteens mening synes det ikke alltid å være samsvar mellom mål, innhold og pensum. Et mål er for eksempel at studentene skal bli kjent med hvordan nyere forskning kan anvendes i dagens sykepleiepraksis. Av innhold står praktisk anvendelse av forskning i praksis herunder drøfting av evidensbasert sykepleie. Pensum reflekterer en kritisk diskusjon av evidensbasert sykepleie, men det er vanskelig å se hvordan studentene skal bli kjent med anvendelse av forskning i praksis. En arbeidsgruppe har i løpet av vårsemesteret 2007 arbeidet med å videreutvikle en mer helhetlig plan med beskrivelse av mål, studiekraav og hvordan forskningskunnskap skal inkluderes i praksisundervisningen.

Fagplanen synes fortsatt å ha en tyngde mot den erfaringsbaserte kunnskapen. Dette kommer for eksempel til uttrykk i beskrivelsen av den praksisforberedende undervisningen. Her legges det vekt på demonstrasjon og trening av praktiske prosedyrer. Det er vanskelig å se hvordan det legges opp til refleksjon over *den beste praksis* og aktuell forskning knyttet til de ulike sykepleiefenomener og oppgaver. Komiteen oppfatter det som en svakhet at praksis studiene bare er generelt beskrevet i fagplanen. Det gjør det vanskelig å vurdere i hvilken grad praksis og teori er integrert og om de praktiske studiene er forskningsbasert. Høgskolen har imidlertid arbeidet videre med å innarbeide et kritisk analytisk perspektiv i mål og arbeidskraav i moduler og i praksisstudier gjeldende fra høstsemesteret 2007. Dette er bra.

Antall sider pensum er redusert og det er lagt vekt på at studentene skal søke etter forskningsartikler i forbindelse med undervisning og eksamen, f. eksempel i Modul B 3. Fra og med høstsemesteret 2007 vil studentene få undervisning i vitenskapsteori og øvelse i artikkelgransking fra første studieår.

Litteraturen i bachelorutdanningen i sykepleie er komplettert og revidert. Høgskolen har spesielt lagt vekt på å få inn flere vitenskapelig artikler. Det er videre lagt opp til krav om selvvalgt forskningslitteratur i tilknytning til hjemmeoppgaver.

Et av Høgskolens mål for bachelorutdanningen er å vektlegge metoder som fremmer selvstendighet, ansvarlighet, kritisk refleksjon og endringsdyktighet. Undervisningsformer som gruppearbeid, dialogseminar, refleksjonsgrupper m.m., søking etter kunnskap om forskningsbasert praksis, samt kritisk litteratur kan stimulere nettopp til endringsdyktighet. Høgskolen har også tatt inn opponentskap som metode for å stimulere til kritisk tenkning. I Modul B 8 Tema Stats- og kommunalkunnskap har bl.a. som mål at Studenten skal kunne se endringspotensialet i offentlig sektor. I denne modul skal studentene avlegge eksamen i sykepleiens samfunnsvitenskapelige grunnlag. Denne eksamen legger til rette for forskning, kritisk gransking og vurdering og endring av praksis. Høgskolen burde etter komiteens vurdering i større grad tilrettelegge for eksamener og studiekrav av lignende karakter.

2.1.3. Konklusjon og begrunnelse

Komiteen konkluderer med at bachelorstudiet i sykepleie ved Høgskolen i Finnmark med dette dokumenterer at studietilbudet er basert på forsknings- og utviklingsarbeid.

Begrunnelsen for dette er følgende:

Høgskolen i Finnmark er inne i en god prosess med hensyn til å utvikle en fagplan basert på forsknings- og utviklingsarbeid. De har tatt hensyn til og utbedret de synspunkter og anbefalinger som ble gitt.

Litteraturen er komplettert og revidert. Vitenskapelige artikler er satt opp på pensumlisten og bruk av slike er satt som krav ved hjemmeoppgaver/eksamensoppgaver. Det er lagt opp til at studentene aktivt skal søke etter litteratur, samt kritisk gransking av litteratur fra utdanningens start.

Høgskolen i Finnmark har nedsatt en arbeidsgruppe som våren 2007 har arbeidet med å utvikle en mer helhetlig fagplan hvor det er sammenheng mellom mål, innhold og studiekrav, og mellom undervisningen i teori og praksis. Krav til anvendelse av forskningslitteratur i forbindelse med praktiske studier vektlegges i dette arbeidet. Det er grunn til å tro at dette vil lede til en mer forskningsbasert praksis.

Høgskolen i Finnmark beskriver undervisningsmetoder og studiekrav som vil stimulere til kritisk tenkning og derved å bidra til å utdanne endringsdyktige sykepleiere.

Høgskolen i Finnmark har ansatt flere personer på biblioteket til å veilede studentene, og økt tilfanget av tilgjengelige tidsskrifter.

Høgskolen i Finnmark har rekruttert 4 personer til doktorgradsstudier. De har utviklet en forskningsstrategi og studentene inkluderes i pågående prosjekter.

Komiteen vil berømme Høgskolen i Finnmark for den prosessen de har lagt til grunn i arbeidet med revidering av akkreditering av bachelorstudium i sykepleie. Studieplanen dokumenterer, slik komiteen ser det, at studiet gir studentene innføring i forsknings- og utviklingsarbeid. Videre at studiet bygger på relevant forskning og erfaringskunnskap (jmf forskriften, kapitel 2, § 2.1).

3. KOMITEENS KONKLUSJON OG ANBEFALINGER

Komiteen konkluderer med at bachelorstudiet i sykepleie ved Høgskolen i Finnmark med dette dokumenterer at studietilbudet er basert på forsknings- og utviklingsarbeid.

Komiteen ser viktigheten av arbeidet som gjøres i fagmiljøet for at fagpersonalet skal ha godt kjennskap til det nye programmet slik at det kan gjennomføres etter intensjonene. Arbeid for at både fagpersonalet og studenter skal få et godt kjennskap og forhold til fagplanen vil være en kontinuerlig prosess. Komiteen anbefaler Høgskolen i Finnmark å fortsette dette arbeidet i samme tradisjon som de har startet.

APPENDIKS: Sakkyndig komité, komiteens mandat og utdrag fra NOKUTs forskrift

Sakkyndig komité

Per-Olof Sandman, professor, Umeå universitet, Sverige, komiteens leder

Sandman er utdannet sykepleier med doktorgrad i vårdvetenskap (1986). Han arbeider som professor, underviser og forsker, er en etterspurt foredragsholder, og har publisert en mengde fagartikler. Sandman har deltatt som sakkyndig i flere evalueringsoppdrag innenfor sykepleie, i både Sverige og Norge, og var også med som sakkyndig i innledende fase av revidering sykepleie (Fase 1).

Kari Kvigne, førsteamanuensis, Høgskolen i Hedmark

Kvigne er dr.philos fra Universitetet i Oslo (2004). Hennes fagområder er sykepleievitenskap, samfunnsmedisin og helsefag, medisin og filosofiske fag. Er ved siden av undervisning tilknyttet et prosjekt som har som mål å bedre tjenesten for pasienter som overflyttes fra sykehus til kommunehelsetjenesten

Else Lykkeslet, førsteamanuensis, Høgskolen i Molde

Lykkeslet er dr. polit fra Universitetet i Tromsø (2003). Hennes fagområde er utvikling av sykepleieutdanning/sykepleieres praksiskunnskaper. Hun arbeider som faglærer og med fagutvikling, også i internasjonal sammenheng, og er aktiv med abstracts på konferanser og med utgivelse av faglige publikasjoner.

Raghild Frotjold, 3.års student, Høgskolen i Bergen

Frotjold har fire års studier i historisk-filosofiske og samfunnsvitenskapelig fag ved Universitetet i Bergen i forkant av sykepleiestudiet. Høyeste grad er mellomfag i Sammenlignende politikk. Ved siden av sykepleiestudiet jobber hun i hjemmetjenesten i Sandviken.

Komiteens mandat

MANDAT FOR SAKKYNDIGE KOMITÉ

Revidering av tidligere akkrediterte bachelorutdanninger i sykepleie, oppfølging av vedtak med ett års frist

Oppgaven til sakkyndig komité er med hjemmel i lov om universiteter og høyskoler av 1. april 2005 og Kunnskapsdepartementets forskrift om akkreditering, evaluering og godkjenning etter lov om universiteter og høyskoler av 8. september 2005 å:

- 1) Vurdere om bachelorutdanning i sykepleie ved følgende studiested: ***Høgskolen i Finnmark***

tilfredsstillere NOKUTs standarder og kriterier i henhold til NOKUTs styrets vedtak av 10.11.2005.

- 2) Avgi rapport til NOKUT.

Det formelle vurderingsgrunnlaget til komiteen er:

- Forskrift om standarder og kriterier for akkreditering av studier og kriterier for akkreditering av institusjoner i norsk høgre utdanning vedtatt av NOKUT 25. 01.2006.

Komiteens vurdering baseres på følgende materiale:

- Institusjonens selvevaluering/ny dokumentasjon og annet relevant skriftlig materiale som NOKUT og/eller komiteen anser som nødvendig for vurderingen
- Rapport fra sakkyndig komité fra 2005
- NOKUT styres vedtak av 10.11.2005

Oppdraget er avsluttet med NOKUTs vedtak.

NOKUTs forskrift – utdrag

Kapittel 2 Standarder og kriterier for akkreditering av studier

§ 2-1 Standarder og kriterier for akkreditering av studier på lavere grads nivå.

Bestemmelsene gjelder studietilbud fra 30 studiepoengs omfang til og med bachelorgradsstudier, og yrkesutdanninger av fire års normert studietid.

§ 2-1 (1) Det skal foreligge en plan for studiet.

1. Studiet skal ha et dekkende navn.
2. Opptakskravene skal være i samsvar med studiets mål, innhold og nivå.
3. Studiets mål skal være klart formulert. Av målene skal det framgå hvilke kunnskaper, ferdigheter og holdninger studentene skal ha ved slutført studium, samt hva slags kompetanse studiet gir i forhold til videre studier og/eller yrkesutøvelse.
4. Planen skal vise oppbygging av studiet med obligatoriske og valgfrie deler, bredde og fordypning.
5. Pensum og undervisning skal være egnet til å sikre kandidatenes kompetanse i relasjon til målene for studiet.
6. Studiet skal gi studentene innføring i forsknings- og utviklingsarbeid.
7. Undervisningen skal bygge på relevant forskning, samt faglig eller kunstnerisk utviklingsarbeid og erfaringskunnskap.
8. Eksamens- og vurderingsordningene skal være tilpasset den undervisning og veiledning som blir gitt og skal være egnet for å nå målene for studiet.
9. Opplegg for og gjennomføring av eventuell praksis skal være relatert til målene for studiet, den øvrige undervisningen og den kompetansen kandidatene skal ha ved gjennomført studium.

§ 2-1 (2) Institusjonen skal ha et stabilt fagmiljø knyttet til studiet.

1. Størrelsen på fagmiljøet angis i årsverk, og skal være tilpasset undervisnings- og veiledningsbehovet for studiet, samt den forskning og det faglige eller kunstneriske utviklingsarbeidet som skal utføres.
2. Minst 50 % av fagmiljøet knyttet til studiet skal være ansatte med hovedstilling på institusjonen.
3. Minst 20 % av fagmiljøet skal dekkes av ansatte med førstestillingskompetanse.
4. For studier med praksis skal fagmiljøet også ha erfaring fra praksisfeltet.
5. For områder der institusjonen har behov for supplerende kompetanse, skal det legges fram en realistisk plan for hvordan denne skal skaffes.

§ 2-1 (3) Infrastrukturen skal være tilpasset organisering og undervisning og relateres til studiets mål.

1. Tekniske og administrative tjenester skal være tilpasset studiet og antall studenter.
2. Studentene skal sikres tilstrekkelig tilgang på IKT- ressurser.
3. Bibliotekjentene skal være lett tilgjengelige og i samsvar med studiets faglige innhold og nivå.
4. Institusjonen skal ha egnede lokaler til undervisningen.

§ 2-1 (4) Institusjonen skal delta aktivt i internasjonalt samarbeid innenfor fagområder med relevans for studiet.

§ 2-1 (5) Institusjonen skal ha ordninger for internasjonalisering knyttet til studiet.

§ 2-1 (6) Institusjonen skal redegjøre for hvordan studiet kvalitetssikres i institusjonens system for kvalitetssikring.

Revidering av akkreditering av bachelorstudium i sykepleie – Fase 3

Høgskolen i Finmark

Ny vurdering av fagmiljøet

Tillegg til hovedrapport av 30.08.2005

Ferdigstillelsesdato for tillegg: 11.04.2008

FORORD

Komiteen som i forbindelse med revidering av akkreditering har foretatt ny vurdering av fagmiljøet ved bachelorgradutdanning i sykepleie ved Høgskolen i Finmark legger med dette fram sin rapport.

Rapporten omhandler vedtakspunktet som i NOKUTs styres vedtak av 10.11.05 ble gitt to års frist for forbedring. Rapporten er derfor å betrakte som et tillegg til hovedrapporten som ble lagt frem i 2005.

Komiteens mandat er å vurdere om fagmiljøet nå tilfredsstillende standarder og kriterier i forhold til vedtaket som ble gjort i 2005.

Komiteen har foretatt sine vurderinger ut fra kriteriene i:

- NOKUTs *Forskrift om kriterier for akkreditering av institusjoner og standarder og kriterier for akkreditering av studietilbud i norsk høgre utdanning av 25.01.2006*, § 2-1 (2) Institusjonen skal ha et stabilt fagmiljø knyttet til studiet.

Den sakkyndige vurderingen er foretatt på bakgrunn av institusjonenes selvevaluering og opplysninger om fagmiljøet innhentet av NOKUT. Det er ikke foretatt institusjonsbesøk. De sakkyndige har gjennomført et todagers oppstartsmøte i regi av NOKUT.

Komiteens innstilling er enstemmig.

Ängelholm og Oslo, 11. april 2008

Ingrid Thorell-Ekstrand
Prof. emerita
Karolinska Institutet

Olav Dalland
Førsteamanuensis
Diakonhjemmet høgskole

Innholdsfortegnelse

FORORD	2
SAMMENDRAG	4
1. BAKGRUNN FOR VURDERINGEN	5
1.1. HISTORIKK.....	5
2. GRUNNLAG FOR NY VURDERING	7
2.1 GJELDENE FORSKRIFT.....	7
2.2 DOKUMENTASJON.....	7
2.3 DET INNRAPPORTERTE DATAGRUNNLAGET OG NOKUTS BEREGNINGER.....	7
2.3.1 <i>Forhold vedrørende stipendiaters tilknytning til fagmiljøet – en formell avklaring</i>	8
3. HVORDAN STUDIETILBUDET OPPFYLLER STANDARDER OG KRITERIER I NOKUTS FORSKRIFT – NY VURDERING AV FAGMILJØET	9
3.1 OPPLYSNINGER OM FAGMILJØ FOR HØGSKOLEN I FINMARK	9
3.2 STØRRELSEN PÅ FAGMILJØET ANGIS I ÅRSVERK, OG SKAL VÆRE TILPASSET UNDERVISNINGS- OG VEILEDNINGSBEHOVET FOR STUDIET, SAMT DEN FORSKNING OG DET FAGLIGE ELLER KUNSTNERISKE UTVIKLINGSARBEIDET SOM SKAL UTFØRES.	10
3.2.1 <i>Beskrivelse</i>	10
3.2.2 <i>Vurdering</i>	10
3.2.3 <i>Konklusjon</i>	11
3.3 MINST 20 % AV FAGMILJØET SKAL DEKKES AV ANSATTE MED FØRSTESTILLINGSKOMPETANSE.	11
3.3.1 <i>Beskrivelse</i>	11
3.3.2 <i>Vurdering</i>	11
3.3.3 <i>Konklusjon</i>	12
4. KOMITEENS SAMLEDE KONKLUSJON OG ANBEFALINGER	13
4.1. KONKLUSJON.....	13
4.2. ANBEFALINGER	13
5. INSTITUSJONENS INNSENDETE DOKUMENTASJON	15
TABELL 1 ÅRSVERK FOR FAGMILJØETS BIDRAG.....	17
TABELL 2 ANTALL STUDENTER (DBH-KATEGORIER) VED SISTE TELLETIDSPUNKT	19
TABELL 3 ANTALL VITENSKAPELIG TILSATTE (DBH-KATEGORIER).....	20
TABELL 4 VITENSKAPELIG PUBLISERING (SOM OPPGITT I DBH)	21
TABELL 5 FORSKDOK.....	21
6. VEDLEGG	22
PRESENTASJON AV KOMITEEN	22
MANDAT FOR SAKKYNDIG KOMITÉ	23
FORSKRIFT OM STANDARDER OG KRITERIER FOR AKKREDITERING AV STUDIER OG KRITERIER FOR AKKREDITERING AV INSTITUSJONER I NORSK HØYERE UTDANNING (UTDRAG).....	24

SAMMENDRAG

Den sakkyndige komiteen som har vurdert fagmiljøet tilknyttet bachelorstudiet i sykepleie ved Høgskolen i Finmark, anbefaler fornyet akkreditering.

Utgangspunktet for denne nye vurderingen av fagmiljøet ved Høgskolen i Finmark er vedtak av 10. november 2005 fattet av NOKUTs styre, der det fremkom at Høgskolen i Finmark ikke oppfylte kravene til opprettholdelse av tidligere gitt akkreditering. Høgskolen i Finmark måtte ifølge vedtaket forbedre både sin studieplan og styrke sitt fagmiljø, og fikk gitte frister for ny fremstilling.

Høgskolen i Finmark fikk ett års frist for utbedring av studieplan, og dette ble vurdert og vedtatt godkjent 9. november 2007. For styrking av fagmiljøet fikk Høgskolen i Finmark to års frist for ny fremstilling. Fagmiljøet er nå vurdert på nytt og sakkyndig komité har kommet frem til at studiet nå oppfyller kravene slik disse fremkommer i NOKUTs standarder og kriterier.

NOKUTs kriterier er tallfestet når det gjelder omfang av førstestillingskompetente. Denne vurderingen er derfor i stor grad avhengig av innrapportering av fagmiljøets tallmessige størrelse og dermed kvantitative rammebetingelser. Men like viktig er det at fagmiljøet tilknyttet studiet er tilpasset undervisnings- og veiledningsbehovet og oppfyller det FoU-arbeidet som bør være tilknyttet et bachelorgradstudium i sykepleie. Komiteen har derfor også sett på forhold som omhandler den kvalitative sammensetningen, omfang og nivå samt forholdet mellom antall ansattårsverk og antall studenter tilknyttet studiet.

Komiteen finner at Høgskolen i Finmark oppfyller både de kvantitative og de kvalitative kravene slik disse fremkommer i NOKUTs forskrift.

1. BAKGRUNN FOR VURDERINGEN

1.1. Historikk

NOKUTs styre vedtok 17. juni 2004 å iverksette en revidering av alle akkrediterte bachelorgradsstudier og mastergradsstudier i sykepleie og sykepleievitenskap. Målet for revideringen av de akkrediterte sykepleieutdanningene var å kontrollere at studietilbudene tilfredsstilte gjeldende standarder og kriterier, samt å bidra til å utvikle kvaliteten i studietilbudene.

Fase 1 - NOKUT engasjerte syv sakkyndige komiteer til ekstern uavhengig vurdering av til sammen 33 studietilbud. Komiteene foretok institusjonsbesøk med en rekke intervjuer. For hvert studietilbud skrev komiteene rapport på bakgrunn av både skriftlig dokumentasjon og observasjoner gjort ved institusjonsbesøk. Rapporten konkluderte med en vurdering av om studietilbudet tilfredsstilte de krav som var satt, samtidig som de ga råd til videre utvikling av studietilbudet.

Vedtaket i NOKUTs styre 10. november 2005 var basert på både de sakkyndiges rapport og kommentarene fra institusjonen.

NOKUTs styre fattet følgende vedtak for Høgskolen i Finmark:

1. *Bachelorgradsstudiet i sykepleie ved Høgskolen i Finmark tilfredsstillter ikke kravene til revidering av akkreditering.*
2. *For å tilfredsstillte kravene til et akkreditert bachelorgradsstudium i sykepleie må Høgskolen i Finmark:*
 - a. *ett år fra vedtaksdato dokumentere i studieplanen at studietilbudet er basert på forsknings- og utviklingsarbeid.*
 - b. *to år fra vedtaksdato dokumentere at undervisnings- og forskningspersonalet tilfredsstillter kravet til førstestillingskompetanse. Sammensetningen av fagpersonalet må være tilpasset studietilbudets behov for undervisning og veiledning. Lærergruppen må utvikle et mer helhetlig syn på faget og pedagogiske metoder. Forskning og utviklingsarbeid må initieres og drives i tilknytning til studietilbudet.*
3. *Det forutsettes også at fremtidig egevaluering gjør rede for om og hvordan institusjonen har fulgt opp den sakkyndige komiteens synspunkter og vurderinger.*

Vedtakene er blitt fulgt opp gjennom to påfølgende faser.

Fase 2 - I november 2006 gikk fristen ut for de institusjonene med ett års frist på å utbedre svakheter i forhold til henholdsvis studieplan/FoU, kvalitetssikring av praksisstudier, og infrastruktur.

Høgskolen i Finmark ble vurdert og fikk sin studieplan godkjent i vedtak av 09.11.2007. (Se sakkyndig rapport av 30.08.2007)

Fase 3 - Oppfølging av vedtak med to års frist for utbedring av fagmiljøet tilknyttet bachelorgradsstudiet i sykepleie ved Høgskolen i Finmark er med dette foretatt, og de sakkyndiges vurderinger og konklusjoner fremkommer i denne rapport.

2. GRUNNLAG FOR NY VURDERING

2.1 Gjeldende forskrift

Vurderingene i 2005 ble foretatt etter NOKUTs forskrift av 02.01.03. Forskriften er senere revidert, og gjeldende vurderingsgrunnlag er derfor *NOKUTs forskrift om standarder og kriterier for akkreditering av studier og kriterier for akkreditering av institusjoner i norsk høyere utdanning av 25.01.2006*.

Det er gjort endringer i forskriften som medfører at den nye vurderingen blir foretatt i forhold til følgende standard med utvalgte kriterier:

§ 2-1 (2) Institusjonen skal ha et stabilt fagmiljø knyttet til studiet.

1. Størrelsen på fagmiljøet angis i årsverk, og skal være tilpasset undervisnings- og veiledningsbehovet for studiet, samt den forskning og det faglige eller kunstneriske utviklingsarbeidet som skal utføres.
3. Minst 20 % av fagmiljøet skal dekkes av ansatte med førstestillingskompetanse.

Komiteens konklusjon er basert på forskriftens tekst. Det opprinnelige vedtaket for Høgskolen i Finmark sier bl.a.:

Lærergruppen må utvikle et mer helhetlig syn på faget og pedagogiske metoder. Forskning og utviklingsarbeid må initieres og drives i tilknytning til studietilbudet.

Dette er vurdert i fase 2 av revideringen i forbindelse med ny vurdering av studieplanen. Årsaken til dette er endringer i forskriften, og at dette kravet dekkes nå av forskriftens § 2-1 (1) *Det skal foreligge en plan for studiet*, og kriteriene slik de fremkommer i pkt 6. og 7. (se vedlegg – utdrag av NOKUTs kriterier). Disse punktene ble vurdert som tilfredsstillende i fase 2, og er derfor ikke gjenstand for omtale i denne foreliggende rapporten.

2.2 Dokumentasjon

Vurderingen bygger på tabellsamling vedrørende kvantitative data utfylt av institusjonen selv, følgebrev der det beskrives hvordan institusjonen har arbeidet med utvikling av fagmiljøet, CV'er på samtlige ansatte samt plan for FoU-arbeidet tilknyttet studietilbudet innkommet november 2007. Se for øvrig liste med dokumentasjon i vedlegg. På etterspørsel fra NOKUT ble det i januar 2008 sendt inn utdypninger og presiseringer av denne dokumentasjonen.

2.3 Det innrapporterte datagrunnlaget og NOKUTs beregninger

Institusjonene som er berørt av Fase 3 av Revidering sykepleie ble i forbindelse med ny innrapportering av sitt fagmiljø bedt om å fylle ut en tabellsamling for kvantitative data utarbeidet av NOKUT. Her ble det spurt om opplysninger om de ansatte, antall studenter og faglig produksjon. Disse utfylte tabellene har utgjort datagrunnlaget for beregningen av andel førstestillingskompetanse ved studiestedet (se kap 5).

Det ble nødvendig å foreta en presiseringsrunde i forhold til det innrapporterte tallmaterialet da det var stor variasjon i om og hvordan de ulike institusjonene hadde rapportert forhold som

berørte timelærere, permisjoner, vikarer og administrativt arbeid. NOKUT har i sine beregninger på bakgrunn av presiseringer gjort i samråd med institusjonene forsøkt å jevne ut disse ulikehetene. Øvrige justeringer i tallmaterialet har oppstått med bakgrunn i eventuelle stipendiaters innsats i fagmiljøet.

2.3.1 Forhold vedrørende stipendiaters tilknytning til fagmiljøet – en formell avklaring

Høgskolen i Finmark har i tabellsamling for kvantitative data (se kap 5) rapportert inn sine årsverk tilknyttet bachelorstudiet i sykepleie. Det fremkommer i rapporteringen at det har, særlig grunnet vedtakene etter Fase 1, vært en aktiv rekrutterings- og kompetansehevingsprosess for å øke omfanget av førstestillingskompetente ved sykepleieutdanningene.

De sakkyndige komiteene som er tilknyttet Fase 3 foretok i sitt oppstartsmøte en felles vurdering av hva som ville være en best mulig vurdering av tallgrunnlaget som omhandler stipendiatenes bidrag inn i fagmiljøet. Her ønsker de sakkyndige å skille mellom doktorgradsstuderende med og uten førstestillingskompetanse.

Førstelektorer som er i et doktorgradsløp bør, med mindre de formelt er i permisjon fra sin førstelektorstilling og er erstattet tilsvarende med en vikar, regnes inn i fagmiljøet med sin totale årsverksinnsats. Førstestillingskompetente har et særlig ansvar for avdelingens FoU, og selv om de bruker deler av sitt årsverk til eget forskningsarbeid vurderer de sakkyndige disses bidrag som så viktig at årsverksinnsatsen telles med i sin helhet.

Høgskolelektorer som er i et doktorgradsløp kan enten være midlertidig ansatt som stipendiat, og dermed være permittert fra sin faste stilling som høgskolelektor, eller ha avtale om å få benytte sin tildelte FoU-ressurs til egen kompetanseutvikling gjennom sitt doktorgradsarbeid, og dermed ikke nødvendigvis delta i avdelingens FoU. I begge tilfeller mener de sakkyndige at FoU-bidraget ikke skal regnes med i den totale årsverksinnsatsen.

Denne vurderingen fører til noen justeringer i tallmaterialet fra de innrapporterte opplysningene til det beregnede grunnlaget. Disse forskjellene er angitt i tabellene i det følgende.

3. HVORDAN STUDIETILBUDET OPPFYLLER STANDARDER OG KRITERIER I NOKUTs FORSKRIFT – NY VURDERING AV FAGMILJØET

§ 2-1 (2) Institusjonen skal ha et stabilt fagmiljø knyttet til studiet.

3.1 Opplysninger om fagmiljø for Høgskolen i Finmark

Tabell 1 viser beregninger gjort på bakgrunn av det innsendte datamaterialet slik disse fremkommer i *Skjema for kvantitative data* (tabell 1 – 5) utfylt av institusjonen. På bakgrunn av de innrapporterte tallene fra samtlige 28 studiesteder som inngår i Fase 3, er det utregnet et landsgjennomsnitt. Disse er oppgitt i tabellene.

Tabell 1: Faglige årsverk

	Høgskolen i Finmark	Årsverk totalt		Andel 1. still. kompetanse i %	
		HiFm	Lands- snitt	HiFm	Lands- snitt
1	Årsverk totalt (som oppgitt av institusjonen)	13,6	24,6	22,2 %	24,1 %
2a	...derav årsverk til undervisning og veiledning	8,26	16,5	7 %	
2b	...derav årsverk til forskning og utvikling	2,37		60 %	
2c	...derav årsverk til ”annet”	3,0		36 %	
3a	Antall stipendiater	2	3,2		
3b	Stipendiatårsverk i FoU, totalt	1,5	1,8		
3c	Stipendiatårsverk i FoU, gitt av førstelektorer	0,75	0,4		
4	Årsverk fra timelærere (medregnet i 2a)	0,50	0,5		
5	Årsverk totalt (som beregnet av NOKUT)	12,88*	23,6	23,5 %**	24,9 %***

*Tallet i kolonnen ”Årsverk totalt” og rad 5 framkommer ved å ta tallet i rad 1, minus det i 3b, pluss det i rad 3c.

Dvs. at totalen er medregnet de stipendiatene som er førstelektor sin FoU, mens andre stipendiaters FoU ikke er medregnet.

** Dette tallet er prosenttallet av årsverk totalt (som beregnet av NOKUT) - Tallet indikerer om kravet om minst 20 % førstestillingskompetanse er bestått.

*** Dette tallet er nytt landssnitt beregnet ut ifra alle beregnede tall for alle institusjoner som inngår Fase 3, og avviker derfor fra tallet i kolonne 1.

Tabell 2: Ansatte og studenter - forholdstall

	Ansatte, studenter og studenter pr årsverk	HiFm*	Landssnitt
6	Personer i faglige stillinger (minus timelærere)	25	34
7	Antall studenter (som oppgitt)	177	336
8	Antall studenter per årsverk totalt	13,7	14,2
8	Antall studenter per årsverk til undervisning og	21,4	20,4
9	veiledning		

*Disse tallene er hentet fra tabell 2-5 i tabellsamling for kvantitative data (se kap 5).

3.2 Størrelsen på fagmiljøet angis i årsverk, og skal være tilpasset undervisnings- og veiledningsbehovet for studiet, samt den forskning og det faglige eller kunstneriske utviklingsarbeidet som skal utføres.

3.2.1 Beskrivelse

For undervisningsåret 2007-2008 består fagmiljøet av 13,63 årsverk. Av dette er 3,03 årsverk førstestillinger fordelt på fem personer.

Det samlede undervisnings- og veiledningsbidraget fra disse førstestillingskompetente utgjør 7 % av den totale innsatsen til undervisning og veiledning. Den øvrige innsatsen går til FoU (60 %) og Annet (36 %). Det er to førstelektorer hvorav den ene er i et doktorgradsløp og gir 0,14 årsverk inn i undervisning/veiledning, den andre gir 0,32 årsverk inn i undervisning/veiledning. Den eneste førsteamanuensen er jordmor og gir bare 0,01 årsverk tilknyttet undervisning/veiledning. Den siste er en professor som ikke deltar i undervisning/veiledning, men bidrar med Annet i form kompetanseheving av fast ansatte.

Seks høgskolelektorer er fast ansatt (en er studieleder) og to er midlertidige. To er PhD-studenter (uten å være stipendiater), fire har eller er i ferd med å ta mastergrad.

Fire høgskolelærere er fast ansatt, seks er midlertidige. Tre av høgskolelærerne holder på med sin masterutdanning og én har begynt som førstelektorstipendiat ved HiO.

Fagmiljøet består av 14 fast ansatte og 10 midlertidig ansatte, totalt 13,7 studenter per årsverk.

Av de ansatte har 42 % ingen pedagogisk utdanning (IFPU).

Videreutdanningen blir sagt å være tverrfaglig, men det sies ingenting om en slik tilnærming i grunnutdanningen.

Timelærerne utgjør ca 0,5 årsverk og omfatter innleide undervisningstjenester. Ingen av disse har førstestillingskompetanse. Det gis ingen andre opplysninger om timelærerne.

3.2.2 Vurdering

Høgskolen i Finnmark synes i høy grad preget av en intensiv videreutdanning av lærerne. I en tabell gir man en oversikt over planlagt kompetanseutvikling av lærerne fram til 2015. Det er vanskelig å få et tydelig bilde av hvordan dette påvirker studiemiljøet for studentene, men forhåpentlig bidrar lærernes studier til en positiv "spill-over"-effekt, som viser at det er viktig med videre studier i helsefag.

Forskningsstrategien utgår fra profilen Helsefaglig kompetanse i nordområdene. Tre satsningstemaer er: Flerkulturelle relasjoner og helse, Informasjonsteknologi i helsefaglig opplæring og klinikk samt Livsvilkår og helse i nordområdene. Det gis ingen opplysninger om artikler eller rapporter som direkte kobler noen av lærerne til temaene. Det gis heller ingen opplysninger om emner for publiserte artikler og master- og doktorgradsavhandlinger.

FoU-arbeidet ved høgskolen har et samarbeid gjennom et EU-prosjekt med Tromsø, Bodø, Rovaniemi, Luleå, Arkhangelsk og Hammerfest. Til dette prosjektet er det knyttet høgskolelektorer, men det er uklart i hvilken grad eller hvem som gjør hva.

Det gis ingen opplysninger om hvordan vitenskapelighet preger undervisningen i praksis. ”Avdelingens fagansatte veileder studentene i praksisstudiet og medvirker i klinisk undervisning...”. Siden mange av høgskolelærerne ikke har noen vitenskapelig skolering og mange dessuten ingen pedagogisk utdanning er dette en meget svak redegjørelse for hvordan ny kunnskap formidles i praksis.

Komiteen anser at fagmiljøet er svakt tilpasset undervisnings- og veiledningsbehovet for studiet, både yrkesteoritisk og i praksis. Fagmiljøet har imidlertid store ambisjoner, og et stort antall lærere har pågående forsknings- og utviklingsarbeid som utføres parallelt med undervisningen.

3.2.3 Konklusjon

Komiteen finner at størrelsen på fagmiljøet er tilpasset undervisnings- og veiledningsbehovet for studiet, samt den forskning og det faglige eller kunstneriske utviklingsarbeidet som skal utføres, jf forskriften § 2-1 (2) nr. 1.

3.3 Minst 20 % av fagmiljøet skal dekkes av ansatte med førstestillingskompetanse.

3.3.1 Beskrivelse

Av 22,2 % førstestillingskompetente brukes 7 % i undervisning, fordelt på fire personer som bidrar på sentrale områder for bachelorutdanningen. For gjennomføringen av oppgaven i sykepleie har lærerne fått et forsknings- og metodekurs på 15 studiepoeng av en professor i reiseliv.

Når FoU-bidraget fra stipendiaten med førstelektorkompetanse er regnet med utgjør førstekompetansen 23,5 % av fagmiljøet. Den midlertidig ansatte professoren er psykolog og deltar ikke i undervisningen, og førsteamanuensen er jordmor – dette gjør at det sykepleievitenskapelige fagmiljøet når det gjelder førstestillingskompetanse er meget svakt i bachelorutdanningen.

Andre emner som er sentrale for sykepleiere er godt representert blant de øvrige lærerne.

3.3.2 Vurdering

Fagmiljøet er under sterk oppbygning, men er foreløpig svakt. Det er tvilsomt om de studentene som er på bachelorstudiet i 2007-2008 får en undervisning som kan sies å være på bachelornivå med lærere som har en tilstrekkelig vitenskapelig basis.

3.3.3 Konklusjon

Komiteen finner at kravet om at minst 20 % av fagmiljøet skal dekkes av ansatte med førstestillingskompetanse er tilfredsstillende jf forskriften § 2-1 (2) nr. 3.

4. KOMITEENS SAMLEDE KONKLUSJON OG ANBEFALINGER

4.1. Konklusjon

Komiteen finner at størrelsen på fagmiljøet er tilpasset undervisnings- og veiledningsbehovet for studiet, samt den forskning og det faglige eller kunstneriske utviklingsarbeidet som skal utføres, jf forskriften § 2-1 (2) nr. 1, og at kravet om at minst 20 % av fagmiljøet skal dekkes av ansatte med førstestillingskompetanse er tilfredsstillt, jf forskriften § 2-1 (2) nr. 3.

Bachelorstudiet i sykepleie ved Høgskolen i Finnmark tilfredsstillter kravene til fortsatt akkreditering.

4.2. Anbefalinger

FoU-arbeidet ved høgskolen har et samarbeid gjennom et EU-prosjekt med Tromsø, Bodø, Rovaniemi, Luleå, Arkangelsk og Hammerfest. Komiteen ser positivt på et slikt samarbeid og anbefaler Høgskolen i Finnmark å tydeligere beskrive sin medvirkning og om mulig utvikle dette samarbeidet. De lærere som er engasjert i dette prosjektet må kunne knytte sammen dette samarbeidet med sin egen undervisning slik at samarbeidet tydelig kommer studentene til gode, og kanskje være som en rød tråd gjennom utdanningen.

Komiteen har stor forståelse for at når så mange lærere har pågående videreutdanning blir det begrenset tid for undervisning i BA-utdanningen. Hvordan lærerne arbeidet på institusjonen og benytter sine ressurser har vi lite innsyn i ut ifra den dokumentasjonen som er underlag for vurderingen. Vi vil til tross for det gjerne gi et par forslag til hvordan de knappe ressursene kan benyttes på en effektiv måte. Forhåpentligvis kan disse anbefalingene være til glede når det gjelder å høyne dagens undervisning til et mer vitenskapelig nivå.

Den tid doktorandene har til undervisning kan kanskje foregå i storgruppe med krav til studentene om å forberede seg gjennom artikkellesning i forkant. Hvis det samtidig stilles krav til at artiklene skal ha klinisk verdi, kan kanskje sykepleiere fra praksisfeltet inviteres til å delta på forelesningen sammen med studentene. Det er viktig at praksisveilederne er inneforstått med de nye kravene som stilles til teoretiske resonnement og vitenskapelighet. Det er alltid vanskelig å nå frem til veilederne i praksisfeltet, men å "få dem med på toget" kan være avgjørende for studentenes opplevelse av kvalitet og høyere krav i utdanningen.

Ettersom ett av institusjonens satsningstemaer er informasjonsteknologi og helsefaglig opplæring og klinikk, kan vi se en mulighet til å få en annen type hjelp til selvhjelp. Informatikk er et veldig aktuelt område som med teknikkens hjelp kan skape samarbeid. Kanskje kan videoinnspilte forelesninger med en påfølgende videokonferanse være en måte å hente kunnskap fra en annen institusjon, for eksempel i Oslo. Her kan sikkert noen av lærerne få et spesialoppdrag i å undersøke slike muligheter. Norge ligger langt fremme når det gjelder IKT, og det bør kunne utnyttes særlig i perioder som når Høgskolen i Finnmark har mangel på lærerressurser.

Til slutt ville vi gjerne oppfordre til å gi studentene mulighet til å møte og høre på norske/nordiske sykepleieforskere som har kliniske prosjekter. Kanskje kan midler settes av

til regelmessige besøk av slike viktige forbilder. Og da kan naturligvis også interesserte veiledere inviteres med.

5. Institusjonens innsendte dokumentasjon

Brev av november 2007 – Ny fremstilling: Følgeskriv m/vedlegg

Vedlegg 1: Tabellsamling for kvantitative dag

Vedlegg 2: CV'er for fagpersonalet

Vedlegg 3: Forskningsstrategi for 2007-2010

Brev av 4. januar 2008: Revidering av sykepleie Fase 3 – angående dokumentasjon og vurderingsgrunnlaget - Presiseringer (*på etterspørsel fra NOKUT*)

Vedlegg: Tabell 1 m/presiseringer

Kvantitative data om fagmiljøet tilknyttet bachelorgradstudiet i sykepleie

Avdeling for Helsefag ved Høgskolen i Finnmark – revidert januar 2008

Tabell 1 Årsverk for fagmiljøets bidrag

- Oppgis i årsverk på følgende form: et helt årsverk som 1, et halvt årsverk som 0,5 etc. Et årsverk innebærer 1687,5 t (1650 t for ansatte over 60 år).
- Oppgi data som gjelder inneværende eller sist tilgjengelige studieår.
- Dersom data som oppgis gjelder studieåret 2006/2007, ønsker NOKUT å få oppgitt vesentlige endringer i fagmiljøet frem til rapporteringstidspunktet – oppfør slike endringer i kommentarfeltet.

Navn på personen som gir faglig innsats	Stillingsbetegnelse	Ansettelses-forhold	Årsverk i sykepleiestudiet			Årsverk i andre studietilbud	Formell pedagogisk kompetanse
			U&V	FoU	Annet		
Mette Eriksen	Høgskolelærer	Vikar for dekan til 31.07.08	0,55		0,10		PPU/KHP/APU
Grete Mehus	Stipendiat	Fast	0,19	0,75	0,04		PPU
Kari Wendt	Høgskolelærer	Fast	0,60		0,12		PPU/APU
Liss T. Eriksen	Høgskolelektor	Fast	0,43		0,12		PPU/APU
Randi C. Bratland	Førstelektor	Fast	0,32	0,51	0,17		APU
Ranveig Jacobsen	Høgskolelærer	Fast	0,35		0,15		APU
Maud Barstad	Høgskolelærer	Vikar for førstelektor/ stipendiat Gudrun Nilsen til 31.10.08.	0,32		0,09		IFPU
Norman Anderssen	Professor 2	Engasjement til 31.03.11			0,20		KPH
Berit Andersdatter Bongo	Høgskolelektor	Fast	0,19		0,01		APU/KHP
Gunn Hågensen	Høgskolelærer	Engasjement til 31.07.08 i forbindelse med kompetanseheving for fast ansatte	0,35		0,10		IFPU
Gudrun Nilsen	Førstelektor/Stipendiat	Fast	0,14	0,75	0,11		APU
Eva Tharaldsteen	Høgskolelærer	Engasjement til 31.07.08 i forbindelse med kompetanseheving for fast ansatte	0,49		0,10		IFPU
Linda Alise Okstad	Høgskolelærer	Vikar for høgskolelærer i permisjon fram til 31.09.08	0,38		0,09		IFPU
Bjørg Larsen	Høgskolelektor	Fast	0,38		0,10		PPU
Doris Conrad	Høgskolelektor	Engasjement til 31.07.08 i forbindelse med kompetanseheving for fast ansatte	0,48		0,07		PPU/APU
Eivind Berthelsen	Høgskolelektor	Engasjement til 31.07.08 i forbindelse med kompetanseheving for fast ansatte	0,10		0,01		IFPU

Eli Ramberg	Høgskolelærer	Engasjement til 30.06.08	0,29		0,05		IFPU
Ellen Blix	Førsteamanuensis	Engasjement til 31.07.10	0,01		0,39		IFPU
Inger Skoglund	Høgskolelektor	Fast	0,18		0,05		APU
Ingrid Immonen	Førstelektor	Fast	0,07	0,16	0,20		APU
Janne I Engenes	Høgskolelærer	Engasjement til 31.07.08 i forbindelse med kompetanseheving for fast ansatte	0,55		0,10		IFPU
Jeanette Huemer	Høgskolelærer	Fast	0,47		0,13		APU
Merethe Hågensen	Høgskolelektor	Fast	0,38		0,10		IFPU
Sylvi Salomonsen	Høgskolelærer	Fast	0,54		0,10		IFPU
Tove Størdal	Høgskolelektor/Studieleder	Fast		0,20	0,30		PPU
Timelærere 1*		Midlertidig på timebasis	0,5				
			8,26	2,37	3,00		

Kommentar:

Årsverk= 1688 timer
Studieåret 2007/2008

Årsverkene er regnet ut med bakgrunn i antall studenter på kullene og der av den undervisnings- og veiledningsressurs dette utgjør i arbeidsplanene hos de fagansatte. Når det gjelder fordeling av FoU har vi vurdert faglig innhold på det utviklingsarbeidet som gjøres opp i mot BA i sykepleie og videreutdanningene på avdelingen. Alle fagansatte ved BA i sykepleie har 10 % av sin arbeidsressurs avsatt til administrativt arbeid og fremkommer under kolonnen annet.

1*: Timelærere omfatter i all hovedsak innleie av undervisningstjenester. Stipulert innsats pr. 1.11.2007 er omregnet til å utgjøre ca. 0,5 årsverk. Kompetansen til innleid personell er under førstestillingskompetanse.

Annet: Inneholder andel av årsverket som i hovedsak går til oppgaver som faglig ledelse, veiledning av ansatte, fagplanarbeid, faglig oppdatering og administrasjonstid. Verv i kommisjoner, internasjonalisering og superbrukere innen PPS.

Studieleder Tove Størdal har i tillegg 50 % stilling knyttet til ledelse/administrasjon.

Utdanningen har for tiden to stipendiater: Førstelektor Gudrun Nilsen og høgskolelektor Grete Mehus. Begge stipendiatene er i permisjon fra sine faste stillinger ved avdelingen og har sine arbeidsplasser her.

I tillegg er høgskolelektorene: Eivind Berthelsen og Berit A. Bongo i doktorgradsløp. Derfor lav andel til undervisning og veiledning. Disse har også sin arbeidsplass ved avdelingen.

Oppgaver som er tillagt fagansatte og en del av årsverket, men som ikke er med i tabellen:

Tabell 2 Antall studenter (DBH-kategorier) ved siste telletidspunkt

Enheter og program	Studenter totalt*
Ved fakultetet/avdelingen/instituttet**	223
BA i sykepleie	177
Andre studier:**	
Videreutdanning i Akuttsykepleie – 30 SP	11
Videreutdanning i Aldring og eldreomsorg – 60 SP	13
Videreutdanning i Psykisk helsearbeid – 60 SP	20
Videreutdanning i Smerte og smertebehandling – 30 SP	2

Kommentar:

Registrerte aktive studenter pr. 01.10.2007

* Registrerte studenter totalt (både egen- og eksternt finansierte) slik det blir rapportert til DBH i studentkategorien "alle".

** Alle studieprogram/studier som tilbys ved enheten (flere linjer kan legges til), også videreutdanninger. Vennligst oppgi i tabellen eller kommentarfeltet om studiet er en videreutdanning.

Tabell 3 Antall vitenskapelig tilsatte (DBH-kategorier)

- Vitenskapelig tilsatte er her alle årsverk i DBH-kategorien "Undervisnings-, forsknings- og formidlingsstillinger".

Enheter og program	Vitenskapelige tilsatte 2006		Vitenskapelige tilsatte 2007		Endringer etter siste rapportering til DBH	
	Vår	Høst	Vår	Høst	Dato for siste endring	Antall etter siste endring
Ved fakultetet/avdelingen/instituttet studiet ligger på	23,2	23,2	22,8	23,6	1.11.2007	23,6
BA i sykepleie	13,25	13,25	13,13	13,13	1.11.2007	13,13

Kommentar:

De årsverk, som ikke er inkludert i BA i sykepleie, blir i all hovedsak benyttet til videreutdanninger, kompetanseheving, vikarer/engasjement, ekstra tildelt FoU i forbindelse med artikkelskriving og kvalifisering.

Tabell 4 Vitenskapelig publisering (som oppgitt i DBH)

- Oppgi data for siste tilgjengelige år på den laveste organisatoriske enheten studiet ligger, eksempelvis avdelingen eller instituttet.

Enheter	Publikasjoner	Publikasjonspoeng	Forfatterandeler	Publiseringsnivå 1	Periodika Artikler	Antologi Artikler	Mono-Grafier
Fakultetet/avdelingen/instituttet	1	0,5	0,5	1	1	0	0

Kommentar:

Tall fra 2006

- Publikasjonspoeng er en indikator på omfang og kvalitet i vitenskapelig publisering. Publikasjonspoeng framkommer ved å multiplisere summene av forfatterandeler, med vekt for kombinasjonen av publikasjonsform og kvalitetsnivå.

- Institusjonene krediteres for vitenskapelige publikasjoner som er forfattet av personer som oppgir tilknytning til enheten på utgivertidspunktet. Enhetene blir kreditert etter andelen av forfatterne av en publikasjon, som tilhører enheten. Dette kalles forfatterandeler.

- Publiseringsnivå er en rangering av publiseringskanaler etter vitenskapelig prestisje. Rangeringen har to nivåer. Kanaler på nivå 2 får høyere uttelling enn kanaler på nivå 1.

- Rangeringen av publikasjonsformer tar utgangspunkt i at noen typer arbeide representerer en større arbeidsmengde enn andre. En tar utgangspunkt i produksjonsnormene for et doktorgradsarbeid. Ut fra dette blir det anslått at en monografi (en bok) tilsvarer ca. fire artikler i vitenskapelige tidsskrifter, og at en artikkel i en antologi (bokkapittel) omfatter mindre arbeid enn en artikkel i et vitenskapelig tidsskrift.

- Publikasjonsformer: I rapportering til DBH blir ulike former redusert til tre grunnformer: Artikler i vitenskapelige tidsskrift, Artikler i antologier, Monografier.

Publikasjoner og andre resultat av FoU-arbeid på fakultetet, avdelingen eller på instituttet

Tabell 5 FORSKDOK

Utdyping av kategoriene finnes på:

http://www.bibsys.no/wps/wcm/resources/file/eb7d4306896da38/publikasjonskategori_handbok.pdf

Publiseringskategorier	2004	2005	2006
Publikasjon i tidsskrift/bok/rapport	0	2	4
Bok	0	1	0
Avhandling/institusjonsrapport/kompendium	0	1	2
Konferansebidrag/faglig presentasjon	4	11	6
Annet	2	4	1

Kommentar:

Publiseringsaktiviteten har økt de siste år som en konsekvens av kompetansehevingsprogrammet og det krav til produksjon.

6. VEDLEGG

PRESENTASJON AV KOMITEEN

Olav Dalland, førsteamanuensis, Avd. for sykepleierutd., Diakonhjemmets høgskole.

Dalland underviser innen samfunnsfaglige emner, vitenskapsteori og forskningsmetode ved sykepleieutdanningen. Han underviser også ved etter- og videreutdanningen, og holder i prosjekter knyttet til fleksibel læring ved DHS. Han har vært veileder og sensor i hovedfag i pedagogikk og helsepedagogikk ved Universitetet i Oslo, samt holdt oppgaveseminar ved hovedfag i helsefag ved UiTø. Han har ledet evaluering av sosionomutdanningen ved Høgskolen i Sør-Trøndelag, og vært veileder for samarbeidsprosjektet "Studentgruppe i endring: Ny pedagogisk utfordring – Et longitudinelt samarbeidsprosjekt 2001-2005" som omfattet flere høgskoler i Norge. Dalland har tidligere deltatt som sakkyndig i revidering sykepleie i regi av NOKUT.

Ingrid Thorell-Ekstrand, professor emerita, Karolinska Institutet

Thorell-Ekstrand har sin sykepleieutdanning fra Universitetet i Lund, Diploma i Ernæring, folkehelse og tropisk medisin, og Medisinsk doktorgrad med sykepleiefokus fra Karolinska Institutet (1994). Hun har hovedsakelig undervist sykepleiestudenter, drevet forskning og utviklingsarbeid, og siden 1995 vært ansatt ved Svenska Røde Krossen høgskola som dosent. Hun har fått publisert en rekke vitenskapelige artikler. Thorell-Ekstrand har også tidligere deltatt som sakkyndig i revidering sykepleie i regi.

MANDAT FOR SAKKYNDIG KOMITÉ

Revidering av tidligere akkrediterte bachelorutdanninger i sykepleie, oppfølging av vedtak med to års frist

Oppgaven til sakkyndig komité er med hjemmel i lov om universiteter og høyskoler av 1. april 2005 og Kunnskapsdepartementets forskrift om akkreditering, evaluering og godkjenning etter lov om universiteter og høyskoler av 8. september 2005 å:

1) Vurdere om bachelorutdanning i sykepleie ved følgende studiested:

Høgskolen i Finmark

tilfredsstillere NOKUTs standarder og kriterier i henhold til NOKUTs styrets vedtak av 10.11.2005

2) Avgi rapport til NOKUT.

Det formelle vurderingsgrunnlaget til komiteen er:

- Forskrift om standarder og kriterier for akkreditering av studier og kriterier for akkreditering av institusjoner i norsk høgre utdanning vedtatt av NOKUT 25. januar 2006.

Komiteens vurdering baseres på følgende materiale:

- Institusjonens nye rapportering om fagmiljøet med tilhørende dokumentasjon, samt annet relevant skriftlig materiale som NOKUT og/eller komiteen anser som nødvendig for vurderingen
- Rapport fra Sakkyndig komité fra 2005
- NOKUT styres vedtak av 10.11.2005

Oppdraget er avsluttet med NOKUTs vedtak.

Forskrift om standarder og kriterier for akkreditering av studier og kriterier for akkreditering av institusjoner i norsk høyere utdanning (UTDRAG)

Fastsatt av Nasjonalt organ for kvalitet i utdanningen (NOKUT) 25.01.2006 med hjemmel i Kunnskapsdepartementets forskrift av 08.09.2005 nr. 1040 om akkreditering, evaluering og godkjenning etter lov om universiteter og høyskoler.

Kapittel 1 Virkeområde

§ 1 Virkeområde

Forskriften gjelder akkreditering av studier og institusjoner etter lov om universiteter og høyskoler av 01.04.2005 nr. 15 og forskrift av 08.09.2005 nr. 1040.

Kapittel 2 Standarder og kriterier for akkreditering av studier

§ 2-1 Standarder og kriterier for akkreditering av studier på lavere grads nivå.

Bestemmelsene gjelder studietilbud fra 30 studiepoengs omfang til og med bachelorgradsstudier, og yrkesutdanninger av fire års normert studietid.

§ 2-1 (1) Det skal foreligge en plan for studiet.

1. Studiet skal ha et dekkende navn.
2. Opptakskravene skal være i samsvar med studiets mål, innhold og nivå.
3. Studiets mål skal være klart formulert. Av målene skal det framgå hvilke kunnskaper, ferdigheter og holdninger studentene skal ha ved slutført studium, samt hva slags kompetanse studiet gir i forhold til videre studier og/eller yrkesutøvelse.
4. Planen skal vise oppbygging av studiet med obligatoriske og valgfrie deler, bredde og fordypning.
5. Pensum og undervisning skal være egnet til å sikre kandidatenes kompetanse i relasjon til målene for studiet.
6. Studiet skal gi studentene innføring i forsknings- og utviklingsarbeid.
7. Undervisningen skal bygge på relevant forskning, samt faglig eller kunstnerisk utviklingsarbeid og erfaringskunnskap.
8. Eksamens- og vurderingsordningene skal være tilpasset den undervisning og veiledning som blir gitt og skal være egnet for å nå målene for studiet.
9. Opplegg for og gjennomføring av eventuell praksis skal være relatert til målene for studiet, den øvrige undervisningen og den kompetansen kandidatene skal ha ved gjennomført studium.

§ 2-1 (2) Institusjonen skal ha et stabilt fagmiljø knyttet til studiet.

1. Størrelsen på fagmiljøet angis i årsverk, og skal være tilpasset undervisnings- og veiledningsbehovet for studiet, samt den forskning og det faglige eller kunstneriske utviklingsarbeidet som skal utføres.
2. Minst 50 % av fagmiljøet knyttet til studiet skal være ansatte med

- hovedstilling på institusjonen.
3. Minst 20 % av fagmiljøet skal dekkes av ansatte med førstestillingskompetanse.
 4. For studier med praksis skal fagmiljøet også ha erfaring fra praksisfeltet.
 5. For områder der institusjonen har behov for supplerende kompetanse, skal det legges fram en realistisk plan for hvordan denne skal skaffes.

§ 2-1 (3) Infrastrukturen skal være tilpasset organisering og undervisning og relateres til studiets mål.

1. Tekniske og administrative tjenester skal være tilpasset studiet og antall studenter.
2. Studentene skal sikres tilstrekkelig tilgang på IKT- ressurser.
3. Bibliotekjentene skal være lett tilgjengelige og i samsvar med studiets faglige innhold og nivå.
4. Institusjonen skal ha egnede lokaler til undervisningen.

§ 2-1 (4) Institusjonen skal delta aktivt i internasjonalt samarbeid innenfor fagområder med relevans for studiet.

§ 2-1 (5) Institusjonen skal ha ordninger for internasjonalisering knyttet til studiet.

§ 2-1 (6) Institusjonen skal redegjøre for hvordan studiet kvalitetssikres i institusjonens system for kvalitetssikring.

